

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №22

2014 წლის 3 იანვარი

ქ. თბილისი

ტექნიკური რეგლამენტის „განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე მცენარეთა ახალი ჯიშების მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების“ დამტკიცების შესახებ

მუხლი 1

პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 58-ე მუხლის მე-2 ნაწილის, 103-ე მუხლის პირველი, მეხუთე ნაწილების, 104-ე მუხლის მეორე ნაწილის, და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლისა და 25-ე მუხლის შესაბამისად, დამტკიცდეს თანდართული:

ა) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ცერცველას (*Vicia faba* L. Var. *minor*) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №1, №1ა);

ბ) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე მუხუდოს (*Cicer arietinum* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №2, №2ა);

გ) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ოსპის (*Lens culinaris* Medic) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №3, №3ა);

დ) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე სოიას (*Glycine max* (L.) Merrill) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №4, №4ა);

ე) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ლობიოს (*Phaseolus vulgaris* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №5, №5ა);

ვ) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე თუთის (*Morus alba* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №6, №6ა);

ზ) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ხახვის (*Allium cepa* L.) და ჭლაკვის (*Allium ascalonicum* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №7, №7ა);

თ) ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე კომბოსტოს (*Brassica oleracea* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (დანართი №8, №8ა).

მუხლი 2

ძალადაკარულად გამოცხადდეს „განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე მცენარეთა ახალი ჯიშების მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების დამტკიცების შესახებ“, საქართველოს სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2010 წლის 6 აპრილის №2-47 ბრძანება.

მუხლი 3

დადგენილება ამოქმედდეს 2014 წლის პირველი იანვრიდან.

პრემიერ-მინისტრი

ირაკლი ღარიბაშვილი

ტექნიკური რეგლამენტი განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ცერცველას ახალი ჯიშის მიმართ (*Vicia faba L. Var. minor*) მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდების შესახებ

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ცერცველას ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ცერცველას ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში – მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს ცერცველას ყველა ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტებული პირები წყვეტენ როდის, სად, რა რაოდენობისა და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნეს წარდგენილი მცენარის ჯიშის გამოცდის ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარადგენს მცენარეულ მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტებული პირების მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები.

2. გამოსაცდელი ჯიშის მცენარეული მასალის მინიმალური რაოდენობა უნდა შეადგენდეს 3 კილოგრამს ან 6000 მარცვალს.

3. გამოცდისათვის გადაცემული მცენარეული მასალის ხარისხობრივი მაჩვენებლები უნდა აკმაყოფილებდეს აღმოცენებადობის, თესლის სიწმინდის, მავნებელ-დაავადებებით დასნეოვნების და ტენიანობის დადგენილ ნორმებს, ამასთან სასურველია, რომ თესლის აღმოცენების უნარი იყოს მაღალი.

4. ჯიშის გამოსაცდელად აკრედიტებული პირებისათვის მიწოდებული მცენარეული მასალა ქიმიური საშუალებებით არ უნდა იყოს დამუშავებული, თუ ამას არ მოითხოვს აკრედიტებული პირი, ასეთ შემთხვევაში მცენარეულ მასალას თან უნდა ერთოდეს ქიმიური საშუალებებით დამუშავების მეთოდის დაწვრილებითი აღწერა.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა და დაკვირვება

1. გამოცდის ხანგრძლივობა უნდა შეადგენდეს ორ სავსეგეტაციო პერიოდს.

2. მინდვრის კვლევა უნდა ჩატარდეს ერთ ადგილზე, ხოლო, თუ ამ ადგილზე შეუძლებელია ჯიშის რომელიმე ნიშან-თვისების გამოკვლევა, მაშინ გამოცდა უნდა ჩატარდეს დამატებით სხვა ადგილზე.

3. მინდვრის კვლევა უნდა ჩატარდეს მცენარის ნორმალური ზრდა-განვითარების პირობებში, იმ მიზნით, რომ გამოვლინდეს ჯიშისათვის დამახასიათებელი ნიშან-თვისებები.

4. ნათესი ისე უნდა მოეწყოს, რომ სავსეგეტაციო პერიოდის დასრულებამდე მოხერხდეს დაუზიანებლად ცალკეული მცენარის ან მისი ნაწილების ამოღება და მათზე დაკვირვების ჩატარება.

5. კვლევა უნდა ჩატარდეს არანაკლებ 160 მცენარეზე, ორ განმეორებად.

6. დამატებითი გამოცდა შესაძლებელია ჩატარდეს შესაბამისი ნიშან-თვისებების გამოსაკვლევად.

7. ყველა დაკვირვება უნდა ჩატარდეს 60 მცენარეზე ან მის ნაწილებზე.

8. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №1^ა).

მუხლი 4. ჯიშების დაჯგუფება

1. განსხვავებულობის შესაფასებლად ჯიშების კოლექცია შეიძლება დაიყოს ჯგუფებად. ჯიშების დაჯგუფებისათვის გამოიყენება ისეთი ნიშან-თვისებები, რომლებიც ცდაში არ ცვალებადობს, ან ცვალებადობა უმნიშვნელოა და კოლექციაში წარმოდგენილია თანაბრად.

2. ჯიშის დახასიათებისთვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყოფა:

ა) გვერდითი ფოთოლაკი: მელანინის ლაქა;

ბ) მცენარე: ზრდის ტიპი;

გ) მშრალი თესლი: თესლის კანის ფერი.

მუხლი 5. ჯიშის ნიშან-თვისებები და აღნიშვნები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შესაფასებლად გამოყენებული ნიშნები მოცემულია მე-6 მუხლით გათვალისწინებულ ნიშან-თვისებების ცხრილში.

2. შედეგების ელექტრონული დამუშავებისათვის ნიშან-თვისებების გამოკვეთილობის სიდიდეებს მინიჭებული აქვს ინდექსები (რიცხვები).

3. ნიშნები:

ა) ნიშანი (*) მიუთითებს, რომ მოცემული ნიშან-თვისება უნდა აღინიშნებოდეს ყოველ სავეგეტაციო პერიოდში ყველა ჯიშის შესაფასებლად და ყოველთვის უნდა იქნეს ჩართული ჯიშის აღწერილობაში, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა წინამორბედი ნიშნის გამოკვეთის ხარისხი უფრო მეტად მიუთითებს მის არარსებობას ან/და როცა გარემო პირობების გამო ამის გაკეთება შეუძლებელია;

ბ) ნიშანი (+) მიუთითებს, რომ ნიშან-თვისების აღწერილობას.

მუხლი 6. ნიშან-თვისებების ცხრილი

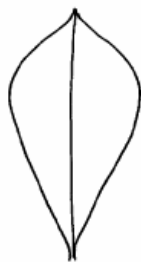
№	ნიშან-თვისება	გამოხატვის ხარისხი	ჯიშ-ეტალონი	ინდექსი
1.	ფოთოლი: ფერი	ღია მწვანე საშუალო მწვანე მუქი მწვანე მოლურჯო მწვანე რუხი მწვანე	Tista, Hiverna Gloria Columbo	1 2 3 4 5
2. (*)	ყვავილობის დრო: (მცენარეთა 50% არანაკლებ ერთი ყვავილით)	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი ძალიან გვიანი	Pistache Victor Vasco Hiverna	1 3 5 7 9
3.	ჯიშები მხოლოდ მელანინის ლაქით: ღერო: ანტოციანური შეფერვა	სუსტი საშუალო ძლიერი	Pitsache, Divine Victor	3 5 7
4. (*)	ფოთოლაკი: სიგრძე (ფოთოლაკის ბაზალური წყვილი ყვავილობის მეორე ფაზაში)	მოკლე საშუალო გრძელი	Pistache, Delta Victor Limbo	3 5 7
5. (*)	ფოთოლაკი: სიგანე (როგორც 4)	ვიწრო საშუალო ფართე	Castel Columbo, Karl Condor	3 5 7
6. (*)	ფოთოლაკი: სიგანის	წვეროსკენ მიმართული	Pistache	1

	მაქსიმუმი	შუაში ძირისკენ მიმართული	Signal Victor	2 3
7. (*)	ყვავილი: სიგრძე	მოკლე საშუალო გრძელი	Pistache Caspar Victor	3 5 7
8. (*)	ბუტკო: მელანინის ლაქა	აღინიშნება არ აღინიშნება	Caspar Victor	1 9
9. 61- 65 (*)	ბუტკო: მელანინის ლაქის შეფერილობა	ყავისფერი შავი რუხი ყვითელი	Goldrush Condor	1 2 3
10. (*)	სტანდარტი: ანტონციანური შეფერვა	აღინიშნება არ აღინიშნება	Caspar Pistache, Condor	1 9
11. (+)	სტანდარტი: ანტონციანური შეფერვის ზღვარი	მოკლე საშუალო გრძელი	Pistache Hiverna	3 5 7
12. (*) (+)	მცენარე: ზრდის ტიპი	განსაზღვრული განუსაზღვრელი	Tista Condor	1 2
13. (*)	მცენარე: სიმაღლე	დაბალი საშუალო მაღალი	Pistache Columbo Condor	3 5 7
14.	ღერო: ნაზარდების რაოდენობა (პირველ ყვავილობამდე და მისი ჩათვლით)	ცოტა საშუალო ბევრი	Columbo Caspar Vasco	3 5 7
15.	პარკი: სიგანე (ნაწიბურიდან ნაწიბურამდე)	ვიწრო საშუალო განიერი	Condor Pistache Victor	3 5 7
16. (+)	მშრალი თესლი: შუაგულის ფორმა	მრგვალი ოვალური არათანაბარი	Maris Bead Condor Columbo	1 2 3
17. (*)	მშრალი თესლი: 100 თესლის წონა	დაბალი საშუალო მაღალი	Condor, Gloria Victor Pistache	3 5 7
18. (+) (*)	მშრალი თესლი: თესლის კანის ფერი (მოსავლის აღებისას)	მწვანე წითელი იასამნისფერი შავი	Condor Caspar Palacio Tyrol	1 2 3 4 5 6
19. (+)	მშრალი თესლი: შავი პიგმენტაცია	აღინიშნება არ აღინიშნება	Victor Condor	1 9

მუხლი 7. დაკვირვების მიმდინარეობის ახსნა და მეთოდები.

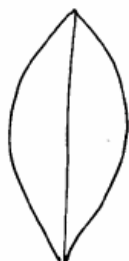
1. თუ 4 და 5 ფოთოლაკის ორ წვეილს შორის ზომიში აღინიშნება სხვაობა, კვლევისათვის უპირატესობა ენიჭება შედარებით დიდს.

2. ფოთოლაკი: სიგანის მაქსიმუმი

1

წვერისკენ მიმართული

2

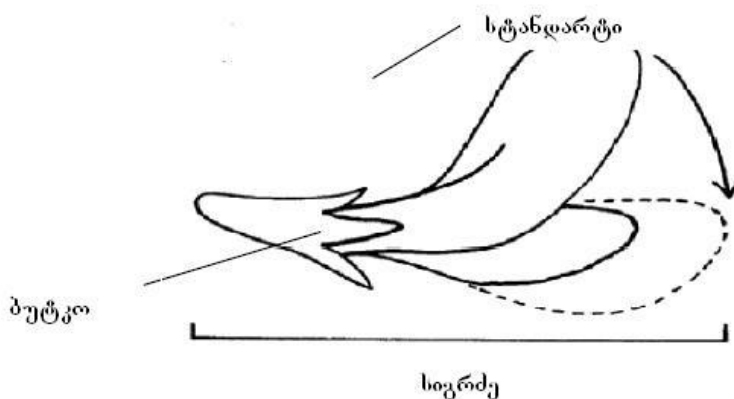
შუაში

3

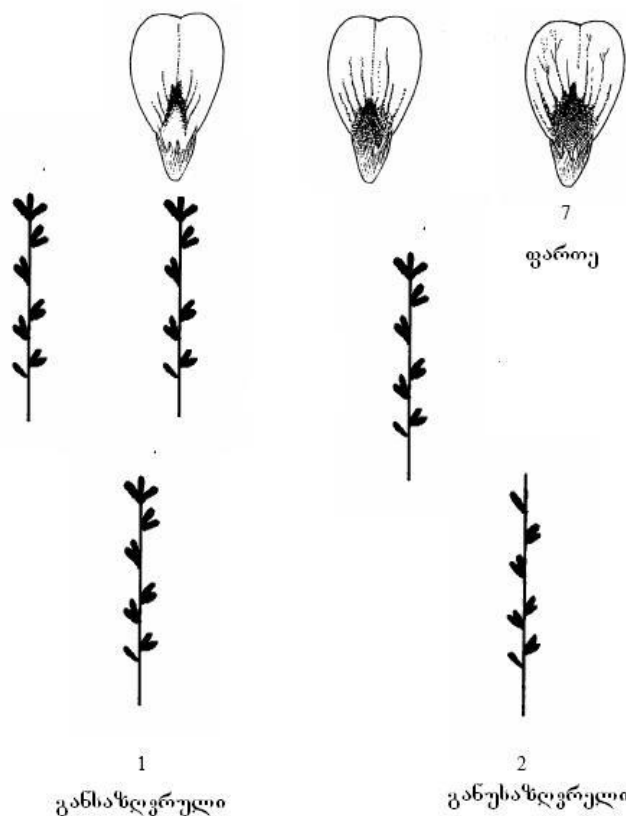
ძირისკენ მიმართული

3. ყვავილი: სიგრძე

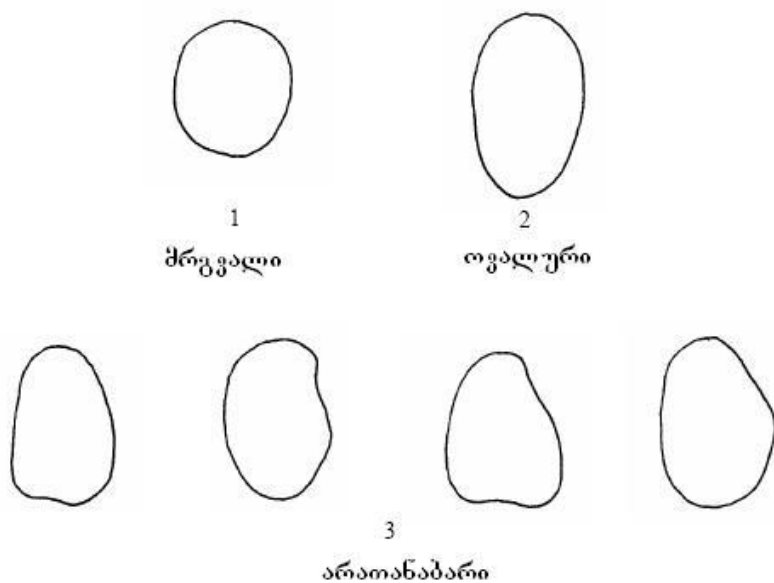

4. ბუტკო: მელანინის ლაქა ყვავილის ბუტკოზე შეესაბამება ტანინის შემცველობას. ამ მახასიათებლის შესაფასებლად ვიყენებთ შემდეგ მეთოდს: ტანინის შემცველობა შესაძლებელია შემოწმდეს თესლის კანის ნაწილის ამოღებით და მასზე რეაქტივის 1 ან 2 წვეთის დაწვეთებით შიდა მხარეს. ტანინის თანაობისას ღია ვარდისფერი შეფერილობა ჩნდება 1 ან 2 წუთში. (რეაქტივი: A= 50% ეთანოლი; B= 1% ვანილის კონც. HCl; რეაქტივი A და B შეფარდება 1:1 – თან).

5. სტანდარტი: ანტონციანური შეფერვის ზღვარი, რომლის შესწავლა მიმდინარეობს სტანდარტის შიდა მხარეზე.

6. მშრალი თესლი: შუაგულის ფორმა

7. მშრალი თესლი: თესლის კანის ფერი (მოსავლის აღებისას), რომელიც შეიცავს ტანინს, მოსავლის აღების შემდეგ ყავისფერი შეფერილობის ხდება.

8. მშრალი თესლი: შავი პიგმენტაცია:

ა) ერთგვაროვნების შესაფასებლად რეკომენდებულია 5%-იანი პოპულაციური სტანდარტი არანაკლებ 95% გამოსავლიანობის ალბათობით. ის ჯიშები, რომელთა გენეტიკური სტრუქტურა ავლენს მის ჯიშურ მახასიათებლებს, სელექციონერს შესაძლებლობას აძლევს მიიღოს სტაბილური

ჯიში. ამასთანავე, ეს მახასიათებლები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს ჯიშების განსხვავებულობის კრიტერიუმის დასადგენად;

ბ) ჯიშები, რომლებიც ამჟღავნებენ სეგრეგაციას, მისი ნიშან-თვისებები უნდა იქნეს აღწერილი და თანდართული.

9. ფენოლოგიური ზრდის ეტაპები და *Vicia faba* L.-ის BBCH – საინდენტიფიკაციო გასაღები.

10. ზრდის ეტაპი 0: აღმოცენება: მშრალი თესლი:

- ა) 01 თესლის ასიმილაციის დასაწყისი;
- ბ) 02 თესლის ასიმილაციის დასრულება;
- გ) 03 თესლიდან ფესვის წარმოქმნა;
- დ) 02 ყლორტის წარმოქმნა თესლისგან;
- ე) 02 ყლორტის ზრდა ნიადაგის მიმართულებით;
- ვ) ყლორტის აღმოცენება ნიადაგიდან.

11. ზრდის ეტაპი 1: ფოთლის განვითარება:

- ა) ფოთლის ზომა შესამჩნევია;
- ბ) პირველი ფოთოლი გაიშალა;
- გ) 2 ფოთოლი გაიშალა;
- დ) 3 ფოთოლი გაიშალა;
- ე) 4 ფოთოლი გაიშალა;
- ვ) 5 ფოთოლი გაიშალა;
- ზ) 6 ფოთოლი გაიშალა;
- თ) 7 ფოთოლი გაიშალა;
- ი) 8 ფოთოლი გაიშალა;
- კ) 9 ან მეტი ფოთოლი გაიშალა.

12. ზრდის ეტაპი 2: გვერდითი ყლორტების ჩამოყალიბება:

- ა) არ არის გვერდითი ყლორტები;
- ბ) გვერდითი ყლორტების განვითარების დასაწყისი;
- გ) გამოჩნდა 2 გვერდითი ყლორტი;
- დ) გამოჩნდა 3 გვერდითი ყლორტი;
- ე) გამოჩნდა 4 გვერდითი ყლორტი;
- ვ) გამოჩნდა 5 გვერდითი ყლორტი;
- ზ) გამოჩნდა 6 გვერდითი ყლორტი;
- თ) გამოჩნდა 7 გვერდითი ყლორტი;
- ი) გამოჩნდა 8 გვერდითი ყლორტი;
- კ) გვერდითი ყლორტების განვითარების დასასრული: 9 ან მეტი გვერდითი ყლორტი ჩანს.

13. ზრდის ეტაპი 3: ღეროს დაგრძელება

- ა) ღეროს დაგრძელების დასაწყისი;
- ბ) ერთი შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- გ) 2 შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- დ) 3 შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- ე) 4 შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- ვ) 5 შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- ზ) 6 შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- თ) 7 შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- ი) 8 შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი;
- კ) 9 ან მეტი შესამჩნევი გაფართოებული მუხლთშორისი.

14. ზრდის ეტაპი 5: ყვავილედის გამოჩენა:

ა) 50 ყვავილის კოკორი ჩანს, ჯერ კიდევ ფოთლებით დაფარული;
 ბ) 51 პირველი ყვავილის კოკორი ფოთლების გარეგანი მხრიდან ჩანს;
 გ) 52 პირველი დამოუკიდებელი ყვავილის კოკორი ჩანს ფოთლის გარეგანი მხრიდან, მაგრამ მაინც დახურულია;

დ) 50 პირველი ყვავილის ფურცელი ჩანს, უმეტესობა დამოუკიდებელი ყვავილის კოკორი მაინც დახურულია.

15. ზრდის ეტაპი 6: ყვავილობა:

- ა) 50 პირველი ყვავილის გაშლა;
- ბ) 50 ყვავილზე პირველი კოკორი გაშლა;
- გ) 50 ყვავილზე 3 კოკორის გაშლა;
- დ) 50 სრული ყვავილობა: ყვავილზე 5 კოკორის გაშლა;
- ე) 50 ყვავილობის შესუსტება;
- ვ) ყვავილობის დასასრული.

16. ზრდის ეტაპი 7: ნაყოფის განვითარება:

- ა) პირველმა პარკმა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- ბ) პარკების 10%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- გ) პარკების 20%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- დ) პარკების 30%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- ე) პარკების 40%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- ვ) პარკების 50%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- ზ) პარკების 60%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- თ) პარკების 70%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- ი) პარკების 80%-მა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს;
- კ) თითქმის ყველა პარკმა მიაღწია საბოლოო სიგრძეს.

17. ზრდის ეტაპი 8: დამწიფება:

- ა) სიმწიფის დასაწყისი: მწვანე თესლი, პარკის ღრუს შევსება;
- ბ) პარკების 10% მწიფეა, თესლი მშრალი და მაგარია;
- გ) პარკების 20% მწიფეა, თესლი მშრალი და მაგარია;
- დ) პარკების 30% მწიფეა და მუქი, თესლი მშრალი და მაგარია;
- ე) პარკების 40% მწიფეა და მუქი, თესლი მშრალი და მაგარია;
- ვ) პარკების 50% მწიფეა და მუქი, თესლი მშრალი და მაგარია;
- ზ) პარკების 60% მწიფეა და მუქი, თესლი მშრალი და მაგარია;
- თ) პარკების 70% მწიფეა და მუქი, თესლი მშრალი და მაგარია;
- ი) პარკების 80% მწიფეა და მუქი, თესლი მშრალი და მაგარია;
- კ) სრული სიმწიფე: თითქმის ყველა პარკი მუქია, თესლები მშრალი და მაგარი.

18. ზრდის ეტაპი 9: დაბერება

- ა) ღერო იწყებს გამუქებას;
- ბ) ღეროთა 50% ყავისფერია ან შავი;
- გ) მცენარე კვდება და შრება;
- დ) მოსავლის აღების დასასრული.

ანკეტა

1. კულტურა ცერცველა
(ქართული დასახელება)

Vicia faba L. var. minor
(ლათინური დასახელება)

2. განმცხადებელი (სახელი, გვარი, მისამართი)

3. ჯიშის დასახელება _____

4. ინფორმაცია ჯიშის გამოყვანაზე, წარმოშობაზე და გამრავლებაზე.

5. ჯიშის სახეობა:

ა) ღიად დამტვერილი ჯიში []

ბ) სხვა []

(მიუთითეთ დეტალები)

6. გენეტიკური ან სელექციური მეთოდი:

7. სხვა ინფორმაცია

8. ჯიშის ნიშან-თვისებები

	ნიშან-თვისება	ინდექსი	გამოხატვის ხარისხი	ეტალონი ჯიში
1.	ყვავილობის დრო: (მცენარეთა 50% არანაკლებ ერთი ყვავილით)	1 [] 3 [] 5 [] 7 [] 9 []	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი ძალიან გვიანი	Pistache Victor Vasco Hiverna
2.	ბუტკო: მელანიზის ლაქა	1 [] 2 []	აღენიშნება არ აღენიშნება	Sirtaki, Twist Castor, Sombrero
3.	მცენარე: ზრდის ტიპი	1 [] 2 []	განსაზღვრული განუსაზღვრელი	Tista Condor
4.	მცენარე: სიმაღლე	3 [] 5 [] 7 []	დაბალი საშუალო მაღალი	Pistache Columbo Condor
5.	მშრალი თესლი: 100 თესლის წონა	3 [] 5 [] 7 []	მცირე საშუალო დიდი	Condor, Gloria Victor Pistache
6.	მშრალი თესლი: კანის ფერი	1 [] 2 []	ღია ყავისფერი მუქი ყავისფერი	Condor Caspar

	(მოსავლის აღების შემდეგ)	3 []	მწვანე	Palacio Tyrol
		4 []	წითელი	
		5 []	იასამნისფერი	
		6 []	შავი	

9. მსგავსი ჯიშები და მათგან განსხვავებები

მსგავსი ჯიშის დასახელება	ნიშნები, რომლითაც განაცხადის ჯიშში განსხვავდება მსგავსისაგან	ნიშნის გამოხატვის ხარისხი	
		მსგავსი ჯიშში	კანდიდატი ჯიშში
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

10. დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც დაგვეხმარება ჯიშთა გამოცდაში.

ა) ავადმყოფობისადმი გამძლეობა.

ბ) ჯიშის გამოსაცდელად განსაკუთრებული პირობები.

გ) განვითარების ტიპი: გაზაფხულის []
ზამთრის []

დ) სხვა ინფორმაცია

11. ნებართვა:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა?

დიახ [] არა []

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ [] არა []

გ) თუ მიღებულია, დაურთეთ ნებართვის ასლი.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----

დანართი №2

ტექნიკური რეგლამენტი – განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე მუხუდოს (Cicer arietinum L) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე მუხუდოს ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე მუხუდოს ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში – მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს მუხუდოს ყველა ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტებული პირები წყვეტენ როდის, სად, რა რაოდენობისა და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნეს წარდგენილი მცენარის ჯიშის გამოცდის ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარადგენს მცენარეულ მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტებული პირების, მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები.

2. გამოსაცდელი ჯიშის მცენარეული მასალის მინიმალური რაოდენობა უნდა შეადგენდეს 3 000 მარცვალს.

3. გამოცდისათვის გადაცემული მცენარეული მასალის ხარისხობრივი მაჩვენებლები უნდა აკმაყოფილებდეს აღმოცენებადობის, თესლის სიწმინდის, მავნებელ-დავალებებით დასნებოვნების და ტენიანობის დადგენილ ნორმებს, ამასთან სასურველია, რომ თესლის აღმოცენების უნარი იყოს მაღალი.

4. ჯიშის გამოსაცდელად აკრედიტებული პირებისათვის მიწოდებული მცენარეული მასალა ქიმიური საშუალებებით არ უნდა იყოს დამუშავებული, თუ ამას მოითხოვენ აკრედიტებული პირები, ასეთ შემთხვევაში მცენარეულ მასალას თან უნდა ერთოდეს ქიმიური საშუალებებით დამუშავების მეთოდის დაწვრილებითი აღწერა.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა

1. გამოცდის ხანგრძლივობა უნდა შეადგენდეს ორ სავსეგეტაციო პერიოდს.

2. მინდვრის კვლევა უნდა ჩატარდეს ერთ ადგილზე, ხოლო თუ ამ ადგილზე შეუძლებელია ჯიშის რომელიმე ნიშან-თვისების გამოკვლევა, მაშინ გამოცდა უნდა ჩატარდეს დამატებით სხვა ადგილზე.

3. მინდვრის კვლევა უნდა ჩატარდეს მცენარის ნორმალური ზრდა-განვითარების პირობებში, იმ მიზნით რომ გამოვლინდეს ჯიშის შესაბამისი მახასიათებლები.

4. კვლევა უნდა იქნეს შედგენილი არანაკლებ 100 მცენარის მისაღებად, რომელთა ორ იდენტურ ნაწილად დაყოფა შესაძლებელი იქნება.

5. კვლევა ისეთი სახის უნდა იყოს, რომ შესაძლებელ იქნეს მცენარეების ან მისი ნაწილების დამოუკიდებლად ამოღება და მათზე დაკვირვების ჩატარება, სავსეგეტაციო პერიოდის დასრულებამდე.

6. ყველა სახის დაკვირვება, რომელიც ითვალისწინებს გაზომვას, აწონვას და სხვა ანათვლების აღებას, წარმოებს 20 მცენარეზე ან ამ 20 მცენარიდან აღებულ ნაწილებზე.

7. დამატებითი გამოცდა შესაძლებელია ჩატარდეს შესაბამისი მახასიათებლების გამოსაკვლევად.

8. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №2ა).

მუხლი 4. მეთოდები და დაკვირვება

1. განსხვავებულობის შეფასებისთვის მხოლოდ ერთი სავსეგეტაციო პერიოდი შეიძლება გახდეს საკმარისი. რაც იმას ნიშნავს, რომ მახასიათებლების სხვაობა საკმარის რაოდენობას შეიცავს იმისათვის, რათა კვლევა მოხდეს არანაკლებ ორ დამოუკიდებელ სავსეგეტაციო ციკლში.

2. ორ სახეობას შორის სხვაობის განსაზღვრისას, მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული მახასიათებლების გამოხატვის ფორმა ხარისხობრივ, რაოდენობრივ და ფსევდო-ხარისხობრივ მაჩვენებლებში.

3. ერთგვაროვნების შეფასებისათვის საჭიროა 1% პოპულაციური სტანდარტის გამოყენება. მიღებული ალბათობა უნდა შეადგენდეს 95%. ამ შემთხვევაში 100 მცენარიდან დასაშვებია არატიპური იყოს სამი.

4. თუ სახეობა ერთგვაროვანია, იგი მიიჩნევა სტაბილურად.

5. სტაბილურობის შესაფასებლად შესაძლებელია გამოვიყენოთ შემდგომი სახეობა, ან ჩატარდეს კვლევა ახალ მარცვალზე, რომელიც მახასიათებლის ანალოგიურია. თუ ჯიში არის ერთგვაროვანი, ის შეიძლება განვიხილოთ, როგორც სტაბილური.

6. ვარაუდის შემთხვევაში, სტაბილურობის გამოკვლევა შესაძლებელია შემდეგი თაობის გაზრდით ან ახალი თესლით, რათა დავრწმუნდეთ რომ იმავე მახასიათებლებს ამჟღავნებს, რაც წინა მასალაშია. ეს იმის მაჩვენებელია, რომ ჯიში თაობაში არის სტაბილური.

მუხლი 5. ჯიშების დაჯგუფება

1. ცნობილ ჯიშებთან ერთად უნდა დაითესოს საცდელი ჯიშები, რათა გაადვილდეს განსხვავებულობაზე მათი შეფასება.

2. ჯგუფური მახასიათებლები უნდა იქნეს გამოყენებული როგორც ინდივიდუალურად, ასევე კომბინაციაში სხვა ნიშან-თვისებებთან:

ა) საყოველთაოდ ცნობილი ჯიშების გამოცდა განსხვავებულობაზე არ ჩატარდება;

ბ) გამოცდა უნდა ჩატარდეს ისე, რომ მსგავსი ნიშან-თვისებების ჯიშები ერთად დაჯგუფდნენ.

3. დაჯგუფების დახასიათებისთვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყოფა:

ა) ყვავილი: შეფერილობა;

ბ) თესლი: შეფერილობა (სიმწიფიდან 1 თვის შემდეგ);

გ) თესლი: ფორმა;

დ) თესლი: ზოლი;

ე) ყვავილობის ხანგრძლივობა: (80% მცენარეებში არანაკლებ ერთი ყვავილისა).

მუხლი 6. ჯიშის ნიშან-თვისებები და აღნიშვნები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შესაფასებლად გამოყენებული ნიშნები მოცემულია მე-7 მუხლით გათვალისწინებულ ნიშან-თვისებების ცხრილში.

2. ნიშანი (*) მიუთითებს, რომ მოცემული ნიშან-თვისება უნდა აღინიშნებოდეს ყოველ სავეგეტაციო პერიოდში ყველა ჯიშის შესაფასებლად და ყოველთვის ჩართული უნდა იქნას ჯიშის აღწერილობაში.

3. თითოეულ ნიშან-თვისებას მინიჭებული აქვს თავისი გამომხატველობა, იმისათვის რომ განესაზღვროთ მახასიათებლები.

მუხლი 7. ნიშან-თვისებების ცხრილი

№ UPOV	ნიშან-თვისება	გამოხატვის ხარისხი	ჯიშ-ეტალონი	ინდექსი
1. (*)	მცენარე: ზრდის ტიპი(ყვავილობის შემდეგ)	სწორი ნახევრად სწორი გართხმული	Cesari,Casoar,Castor,Jazz Sombrero Flamenco,Lambada Sirtaki	1 3 5
2.	მცენარე: განშტოება	სუსტი საშუალო ძლიერი	Castor, Jazz,Lambada Cascari,Rondo,Sombrero,flamenco	3 5 7
3. (*)	მცენარე: სიმაღლე (პარკის სრული განვითარებისას)	მოკლე საშუალო	Castor,Sombrero Cabri,Cascari,Sirtaki,Twist	3 5

		მალალი	Elvar,Lambada,Salsa	7
4.	ღერო: ანტოციანური	არ გააჩნია	Sirtaki Twist,flamenco	1
(*)	შეფერვა	გააჩნია	Castor, Sombrero	9
5.	ფოთოლი: მწვანე ფერის	ნათელი	Sirtaki	3
(*)	ინტენსივობა	საშუალო	Cascari,Salsa	5
		მუქი	Lambada,Rondo,Sombrero	7
6. (*)	ფოთოლაკი: ზომა	ძალიან პატარა	Castor	1
		პატარა	Flamenco,sirtaki	3
		საშუალო	Cascari,Salsa,twist	5
		განიერი	Casoar,Flamenco	7
		ძალიან განიერი	Lambada	9
7. (*)	ყვავილი: შეფერილობა	თეთრი	Sirtaki, Twist	1
		მეწამული	Castor, Sombrero	2
		ვარდისფერი		
8. (*)	პარკი: ყუნწის სიგრძე	მოკლე	Castor, Sombrero	3
		საშუალო	Cascari	5
		გრძელი	Flamenco,Jazz	7
9. (*)	პარკი: ზომა	ძალიან პატარა	Castor	1
		პატარა		3
		საშუალო	Rondo	5
		განიერი	Jazz	7
		ძალიან განიერი	Flamenco	9
10.	პარკი: მწვანე ფერის	ნათელი	Cascari,flamenco, Twist	3
	ინტენსივობა	საშუალო	Sombrero	5
		მუქი		7
11.	პარკი: წანაზარდის სიგრძე	მოკლე	Sombrero	3
		საშუალო	Cascari	5
		გრძელი	Flamenco,Jazz	7
12.	პარკი: თესლის რაოდენობა	მხოლოდ ერთი	Twist	1
(*)		ერთი და ორი	Elvar, Flamenco	2
(+)		მხოლოდ ორი	Cascari,Sombrero	
13.	თესლი: შეფერილობა	ყვითელი		1
(*)	(ნაყოფის სიმწიფიდან 1 თვის შემდეგ)	ღია ყავისფერი	Cabri,Sirtaki	2
		მოყვითალო		3
		ყავისფერი	Castor	4
		ყავისფერი	E04	5
		მოწითალო	Sombrero	6
		ყავისფერი		
		შავი		
14.	თესლი: შეფერილობის	ნათელი		3
	ინტენსივობა (როგორც 13)	საშუალო		5
		მუქი		7
15. (+)	თესლი: წონა	დაბალი	Pedrosillano	3
(*)		საშუალო	Amparo,amit,cabri,Cascari	5
		მაღალი	Bianka, Castellano, Jazz	7
		ძალიან მაღალი	Blanco lechoso,lambada,salsa	9
16.	თესლი: ფორმა	მრგვალი	Cascari,Elvar	1
(+)		მრგვალი	Flamenco,Sirtaki	2
(*)		კუთხოვანი	Castor,Sombrero	3

		კუთხოვანი		
17. (*)	თესლი: წიბო	არ გააჩნია ან ძალიან სუსტია სუსტი საშუალო ძლიერი ძალიან ძლიერი	Cabri, Cascari Flamenco, Jazz, Twist Sombbrero Castor	1 3 5 7 9
18. (*)	ყვავილობის დრო: (მცენარის 80% აქვს სულ ცოტა ერთი ყვავილი)	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი ძალიან გვიანი	Salsa Cabri, Sirtaki Cascari, Sombbrero Casoar Castor	1 3 5 7 9
19. (*)	მშრალი თესლის სიმწიფის დრო	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი	Castor Cabri, Casoar, Sombbrero Flamenco, Sirtaki Lambada, Salsa, Twist	1 3 5 7

მუხლი 8. დაკვირვების მიმდინარეობის ახსნა და მეთოდები

1. მახასიათებლები უნდა იყოს შესწავლილი ქვემოთ მოცემული პირობის მიხედვით:

ა) ფოთოლზე ყველა დაკვირვება უნდა ჩატარდეს მისი ყვავილობისას;

ბ) პარკზე ყველა დაკვირვება უნდა ჩატარდეს თესლის მწვანე სტადიაში მისი ზომის სრული განვითარების პერიოდში.

2. პარკი: თესლის რაოდენობა მხოლოდ ერთი ან ერთი და ორი ან მხოლოდ ორი.

3. თესლის წონა გაზომილი უნდა იქნეს 100 მარცვლიდან ორ ნიმუშზე.

4. თესლის ფორმა:

მრგვალი

მრგვალი კუთხისებური

კუთხისებური

დანართი №2^ა

ანკეტა

1. კულტურა მუხუდო
(ქართული დასახელება)

Cicer arietinum L
(ლათინური დასახელება)

2. განმცხადებელი (სახელი, გვარი, მისამართი) _____

3. ჯიშის დასახელება _____

4. ინფორმაცია ჯიშის გამოყვანაზე, წარმოშობაზე და გამრავლებაზე.

5. გამოყვანის ხერხი: ჯვარედინი

ა) კონტროლირებადი ჯვარედინი []
(მიუთითეთ მშობელი ჯიში)

ბ) ნახევრად ცნობილი ჯვარედინი []
(მიუთითეთ მშობელი ჯიში)

გ) უცნობი ჯვარედინი []

6. მუტაცია (მიუთითეთ მშობელი ჯიში) []

7. აღმოჩენა და განვითარება []
(მიუთითეთ როდის, სად აღმოჩნდა და როგორ განვითარდა)

8. სხვა (მიუთითეთ დეტალები) []

9. გამრავლების ხერხი:

ა) თვითდამტკერვა []

ბ) ჯვარედინი დამტკერვა []

გ) სხვა (მიუთითეთ დეტალები) []

10. ჯიშის ნიშან-თვისებები

№	ნიშან-თვისება	ინდექსი	გამოხატვის ხარისხი	ეტალონი ჯიში
1.	მცენარე: სიმაღლე (როდესაც პარკი სრულად განვითარებულია)	3[] 5[] 7[]	დაბალი საშუალო მაღალი	Castor, Sombrero Cabri, Cascari, Sirtaki, twist Elvar, Lambada, Salsa
2.	ყვავილი: შეფერილობა.	1[] 2[]	თეთრი მეწამული ვარდისფერი	Sirtaki, Twist Castor, Sombrero
3.	პარკი: თესლის რაოდენობა	1[] 2[] 3[]	მხოლოდ ერთი ერთი და ორი მხოლოდ ორი	Twist Elvar, Flamenco Cascari, Sombrero
4.	თესლი: შეფერილობა (ნაყოფის მომწიფებიდან 1 თვის	1[] 2[] 3[]	ყვითელი ღია ყავისფერი მოყვითალო ყავისფერი	Cabri, Sirtaki

	შემდეგ)	4[] 5[] 6[]	ყავისფერი მოწითალო ყავისფერი შავი	Castor E04 Sombbrero
5.	თესლი: წონა	3[] 5[] 7[] 9[]	დაბალი საშუალო მაღალი ძალიან მაღალი	Pedrosillano Amparo,Amit,Cabri,Cascari Bianka,Castellano,Jazz Blanco lechoso,lambada,salsa
6.	თესლი: ფორმა	1[] 2[] 3[]	ამრგვალი მრგვალი კუთხისებური კუთხისებური	Cascari, Elvar Flamenco, Sirtaki Castor, Sombbrero
7.	ყვავილობის დრო: (მცენარეთა 80% არანაკლებ ერთი ყვავილით)	1[] 3[] 5[] 7[] 9[]	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი ძალიან გვიანი	Salsa Cabri,Sirtaki CAscari,Sombrero Casoar Castor
8.	მშრალი თესლის მომწიფების დრო	1[] 3[] 5[] 7[]	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი	Castor Cabri,Casoar,Sombrero Flamenco,Sirtaki Lambada,Salsa, Twist

11. მსგავსი ჯიშები და მათგან განსხვავებები

მსგავსი ჯიშის დასახელება	ნიშნები, რომლითაც განაცხადის ჯიშში განსხვავდება მსგავსისაგან	ნიშნის გამოხატვის ხარისხი	
		მსგავსი ჯიშში	კანდიდატი ჯიშში
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

12. დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც დაგვეხმარება ჯიშთა გამოცდაში.

ა) არის თუ არა კიდევ დამატებითი ნიშან-თვისებები რომელიც ჯიშის განსხვავებაში დაგვეხმარება?

დიახ [] არა []

ბ) საჭიროა თუ არა განსაკუთრებული პირობები ზრდისთვის ან გამოცდის ჩასატარებლად?

დიახ [] არა []

13. ნებართვა:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა?

დიახ [] არა []

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ [] არა []

გ) თუ მიღებულია, დაურთეთ ნებართვის ასლი.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----

დანართი №3

ტექნიკური რეგლამენტი – განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ოსპის (*Lens culinaria* Medic.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ოსპის ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ოსპის ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს ოსპის ყველა ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტებული პირი წყვეტს როდის, სად, რა რაოდენობისა და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნეს წარდგენილი მცენარის ჯიშის გამოცდის ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარადგენს მცენარეულ მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტებული პირის მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები.

2. გამოსაცდელი ჯიშის მინიმალური რაოდენობა უნდა შეადგენდეს 0,5 კილოგრამს ან 10 000 მარცვალს.

3. გამოცდისათვის გადაცემული მცენარეული მასალის ხარისხობრივი მაჩვენებლები უნდა აკმაყოფილებდეს აღმოცენებადობის, თესლის სიწმინდის, მავნებელ-დავალებებით დასნებოვნების და ტენიანობის დადგენილ ნორმებს, ამასთან სასურველია, რომ თესლის აღმოცენების უნარი იყოს მაღალი.

4. სათესლე მასალა არ უნდა იყოს დამუშავებული პესტიციდებით და სხვა ქიმიკატებით.

5. ჯიშის გამოსაცდელად აკრედიტებული პირისათვის მიწოდებული მცენარეული მასალა არ უნდა იყოს დამუშავებული ქიმიური საშუალებებით, თუ ამას არ მოითხოვს აკრედიტებული პირი, ასეთ შემთხვევაში მცენარეულ მასალას თან უნდა ერთვდეს ქიმიური საშუალებებით დამუშავების მეთოდის დაწვრილებითი აღწერა.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა

1. გამოცდის ხანგრძლივობა უნდა შეადგენდეს ორ სავსეგეტაციო პერიოდს.

2. მინდვრის სტაციონარული ცდები უნდა ჩატარდეს კონკრეტული ზონისათვის ერთსა და იმავე ტიპიურ ადგილას, სადაც უზრუნველყოფილი იქნება მცენარის ნორმალური ზრდა-განვითარება, ორი სრული ვეგეტაციის პერიოდის განმავლობაში. ერთსა და იმავე დროს (დაუშვებელია მაგალითად რემონტატული ჯიშის გამოცდა გაზაფხულზე და შემოდგომაზე თესვის პირობებში). საჭიროების შემთხვევაში გამოცდა შეიძლება გაგრძელდეს კიდევ ერთი წელი დამატებით, ანალოგიურ პირობებში.

3. ჯიშში უნდა გამოიცადოს ისეთ პირობებში, სადაც ის მაქსიმალურად გამოავლენს მის დამახასიათებელ ნიშან-თვისებებს. ყოველი შესაფასებელი ჯიშისათვის პირველ წელს გამოიყოფა არანაკლებ 100 მცენარე, ორ ან მეტ განმეორებად.

4. წინასწარ შესაფასებელი და მათი მსგავსი ჯიშები უნდა განთავსდეს მოსაზღვრე დანაყოფებზე. ცდაში განთავსებული უნდა იქნეს ასევე ეტალონური ჯიშების დანაყოფები.

კოლებით ფიქსაციის გარდა უნდა ტარდებოდეს მათი ციფრული კამერით გადაღება ცდომილების მინიმუმამდე დასაყვანად.

5. სპეციალური მიზნებისათვის შეიძლება ჩატარდეს დამატებითი გამოცდები ანალოგიურ პირობებში.

6. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №3^ა).

მუხლი 4. მეთოდები და დაკვირვება

1. ორ ჯიშს შორის განსხვავების აღმოჩენა დამოკიდებულია გამოვლენილ ნიშან-თვისებების რაოდენობაზე და ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე ან ფსევდო-ხარისხობრივ მაჩვენებლებზე.

2. გადახრილი მცენარეების რაოდენობა ერთ დანაყოფზე არ უნდა აღემატებოდეს 5 მცენარეს 100-დან.

3. ერთგვაროვნების შეფასებისას პარკ-მწკრივებში (ოჯახი), ან ცალკეულ მცენარეებზე გადახრა არ უნდა აღემატებოდეს 3%-ს (3-ს 100-დან).

4. საექვო მწკრივებიდან (ოჯახიდან) მიღებული მცენარეების თესლი, რომელიც გამოირჩა დაკვირვების პირველ წელს, ითესება მეორე წელს ამისთვის მომზადებულ ცალკე დანაყოფზე არაერთგვაროვნების მიზეზების გამოსარკვევად ცდომილების მაქსიმალურად გამორიცხვის მიზნით.

5. გამოცდილი ჯიშები, რომლებშიც არატიპური მცენარეების რაოდენობა აღემატება ზემოაღნიშნულ დასაშვებ რაოდენობას, ერთგვაროვნების კრიტერიუმით მიიჩნევა არადადამაკმაყოფილებლად.

მუხლი 5. ჯიშების დაჯგუფება

1. განსხვავებულობის შესაფასებლად გამოსაცდელი და მსგავსი ჯიშების კოლექციების შესასწავლი ჯიშების ნიმუშები უნდა დაიყოს ჯგუფებად. დაჯგუფებისათვის გამოიყენება ისეთი ნიშან-თვისებები, რომლებიც ცდაში არ ცვალებადობს ან ცვალებადობა უმნიშვნელოა და კოლექციაში წარმოდგენილია თანაბრად.

2. ჯიშების დახასიათებისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყოფა:

ა) ლეხანი: ფერი;

ბ) მცენარე; ანტოციანური შეფერილობა;

გ) ყვავილი: სტანდარტის ფერი;

დ) მშრალი მარცვალი: ფერების (შეფერილობის) რაოდენობა;

ე) მშრალი მარცვალი: კანის ძირითადი ფერი.

მუხლი 6. ჯიშის ნიშან-თვისებები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შესაფასებლად გამოყენებული ნიშნები მოცემულია მე-7 მუხლით გათვალისწინებულ ნიშან-თვისებების ცხრილში.

2. ცხრილში ვარსკვლავით (*) არის აღნიშნული ის ნიშან-თვისებები, რომლებიც მეტად მნიშვნელოვანია ჯიშების აღწერისათვის. ნიშანი (*) აგრეთვე მიანიშნებს, რომ მოცემული ნიშნით უნდა აღინიშნოს ყოველ სავსეგეტაციო პერიოდში ყველა ჯიშში შეფასების დროს და ყოველთვის უნდა ერთოდეს ჯიშის აღწერილობას, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც წინა ნიშნის გამოხატვის ხარისხი არ აღინიშნება, ან გარემო პირობები არ იძლევა ამის საშუალებას.

3. აღნიშვნა (+) ნიშნავს, რომ ნიშნის აღწერას მეთოდებში ერთვის დამატებითი განმარტებები ან ილუსტრაციები.

მუხლი 7. ნიშან-თვისებათა ცხრილი

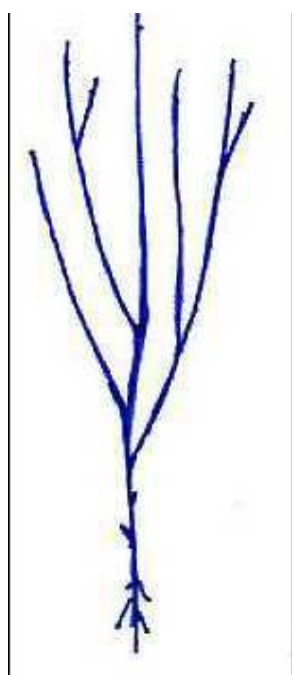
№ UPOV	ნიშან-თვისება	გამოხატვის ხარისხი	ჯიშ-ეტალონი	ინდექსი
1. (*)	ლებანი: ფერი	ნარინჯისფერი მომწვანო-ყვითელი მწვანე	Lentillon rose d'hiver, Rozovaya Anicia, Mariette, Petrovskaya 4/105 Petrovskaya zelenozornaya	1 2 3
2. (+)	მცენარე: დგომა	სწორმდგომი ნახევრად დახრილი ჰორიზონტალური	Petrovskaya 4/105 Anicia Cheephlic 7/76	1 3 5
3. (*)	მცენარე: ანოტაციური შეფერილობა	აქვს არა აქვს	PSE 2 Lentillon rose d'hiver, Rozovaya	1 9
4. (*)	მცენარე: სიმაღლე ყვავილობის დროს	დაბალი საშუალო მაღალი ძალიან მაღალი	lentillon rose d'hiver, Rozovaya Anicia, Cheephlic 7/76 Mariette, Petrovskaya 4/105 Vehovskaya	3 5 7 9
5. (*)	მცენარე: დატოტვის ინტენსივობა	სუსტი საშუალო ძლიერი	Vehovskaya Cheephlic 7/76	3 5 7
6. (+)	ფოთოლი: ფორმა	ელიფსური ოვალური ოთხკუთხედი	Talinskaya 88 Petrovskaya 4/105 Vehovskaya	1 2 3
7. (*)	ფოთოლი: მწვანე ფერის ინტენსივობა	ღია საშუალო მუქი	Sirtaki, Twist Castor, Sombrero	1 2
8.	პარკი: ყუნწის სიგრძე	მოკლე საშუალო გრძელი	Vehovskaya Anicia Lentillon rose d'hiver, Petrovskaya zelenozjornaia	3 5 7
9.	ფოთოლი: ფოთოლაკების რაოდენობა	ცოტა საშუალო რ-ბა ბევრი	Anicia Lentillon rose d'hiver	3 5 7
10.	ფოთოლი: ზომა	პატარა საშუალო დიდი	Santa Anicia Lentillon rose d'hiver	3 5 7
11.	მტევანი: ყვავილების რ- ბა ყოველ კანძზე	ერთი ერთიდან ორამდე ორი ორიდან სამამდე სამი სამზე მეტი	Lentillon rose d'hiver Anicia, Petrovskaya 4/105 Dora, Flora PSE 2	1 2 3 4 5 6
12.	ყვავილი: ზომა	პატარა საშუალო დიდი	Petrovskaya 4/105	3 5 7
13.	ყვავილი: სტანდარტის ფერი	თეთრი მელნისფერი ცისფერი	PSE 2 Azer	1 2 3
14.	ყვავილი: სტანდარტი იისფერი ხაზებით	არ აღენიშნება აღენიშნება	Anicia, Lentillon rose d'hiver	1 9
15.	ყვავილი: იისფერი ხაზები წიბოებზე	არ აღენიშნება აღენიშნება	Anicia, Lentillon rose d'hiver <i>Lens culinarius ssp.</i>	1 9

			<i>macrosperma</i>	
16.	პარკი: ფერის ინტენსიობა (სრული სიმწიფის ფაზაში)	ღია საშუალო მუქი	Marriete Anicia, Lentillon rose d'hiver	3 5 7
17.	პარკი: თესლების რ-ბა	ძირითადად ერთი ერთიდან ორამდე ძირითადად ორი ორიდან სამამდე ძირითადად სამი	Anita, Tina Lentillon rose d'hiver Anicia	1 2 3 3 5
18. (*)	პარკი: ფერი ასაღები სიმწიფის ფაზაში	ყვითელი მწვანე	Anicia, Lentillon rose d'hiver	1 2
19 (*)	პარკი: სიგრძე ასაღები სიმწიფის ფაზაში	მოკლე საშუალო სიგრძის გრძელი	Anicia, Lentillon rose d'hiver Mariette	3 5 7
20.	პარკი: სიგანე ასაღები სიმწიფის ფაზაში	ძალიან ვიწრო ვიწრო საშუალო განიერი	Lentillon rose d'hiver Anicia	1 3 5 7
21. (+)	პარკი: წვერის ფორმა	შემოკლებული შემოკლებული წაწვეტებული წაწვეტებული	Anicia, Lentillon rose d'hiver	1 2 3
22. (*)	მშრალი თესლი: სიგანე	ძალიან ვიწრო ვიწრო საშუალო განიერი ძალიან განიერი	Lentillon rose d'hiver Anicia Mariette	1 3 5 7 9
23.(*)	მშრალი თესლი: ვერტიკალური გასწვრივითი კვეთის პროფილი	ელიფსური განიერი ელიფსური ფორმის	Petrovskaya 4/105 PSE 2	1 2
24. (*)	მშრალი თესლი: ფერების რ-ბა	ერთი ორი ორზე მეტი	Grisette Lentillon rose d'hiver Anicia	1 2 3
25. (*)	მშრალი თესლი: კანის ძირითადი ფერები	თეთრი მომწვანო ყვითელი მწვანე მელნისფერი ღია ყავისფერი შავი	PSE 2 Anicia, Petrovskaya 4/105, Pisarevska velkoznna Anicia, Petrovskaia zelenozjomnaya, Tina Rosovaya Lentillon rose d'hiver nigricans	1 2 3 4 5 6
26. (+)	მხოლოდ ერთზე მეტი ფერის თესლის კანის მქონე ჯიშები: მშრალი თესლი: შეფერილობის სახე	უჯრედოვანი ლაქებით მარმარილოსებრი მრავალფეროვანი სახე	nariadnaya 3 Petrovskaia 4/105	1 2 3 4
27. (*)	მშრალი თესლი: მასა	ძალიან დაბალი დაბალი	Lentillon rose d'hiver Anicia, Azer	1 3

		საშუალო მაღალი	Anita, Petrovskaya 4/105 Marette, Petrovskaya 6 Tina	5 7
		ძალიან მაღალი	Vehovskaya	9
28. (*)	ყვავილობის პერიოდი	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი ძალიან გვიანი	Anicia, Anita, Tina Marette, Petrivskaja 4/105 Lentillon rose d'hiver	1 3 5 7 9
29. (*)	მომწიფების პერიოდი	საადრეო საშუალო საგვიანო ძალიან საგვიანო	Cheephlic 7/76 Petrovskaja 4/105 Lentillon rose d'hiver	3 5 7 9

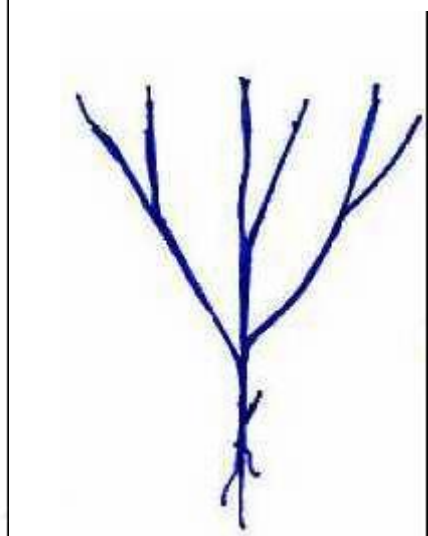
მუხლი 8. ნიშან-თვისებები

1. მცენარე: აგებულება

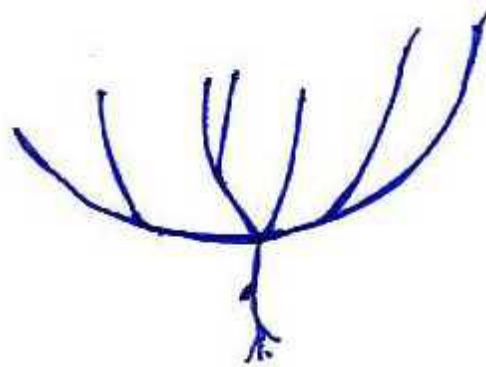
1

სწორმდგომი

3

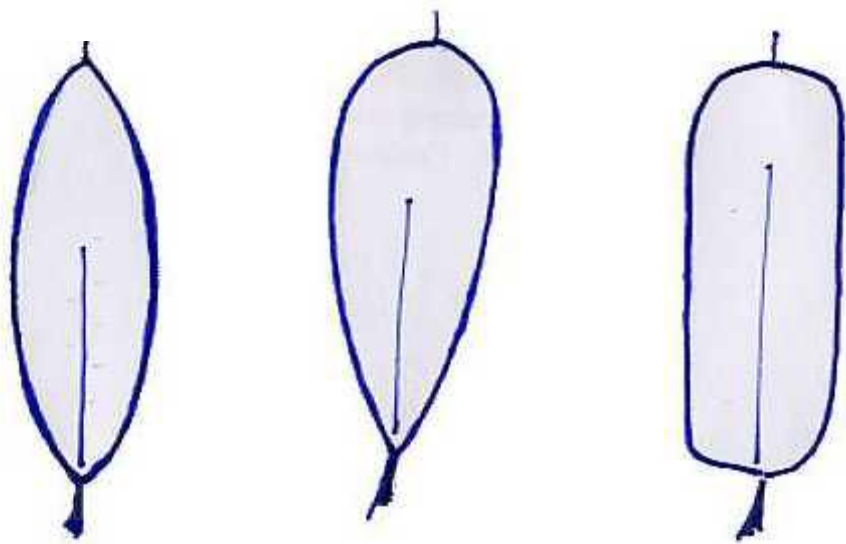
დატოტვილი

5

ჰორიზონტალური

2. ფოთოლი: ფორმა

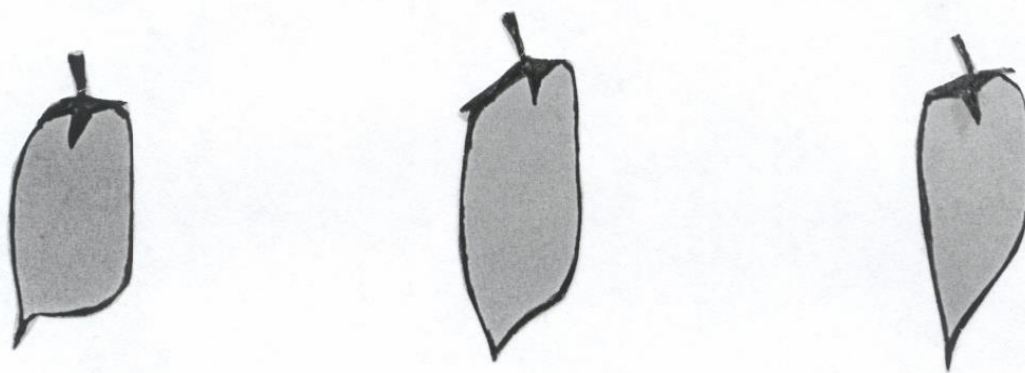

1
ელიფსური

2
ოვალური

3
მართკუთხედი

3. პარკი: წვერის ფორმა (სრული სიმწიფის ფაზაში)

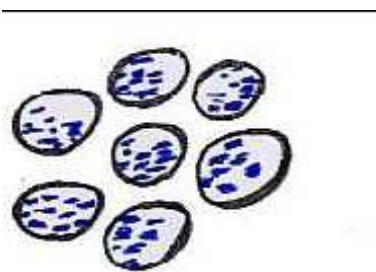

1
შემოკლებული

2
შემოკლებული წაწვეტებული

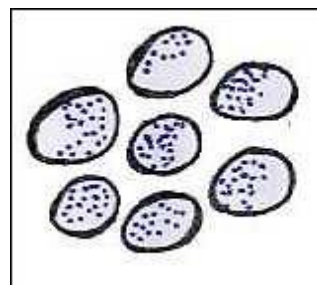
3
წაწვეტებული

4. მხოლოდ ერთზე მეტი ფერის თესლის კანის მქონე ჯიშები, მშრალი თესლი, შეფერილობის სახე:

1

უჯრედოვანი

2

ლაქებით

3

მარმარილოსებრი

4

მრავალფეროვანი

დანართი №3

ანკეტა

1. კულტურა - ოსპი
(ქართული დასახელება)

Lens culinaris Medic.
(ლათინური დასახელება)

2. განმცხადებელი (სახელი, გვარი, მისამართი) _____

3. ჯიშის დასახელება _____

4. ინფორმაცია ჯიშის გამოყვანაზე, წარმოშობაზე და გამრავლებაზე.

5. ჯიშის სახეობა:

ა) ღიად დამტვერილი ჯიში

[]

ბ) სხვა (მიუთითეთ დეტალები)

[]

6. გენეტიკური ან სელექციური მეთოდი:

7. სხვა ინფორმაცია:

8. დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც შეიძლება დაეხმაროს ჯიშის გამოცდას

ა) არის თუ არა დამატებითი ნიშან-თვისებები, რომლებიც შეიძლება დაეხმაროს ჯიშის განსხვავებაში?

დიახ []

არა []

ბ) ჯიშის გამოცდის სპეციალური პირობები:

გ) არის თუ არა ჯიშის გამოცდის განსაკუთრებული პირობები ან სახელმძღვანელო?

დიახ []

არა []

დ) თუ არის, გთხოვთ მოგვაწოდოთ დეტალები:

9. ნებართვა:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა?

დიახ []

არა []

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ []

არა []

გ) თუ მიღებულია, დაურთეთ ნებართვის ასლი.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----

დანართი №4

ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე სოიას (*Glycine max* (L.) Merrill) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე სოიას ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე სოიას ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში – მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს სოიას ყველა ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტებული პირები წყვეტენ როდის, სად, რა რაოდენობისა და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნას წარდგენილი მცენარის ჯიშის გამოცდის ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარადგენს მცენარეულ მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტებული პირების მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები.

2. გამოსაცდელი ჯიშის მცენარეული მასალის მინიმალური რაოდენობა უნდა შეადგენდეს 2 კილოგრამს და გამოცდისათვის გადაცემული მცენარეული მასალის ხარისხობრივი მაჩვენებლები უნდა აკმაყოფილებდეს აღმოცენებადობის, თესლის სიწმინდის, მავნებელ-დაავადებებით დასნებოვნების და ტენიანობის დადგენილ ნორმებს, ამასთან სასურველია, რომ თესლის აღმოცენების უნარი იყოს მაღალი.

3. ჯიშის გამოსაცდელად აკრედიტებული პირებისათვის მიწოდებული მცენარეული მასალა ქიმიური საშუალებებით არ უნდა იყოს დამუშავებული, თუ ამას არ მოითხოვენ აკრედიტებული პირები, მაშინ მცენარეულ მასალას თან უნდა ერთოდეს ქიმიური საშუალებებით დამუშავების მეთოდის დაწვრილებითი აღწერა.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა

1. გამოცდის ხანგრძლივობა უნდა შეადგენდეს ორ სავსეგეტაციო პერიოდს.

2. მინდვრის კვლევა უნდა ჩატარდეს ერთ ადგილზე, ხოლო თუ ამ ადგილზე შეუძლებელია ჯიშის რომელიმე ნიშან-თვისების გამოკვლევა, მაშინ გამოცდა უნდა ჩატარდეს დამატებით სხვა ადგილზე.

3. მინდვრის კვლევა უნდა ჩატარდეს მცენარის ნორმალური ზრდა-განვითარების პირობებში. მიწის დანაყოფის ფართობი უნდა შეირჩეს ისე, რომ სავსეგეტაციო პერიოდის ბოლომდე ჩასატარებელ დაკვირვებას და აღრიცხვას ხელი არ შეეშალოს. ყოველ სავსეგეტაციო პერიოდში, დაკვირვება ტარდება 300 მცენარეზე, კვლევა ტარდება ორ განმეორებად.

4. დამატებითი კვლევის ჩატარება შესაძლებელია სპეციალური მიზნით.

5. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №4^ა).

მუხლი 4. მეთოდები და დაკვირვება

1. განსხვავებულობაზე და სტაბილურობაზე ყველა დაკვირვება წარმოებს 20 მცენარეზე ან ამ 20 მცენარიდან აღებულ ნაწილებზე.

2. ერთგვაროვნების შეფასებისათვის საჭიროა 0,5% პოპულაციური სტანდარტის გამოყენება, მიღებული ალბათობა უნდა შეადგენდეს 95%-ს, ამ შემთხვევაში 300 მცენარიდან არატიპური დასაშვებია იყოს მაქსიმუმ 4.

3. ყველა დაკვირვება ფოთოლზე და ყვავილზე უნდა შესრულდეს ყვავილობის ფაზის დასრულებამდე.

მუხლი 5. ჯიშების დაჯგუფება

1. განსხვავებულობის შესაფასებლად ჯიშების კოლექცია შეიძლება დაიყოს ჯგუფებად. ჯიშების დაჯგუფებისათვის გამოიყენება ისეთი ნიშან-თვისებები, რომლებიც ცდაში არ ცვალებადობს, ან ცვალებადობა უმნიშვნელოა და კოლექციაში წარმოდგენილია თანაბრად.

2. ჯიშის დახასიათებისთვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყენება:

- ა) მცენარე: ახალგაზრდა ღეროს კანის ფერი;
- ბ) ყვავილი: ფერი;
- გ) თესლი;
- დ) მცენარე: სიმწიფის დრო.

მუხლი 6. ჯიშის ნიშან-თვისებები და აღნიშვნები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შესაფასებლად გამოყენებული ნიშნები მოცემულია მე-7 მუხლით გათვალისწინებულ ნიშან-თვისებების ცხრილში.

2. შედეგების ელექტრონული დამუშავებისათვის ნიშან-თვისებების გამოკვეთილობის სიდიდეებს მინიჭებული აქვს ინდექსები.

3. ნიშანი (*) მიუთითებს, რომ მოცემული ნიშან-თვისება უნდა აღინიშნებოდეს ყოველ სავეგეტაციო პერიოდში ყველა ჯიშის შესაფასებლად და ყოველთვის ჩართულ იქნეს ჯიშის აღწერილობაში, იმ შემთხვევის გამოკლებით, როცა წინამორბედი ნიშნის გამოკვეთის ხარისხი უფრო მეტად მიუთითებს მის არარსებობას, ანდა როცა გარემო პირობების გამო ამის გაკეთება შეუძლებელია;

4. ნიშანი (+) მიუთითებს, რომ ნიშან-თვისების აღწერილობას მეთოდებში თან ახლავს მე-7 მუხლში დამატებითი ახსნა-განმარტებები.

მუხლი 7. ნიშან-თვისებების ცხრილი

№ UPOV	ნიშან-თვისება	გამოხატვის ხარისხი	ჯიშ-ეტალონი	ინდექსი
1. (*)	ნათესარი: ანტოციური შეფერვა	აარ გააჩნია გააჩნია	Chandor, Goldor Alaric, Apache, Imari	1 9
2.	ნათესარი: ანტოციანური შეფერვის ინტენსივობა	ძალიან სუსტი შუსტი საშუალო ძლიერი ძალიან ძლიერი.	Azzurra Akashi, Candir Canton, Kendo Aries, Visir	1 3 5 7 9
3(*).(+)	მცენარე:ზრდის ტიპი	დეტერმინანტი ნახევრად დეტერმინანტი დეტერმინანტიდან ინდეტერმინანტამდე ინდეტერმინანტი.	Gnome, Spot, Fiskeby Alaric, Alba, Silvia, Paradis Chandor, Kador	1 2 3 4
4. (+)	მცენარე: ღეროს მდგომარეობა	ვერტიკალური ვერტიკალური ნახევრად ვერტიკალურისკენ ვერტიკალური ნახევრადვერტიკალური ჰორიზონტალურისკენ ჰორიზონტალური	Tirol, Queen, Essor, Labrador Chandor, Apache, Paoki Alaric, Major, Sapporo	1 2 3 4 5
5. (+)	მცენარე: ღეროს ფერი	ნაცრისფერი ჩალისფერი	Apache, Alaric, Talon, Imari Maple Glen, Chandor, Paoki, Agata	1 2
6. (*)	მცენარე:სიმაღლე	დაბალი დაბალი საშუალოსკენ საშუალო საშუალო მაღალისკენ მაღალი	Carla, Paradis, Spot Trump, Essor Alaric, Chandor Kador Tirol, Toréador	3 4 5 6 7
7. (*)	ფოთოლი:	გოფირებული		

		არ აღინიშნება ან ძალიან სუსტია სუსტი საშუალო ძლიერი ძალიან ძლიერი	Bayou, Arpège, Chandor Kador, Quito Paoki, Imari Matador	1 3 5 7 9
8. (*)	ფოთოლი: ფორმა შუა მესამედში	ლანცეტოიდური სამკუთხოვანი მახვილი ოვალური მომრგვალო ოვალური	Toréador, Dumas, Trésor Contessa Kador, Major, Apache, Talon Paoki, Agata, Chandor	1 2 3 4
9. (*)	ფოთოლი: ფოთოლაკის ზომა	წვრილი საშუალო მსხვილი	Trump, Labrador, Baron, Arcade Alaric, Kushiro, Talon Williams	3 5 7
10. (+)	ფოთოლი: მწვანე ფერის ინტენსივობა	წითელი საშუალო მუქი	Chandor, Arcade, Junior Alaric, Apache, Imari Spot. Cresir, Jedor, Ardir	3 5 7
11.	ყვავილი: ფერი	თეთრი იისფერი	Chandor, Crésir, Toréador Fransoy 242, Imari, Apache, Queen	1 2
12.	ღერო: ყავისფერი ფერის ინტენსივობა	ღია საშუალო მუქი	Chandor, Contessa, Alba, Arcade Alaric, Apache, Fuji, Paoki Toréador, Tirol, Royal	3 5 7
13.	თესლი: ზომა	პატარა საშუალო მსხვილი	Alba, Aurélia, Flusk GT 512 Queen, Goldor Clédor, Cervin, Mondor	3 5 7
14.	თესლი: ფორმა	სფეროსებური სფეროსებური ბრტყელი წაგრძელებული წაგრძელებული ბრტყელი	Paoki, Valkir, niva Queen, Sapporo, Clédor Soleo, Talon, Excel, Recor	1 2 3 4
15. (+)	თესლი: ჩანასახის ფერი	ყვითელი მოყვითალო მწვანე მწვანე მცირედ ყავისფერი საშუალო ყავისფერი ძლიერი ყავისფერი შავი	Queen, Paoki	1 2 3 4 5 6 7
16.	თესლი:	არ გააჩნია გააჩნია	Bragg Hood, Hood 75	1 2
17.	თესლი: ბორცვაკის ფერი	ნაცრისფერი ყვითელი	Spot, Major, Apache Maple Arrow, Imari,	1 2

		მცირედ ყავისფერი ძლიერ ყავისფერი	Talon Kingsoy, Argenta, Baron, Opale Fransoy 242, Aurélia, Léman	3 4
		არასრულად შავი შავი	Wells, Kador, Folio Chandor, Queen, Paoki	5 6
18. (+)	თესლი:	ჩანასახის მსგავსი ჩანასახისგან განსხვავებული	Queen Gieso	1 2
19. (*)	მცენარე: დრო ყვავილობის დაწყებამდე	ძალიან ადრეული ძალიან ადრეული ან ადრეული ადრეული საშუალოდ ადრეული საშუალო საშუალო საგვიანო საგვიანო საგვიანო ან ძალიან საგვიანო	Sito, Trump, Carla, Paradis Labrador, Essor, Arcade Canton, Queen, Imari Kador, Alaric, niva Williams	1 2 3 4 5 6 7 8 9
20. (*) (+)	მცენარე: სიმწიფის დრო	ძალიან ადრეული ძალიან ადრეული ან ადრეული ადრეული საშუალოდ ადრეული საშუალო საშუალო საგვიანო საგვიანო საგვიანო ან ძალიან საგვიანო ძალიან საგვიანო	Trump, Soléo, Kola, Carla, Paradis Chandor, Apache, Labrador Canton, Queen, Paoki, Aurélia Kador, Kingsoy, Alaric, niva Williams	1 2 3 4 5 6 7 8 9

მუხლი 8. მეთოდები და დაკვირვება

1. მცენარე - ზრდის ტიპი:

ა) დაკვირვება: ყვავილობის პერიოდის დასაწყისში (ერთი ყვავილი ძირითადი ღეროს ნებისმიერ დონეზე) მცენარის წვერო უნდა მოინიშნოს სპეციფიურად. მომწიფების პერიოდში (ნაყოფის ნასკვების რაოდენობა, რომელიც აღირიცხება ნაყოფის მონიშვნის ადგილიდან ღეროს წვერომდე) საშუალო რაოდენობა თითოეული სახეობის უნდა შედარდეს იმავე სახეობის სტანდარტულად მიღებულ რაოდენობას;

ბ) განლაგება: ეს მახასიათებელი უნდა შეფასდეს სპეციფიკური ცდით, სადაც იქნება 20 მცენარის 3 ან 4 ნიმუში. თითოეულ მცენარეს შორის მანძილი უნდა იყოს 9 სმ და დაცული უნდა იყოს იზოლაცია;

გ) ბოლო ფოთლის ზომა ასევე შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს დეტერმინანტის ინდეტერმინანტისაგან გამოსაყოფად. დეტერმინანტის ძირითად ღეროზე განლაგებული ბოლო ფოთოლი ზომით დაახლოებით ქვედა დონეზე განლაგებული ფოთლების ზომისაა. სხვა სახეობებში ბოლო ფოთოლი გაცილებით პატარაა.

დეტერმინანტი

ინდეტერმინანტი

2. ინტენსიუ ღეროვან მცენარეობა

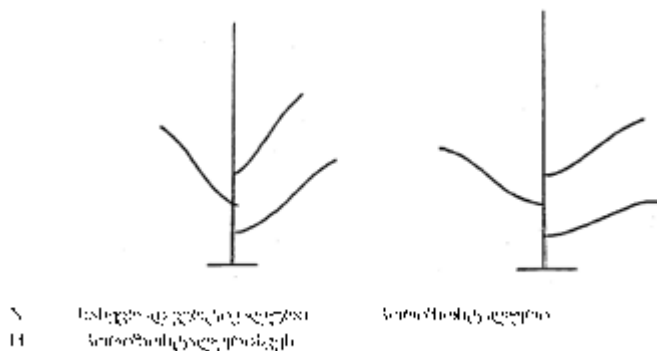

ღეროვანობა

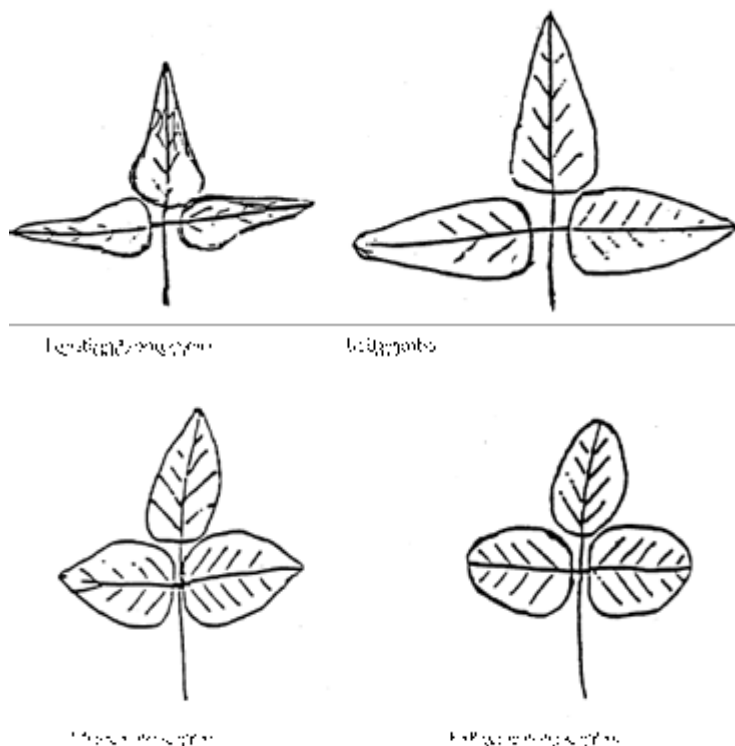
ღეროვანობა

ნახევრად ღეროვანობა

ნახევრად ღეროვანობის მქონე

4. გუბიკი დაზიანება და გუბიკი დაზიანება.

4. თესლი - პეროქსიდაზას აქტივობით გამოწვეული შეფერილობა. თითოეული სახეობის 20 ცალი თესლის შემოწმება:

ა) ჩანასახის დაზიანების გარეშე საჭიროა თესლზე გარეთა გარსის მოშორება. ამ პროცედურის გასაადვილებლად საჭიროა თესლის 2 საათით წყალში მოთავსება;

ბ) თესლის გარსი უნდა მოთავსდეს სათანადო კოლბაში და დაესხას 3-4 სმ კუბი 0,5% გუბიკის ხსნარი, რომელიც უნდა ინახებოდეს მაცივარში არაუმეტეს 2 თვისა. თუ მას დავტოვებთ ოთახის ტემპერატურაზე ერთ ან მეტ დღეს, იგი გამოსაყენებლად უვარგისია. 10 წუთის შემდეგ ემატება 0,1% წყალბადის ზეჟანგის 1 წვეთი, ხსნარი ხდება ყავისფერი ან მუქი წითელი პოზიტიური რეაქციის შემთხვევაში ან არ იცვლის ფერს ნეგატიური რეაქციის დროს. იმისათვის, რომ შემოწმდეს 0,5% გუბიკის ხსნარი+წყალბადის ზეჟანგი, რეკომენდებულია მასში სანიმუშო თესლის მოთავსება. ამ რეაქციის ჩანაწერი უნდა გაკეთდეს არაუმეტეს 60 წამისა და არ უნდა გაგრძელდეს დაკვირვება ამაზე მეტ ხანს, რადგან დასაშვებია უარყოფითი შედეგის მიღება. კოლბა უნდა შეინჯდეს ფრთხილად, რათა რეაქცია კარგად წარიმართოს და მოთავსდეს თეთრ ფონზე.

5. ფენოლოგიური ზრდის სტადიები და BBCH-საიდენტიფიკაციო კოდები სოიას მარცვლის შესახებ. * ძირითადი ზრდის სტადიები 0: ჩანასახი 2 ან 3 ციფრი.

- ა) 00 000 მშრალი თესლი;
- ბ) 01 001 თესლის გაჯირჯვების დასაწყისი;
- გ) 03 003 თესლის გაჯირჯვების დასასრული;
- დ) 05 005 ჩანასახის აღმოცენება თესლიდან;
- ე) 06 006 ჩანასახის დაგრძელება;
- ვ) 07 007 ზრდის წვერის გამოსვლა თესლის გარსიდან;
- ზ) 08 008 ზრდის წვერი აღწევს ნიადაგის ზედაპირს და ჩანს რკალი;
- თ) 09 009 აღმოცენება: ზრდის წვეროს ამოსვლა მიწის ზედაპირზე.

6. ძირითადი ზრდის სტადია 1: ფოთლის განვითარება(ძირითადი ამონაყარი)

- ა) 10 100 ფოთოლაკის სრული გაშლა;
- ბ) 11 101 ნამდვილი ფოთლების პირველი წყვილის სრული გაშლა;
- გ) 12 102 სამწახნაგოვანი ფოთლის გაშლა მე-2 მუხლიდან;
- დ) 13 103 სამწახნაგოვანი ფოთლის გაშლა მე-3 მუხლიდან;
- ე) 1 10 მდგომარეობა გრძელდება;...
- ვ) 19 109 იშლება მე-9 მუხლიდან. გვერდითი გამონაზარდები არ ჩანს;
- ზ) 110 იშლება მე-10 მუხლიდან;
- თ) 111 იშლება მე-11 მუხლიდან;
- ი) 112 იშლება მე-12 მუხლიდან;
- კ) 113 იშლება მე-13 მუხლიდან;
- ლ) 11 მდგომარეობა გრძელდება;...
- მ) 119 იშლება მე-19 მუხლიდან.

7. ძირითადი ზრდის სტადია 2: გვერდითი წამონაზარდების წარმოქმნა.

- ა) 21 20 პირველი გვერდითი წანაზარდების გამოჩენა;
- ბ) 22 202 შეიმჩნევა პირველი რიგის მე-2 წამონაზარდი;
- გ) 23 203 შეიმჩნევა პირველი რიგის მე-3 წამონაზარდი;
- დ) 2 2 მდგომარეობა გრძელდება;
- ე) 29 209 პირველის მე-9 და შემდგომი გვერდითი წანაზარდი, პირველის მე-10 გვერდითი წანაზარდი;
- ვ) 210 მე-10 გვერდითი წანაზარდი პირველი რგოლიდან;
- ზ) 221 მე-2 მუხლიდან პირველი გვერდითი წამონაზარდი;
- თ) 22 მდგომარეობა გრძელდება;
- ი) 229 მე-2 რიგის მე-9 გვერდითი წამონაზარდის გამოჩენა;
- კ) 2N1 მე-9 რიგის პირველი გვერდითი წამონაზარდის გამოჩენა;
- ლ) 2N9 მე-9 რიგის მე-9 გვერდითი წამონაზარდის გამოჩენა.

8. ძირითადი ზრდის სტადია 3: მცენარის ვეგეტატიური ნაწილების გამოჩენა ძირითად ღეროზე - 49 409 მცენარის ვეგეტატიური ორგანოები აღწევს საბოლოო ზომას (შესაძლებელია სოიას მოჭრა საკვებად გამოსაყენებლად).

9. ძირითადი ზრდის სტადია 4: ყვავილის ფორმირება

- ა) 51 501 პირველი ყვავილის ჩანასახის გამოჩენა;
- ბ) 55 505 პირველი ყვავილის ჩანასახის გადიდება;
- გ) 59 509 პირველი ყვავილის ფურცლის გამოჩენა. ყვავილის ჩანასახი

დაკეტილია.

10. ძირითადი ზრდის სტადია 5: ყვავილობა

- ა) 60 600 პირველი ყვავილის გაშლა;
- ბ) 61 601 ყვავილობის დაწყება, როცა ყვავილების 10% ღიაა ყვავილობის დაწყება;
- გ) 62 602 20% ყვავილების ღიაა;
- დ) 63 603 30% ყვავილების ღიაა;
- ე) 64 604 40% ყვავილების ღიაა;
- ვ) 65 605 სრული ყვავილობა: 50% ყვავილების ღიაა;
- ზ) 66 606 60% ყვავილების ღიაა;
- თ) 67 607 ყვავილობის დასრულებისაკენ სვლა;
- ი) 69 609 ყვავილობის დასასრული: პირველი ნაყოფის გამოჩენა (5მმ სიგრძის).

11. ძირითადი ზრდის სტადია 6: ნაყოფის და თესლის განვითარება

- ა) 70 700 პირველი ნაყოფის საშუალო სიგრძე (15-20მმ);
- ბ) 71 701 10% ნაყოფის აღწევს სრულ სიგრძეს (15-20მმ);
- გ) 72 702 20% ნაყოფი აღწევს საშუალო სიგრძეს (15-20მმ);
- დ) 73 703 30% ნაყოფი აღწევს საშუალო სიგრძეს (15-20მმ);
- ე) 74 704 40% ნაყოფი აღწევს სრულ სიგრძეს (15-20მმ);
- ვ) 75 705 50% ნაყოფი აღწევს სრულ სიგრძეს (15-20მმ);
- ზ) 77 707 70% ნაყოფი აღწევს სრულ სიგრძეს (15-20მმ);
- თ) 79 709 ყველა ნაყოფმა მიაღწია სრულ სიგრძეს (15-20მმ).

12. ძირითადი ზრდის სტადია 7: თესლი ავსებს ნაყოფის თესლის ბუდეს

- ა) 80 800 პირველი ნაყოფის დამწიფება, ფერის მიღება, შრობა და გამაგრება;
- ბ) 81 801 10% ნაყოფის იღებს საბოლოო ფერს, შრება და იწყება თესლის მომწიფება;
- გ) 82 802 20% ნაყოფის მწიფდება, იღებს საბოლოო ფერს, შრება და მაგრდება;
- დ) 83 803 30% ნაყოფის მწიფდება, იღებს საბოლოო ფერს, შრება და მაგრდება;
- ე) 84 804 40% ნაყოფის მწიფდება, იღებს საბოლოო ფერს, შრება და მაგრდება;
- ვ) 85 805 აქტიური სიმწიფე: 50%-ს აქვს საბოლოო ფერი, გამაგრებულია;
- ზ) 86 806 60% მომწიფებულია, მარცვლებს მიღებული აქვს საბოლოო ფერი, მშრალია და მაგარი;
- თ) 87 807 70% მომწიფებულია, მარცვლებს მიღებული აქვს საბოლოო ფერი, მშრალია და მაგარი;
- ი) 88 808 80% მომწიფებულია, მარცვლებს მიღებული აქვს საბოლოო ფერი, მშრალია და მაგარი;
- კ) 89 809 სრული სიმწიფე: თითქმის ყველა ნაყოფი მწიფეა, მარცვლებს მიღებული აქვს საბოლოო ფერი, მშრალია და მაგარი.

13. ძირითადი ზრდის სტადია 8:

- ა) 91 901 10% ფოთლების ფერს იცვლის და ცვივა;
- ბ) 92 902 20% ფოთლების ფერს იცვლის და ცვივა;
- გ) 93 903 30% ფოთლების ფერს იცვლის და ცვივა;
- დ) 94 904 40% ფოთლების ფერს იცვლის და ცვივა;
- ე) 95 905 50% ფოთლების ფერს იცვლის და ცვივა;
- ვ) 96 906 60% ფოთლების ფერს იცვლის და ცვივა;
- ზ) 97 907 მცენარის მიწის ზედა ნაწილი კვდება;

თ) 99 909

მიღებული პროდუქტი (თესლები).

დანართი №4

ანკეტა

1. კულტურა – სოია
(ქართული დასახელება)

Glycine max (L.) Merrill.
(ლათინური დასახელება)

2. განმცხადებელი _____ (სახელი, გვარი, მისამართი) _____

3. ჯიშის დასახელება _____

4. ინფორმაცია ჯიშის გამოყვანაზე, წარმოშობაზე და გამრავლებაზე. გამოყვანის და გამრავლების ხერხი:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა

დიახ არა
[] []

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ არა
[] []

გ) თუ მიღებულია ნებართვა, დაურთეთ მისი ასლი.

5. სხვა ინფორმაცია -----

6. ჯიშის ნიშან-თვისებები (რიცხვები ფრჩხილებში შეესაბამებიან ნიშნის ნომერს ნიშან-თვისებების ცხრილში) აღნიშნეთ ნიშნის გამოხატვის ნიშან-თვისებები კადრატულ ფრჩხილებში.

№	ნიშან-თვისება	ინდექსი	გამოხატვის ხარისხი	ეტალონი ჯიში
1.	მცენარე: ღეროს ფერი	1[]	ნაცრისფერი	Apache, Alaric, Talon, Imari
		2[]	ყავისფერი	Maple Glen, Chandor, Paoki, Agata
2.	ყვავილი: ფერი	1[]	თეთრი	Chandor, Crésir, Toréador
		2[]	იისფერი	Fransoy 242, Imari, Apache, Queen
3.	თესლი: ბორცვაკის ფერი	1[]	ნაცრისფერი	Spot, Major, Apache
		2[]	ყვითელი	Maple Arrow, Imari, Talon
		3[]	მცირედ ყავისფერი	Kingsoy, Argenta, Baron, Opale
		4[]	ძლიერ ყავისფერი	Fransoy 242, Aurélia,

		5[] 6[]	არასრულად შავი შავი	Léman Wells, Kador, Folio Chandor, Queen, Paoki
4.	მცენარე:სიმწიფის დრო	1[] 2[] 3[] 4[] 5[] 6[] 7[] 8[] 9[]	ძალიან ადრეული ძალიან ადრეული ან ადრეული საშუალოდ ადრეული საშუალო საშუალოსაგვიანო საგვიანო საგვიანო ან ძალიან საგვიანო ძალიან საგვიანო	Trump, Soléo, Kola, Carla, Paradis Chandor, Apache, Labrador Canton, Queen, Paoki, Aurélia Kador, Kingsoy, Alaric, niva Williams

7. მსგავსი ჯიშები და მათგან განსხვავებები

მსგავსი ჯიშის დასახელება	ნიშნები, რომლითაც განაცხადის ჯიშში განსხვავდება მსგავსისაგან	ნიშნის გამოხატვის ხარისხი	
		მსგავსი ჯიშში	კანდიდატი ჯიშში
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

8. დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც დაგვცემარება ჯიშთა გამოცდაში:

ა) მავნებელ-დაავადებებისადმი გამძლეობა;

ბ) ჯიშის გამოცდის განსაკუთრებული პირობები;

გ) სხვა ინფორმაცია.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----

ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ლობიოს (*Phaseolus vulgaris* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ლობიოს ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე ლობიოს ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში – მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს ლობიოს ყველა ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტებული პირი წყვეტს როდის, სად, რა რაოდენობისა და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნეს წარდგენილი მცენარის ჯიშის გამოცდის ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარადგენს მცენარეულ მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტებული პირის მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები.

2. მცენარეული მასალა უნდა იქნეს წარმოდგენილი თესლის სახით. თესლი უნდა აკმაყოფილებდეს აღმოცენების, ტენიანობისა და სიწმინდის დადგენილ ნორმებს.

3. თესლის მინიმალური რაოდენობა უნდა იყოს 1,5 კილოგრამი ან 15,000 ცალი თესლი.

4. მცენარეული მასალა უნდა იყოს სალი, არ უნდა იყოს დაავადებული და მავნებლების მიერ დაზიანებული.

5. მცენარეული მასალა არ უნდა იყოს დამუშავებული სპეციალური საშუალებებით, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ ამას მოითხოვს აკრედიტებული პირი. ასეთ შემთხვევაში თესლს თან უნდა ერთოდეს ასეთი დამუშავების დეტალური აღწერა.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა

1. გამოცდის ხანგრძლივობა უნდა შეადგენდეს ორი სავსეგეტაციო პერიოდს.

2. გამოცდა ტარდება ერთ ადგილზე. თუ შერჩეულ ადგილზე შეუძლებელია რომელიმე ნიშან-თვისების დადგენა, მაშინ გამოცდა უნდა ჩატარდეს დამატებით სხვა ადგილზე.

3. გამოცდა უნდა ჩატარდეს ისეთ პირობებში, რომელიც უზრუნველყოფს მცენარის ნორმალურ ზრდა-განვითარებას, რაც შესაძლებელს გახდის გამოვლინდეს ჯიშისათვის დამახასიათებელი ნიშან-თვისებები.

4. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №5^ა).

მუხლი 4. მეთოდები და დაკვირვება

1. ყველა სახის დაკვირვება, რომელიც ითვალისწინებს გაზომვას, აწონვას და სხვა ანათვლების აღებას, წარმოებს 20 მცენარეზე ან ამ 20 მცენარიდან აღებულ ნაწილებზე.

2. კუტი ლობიოსათვის თითოეულ ცდაში აღებულ უნდა იქნეს არანაკლებ 150 მცენარე, რომლებიც დაყოფილ უნდა იქნეს ორ ან მეტ განმეორებად. სარის ლობიოსათვის თითოეულ ცდაში აღებული უნდა იქნეს არანაკლებ 60 მცენარე, რომლებიც დაყოფილი უნდა იქნეს ორ ან მეტ განმეორებად.

3. ჯიშებს შორის გამოვლენილი განსხვავებულობა შესაძლებელია იყოს იმდენად ნათლად გამოხატული, რომ აუცილებელი აღარ იყოს ერთ სავსეგეტაციო პერიოდზე მეტი დროით გამოცდის გაგრძელება. თუ გარემო ფაქტორების ზემოქმედების თავისებურება არ იძლევა განსხვავებულობის

ნიშან-თვისებების მდგრადი გამოვლენის შესაძლებლობას, ჯიშის გამოცდა უნდა გაგრძელდეს არანაკლები ორი სავეგეტაციო პერიოდის განმავლობაში.

მუხლი 5. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შეფასება

1. ორ ჯიშს შორის განსხვავებულობა მრავალ ფაქტორზეა დამოკიდებული და შეიძლება განხილული იქნეს, როგორც გამოსაცდელი ჯიშის ნიშან-თვისებების გამომჟღავნების ტიპი.

2. ერთგვაროვნების შესაფასებლად საჭიროა 1%-იანი პოპულაციური სტანდარტის გამოყენებით მიღებული ალბათობა, რაც არანაკლებ 95%-ია. იმ შემთხვევაში, თუ ნიმუშში 60 მცენარეა დასაშვებია 2 არატიპიური მცენარის არსებობა, ხოლო 150 მცენარის შემთხვევაში, დასაშვებია 4 არატიპიური მცენარის არსებობა.

3. პრაქტიკაში ჩვეულებრივ არ გვხვდება ისეთი შემთხვევა, როდესაც სტაბილურობის კრიტერიუმი არის ისე ზუსტად განსაზღვრული, როგორც ამას ადგილი აქვს განსხვავებულობასა და ერთგვაროვნებაზე გამოცდის დროს. მიუხედავად ამისა, ჯიშების სხვადასხვა ტიპებში გამომჟღავნებული ერთგვაროვნება შესაძლებელია ჩაითვალოს სტაბილურად. თუ სტაბილურობაზე მიღებული შედეგები საეჭვოა, მაშინ ცდა შეიძლება გაგრძელდეს მომდევნო თაობაში.

მუხლი 6. ჯიშების დაჯგუფება

1. გამოსაცდელი ჯიშები უნდა დაჯგუფდეს ნიშან-თვისებების მსგავსების მიხედვით და დაითესოს ცნობილ ჯიშებთან ერთად, რათა გაადვილდეს მათი შედარება და შეფასება.

2. გამოხატვის ტიპი – დახასიათებისთვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყოფა:

- ა) მცენარე: ზრდის ტიპი;
- ბ) ყვავილი: სტანდარტის ფერი;
- გ) პარკი: განივი კვეთის ფორმით, თესლის მიხედვით;
- დ) პარკი: ზედაპირის ფერი;
- ე) პარკი: ვენტრალური ღარის დამარღვა;
- ვ) თესლი: ფერთა რაოდენობა;
- ზ) თესლი: ძირითადი ფერი (დიდი ფართობი);
- თ) თესლი: მეორადი ფერი;
- ი) ლობიოს მოზაიკური ვირუსის მიმართ რეზისტენტულობის ტიპი.

მუხლი 7. ჯიშის ნიშან-თვისებები და აღნიშვნები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შესაფასებლად გამოყენებული ნიშნები მოცემულია ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულ ნიშან-თვისებების ცხრილში.

2. შედეგების ელექტრონული დამუშავებისათვის ნიშან-თვისებების გამოხატვის ხარისხს მინიჭებული აქვს ინდექსები.

3. ნიშანი (*) მიუთითებს, რომ მოცემული ნიშან-თვისება უნდა აღინიშნებოდეს სავეგეტაციო პერიოდში ყველა ჯიშის შესაფასებლად და ყოველთვის ჩართულ იქნეს ჯიშის აღწერილობაში, იმ შემთხვევის გამოკლებით, როცა წინამორბედი ნიშნის გამოხატვის ხარისხი უფრო მეტად მიუთითებს მის არარსებობას, ანდა როცა გარემო პირობების გამო ამის გაკეთება შეუძლებელია;

4. ნიშანი (+) მიუთითებს, რომ ნიშან-თვისების აღწერილობას მეთოდებში თან ახლავს დამატებითი ახსნა-განმარტებები, კერძოდ:

- ა) (*) ვარსკვლავიანი ნიშან-თვისებები;
- ბ) QL ხარისხობრივი ნიშან-თვისებები;
- გ) QN რაოდენობრივი ნიშან-თვისებები;
- დ) PQ ფსევდოხარისხობრივი ნიშან-თვისებები.

5. ნიშან-თვისებების ცხრილი:

ნიშან-თვისება	აღრიცხვის წესი	გამოხატვის ხარისხი	ჯიში-ეტალონი	ინდექსი
1. მცენარე: ჰიპოკოტილის ანტოციანური შეფერვა	VG QL	არ აქვს აქვს Vilbel (D)	Tuf (D) Delinel (D),	1 9
2. მცენარე: ჰიპოკოტილის ანტოციანური შეფერვის ინტენსივობა	VG QN	სუსტი საშუალო ძლიერი	Kentucky Wonder (C) Haibushi (C) Kurokinugasa (C)	3 7 5
3. მცენარე: (*) ზრდის ტიპი	VG QL	კუტი მხვიარა	Callide (D) Capitole (D) Phenomene (C) Bacle (C)	1 2
4. მხოლოდ მხვიარა ლობიო: მცენარე: ტიპი	VG QL	პირამიდისებური მართკუთხედი	Haricot Mais (C) Hilda (C)	1 2
5. მხოლოდ კუტი ლობიო: მცენარე: ტიპი	VG PQ	არამცოცავი მცოცავი	Callide (D) Capitole (D) Great northern (D) Felspar (D), Spinel (D)	1 2
6. მხოლოდ (*)კუტი ლობიო (+) მცენარე: სიმაღლე	MS VG QL	მოკლე საშუალო გრძელი	Goldfish (D) Fori (D) nerina (D) Rote von Paris (D)	3 5 7
7. მხოლოდ სარის ლობიო მცენარე: შემოხვევის დაწყება (მცენარეთა 80%)	MG VG QN	ადრეული საშუალო გვიანი	Perle von Marbach (C) Trebona (C) Record (C)	3 5 7
8. მხოლოდ (+) სარის ლობიო მცენარე: შემოხვევის სიჩქარე	MG VG QN	წელი საშუალო ქარი	Meicy(C) Perle von Marbach (C)	3 5 7
9. ფოთოლი: (*) მწვანე ფერის ინტენსივობა	VG QN	ძალიან ნათელი ნათელი საშუალო მუქი ძალიან მუქი	Golderfe (C) Rote von Paris (D) Fori (D) Valja (D) Dubra (D) Goldfish (D), Silvia (C) Diva (D)	1 3 5 7 9

10. ფოთოლი: ნაოჭებიანი	VG QN	არა, ან ძალიან სუსტი სუსტი საშუალო ძლიერი ძალიან ძლიერი	IPR Gruana (C) IPR Uirapuru (C) Goldfish (D) Groffy (D), Record (D) Butterzart (D) Filetty (D), Fori (D) Neckarkonigin (C) Loma (D) Brezde Z.dr (D)	3 5 7 9
11. ზედა ფოთოლი: ზომა	VG QN	ვიწრო საშუალო ფართო	Goldfish (D) Prelude (D) Facta (D) Longking (D) Rotevon Paris (D)	3 5 7
12. ზედა ფოთოლი: (+) ფორმა	VG PQ	სამკუთხა სამკუთხა წრიული წრიული წრიული რომბი რომბი	Aber (D) Candide (D) Facta (D) Acarli (D) Felix (D) niver(D) Calas (D) Capitole (D) Dorabel(D) Ace (D), Carlyn (D) Madrigal (D)	1 2 3 4 5
13. მხოლოდ კუტი ლობიოსთვის: ყვავილთგანლაგება: სრული ყვავილობისას	VG QN	ფოთლებში დომინანტური შუალედური ზედა ფოთლებში დომინანტური	Ryco (D) Tuf (D) Valja (D) Goldetta (D) Daisy (D)	
14. ყვავილი: თანყვავილის ზომა	VG QN	ვიწრო საშუალო ფართო	fanion (D) Fidel (D) Markant (C) Nerina (D), Ryco (D) Meicy (C), Torrina (D) Junni (D), Label (D) Pfalzer Toplong (C)	
15. ყვავილი: (*) სტანდარტული ფერი	VG PQ	თეთრი მოვარდისფრო თეთრი ვარდისფერი იასამნისფერი	Tuf (D) Mira (D) Maxi (D), Vilbel (D) Delinel (D) Purple Teepee (D)	1 2 3 4
16. ყვავილი: (*) ფრთის ფერი	VG PQ	თეთრი მოვარდისფრო თეთრი ვარდისფერი იასამნისფერი	Tuf (D) Signal (D) Maxi (D), Vilbel (D) Delinel (D)	1 2 3 4
17. მხოლოდ კუტი (b) ლობიოსთვის:	MS	ძალიან მოკლე მოკლე	Prelude (D) Tuf (D) Amity(D) Lusie(D)	5 7

(*) პარკი: სიგრძე საშუალო		გრძელი ძალიან გრძელი	Dubra(D) Loma(D) Daisy (D) Longking (D) Maja (D)	9
18. მხოლოდ მხვიარა (*) ლობიო პარკი: სიგრძე (რაც ეხება 18)	MS	ძალიან მოკლე მოკლე საშუალო გრძელი ძალიან გრძელი	Juwagold (C) Fidel (C) Toplong (C)	1 3 5 7 9
19. პარკი: (+) სიგანე	MS QN	ვიწრო საშუალო განიერი	Cabri (D) Necores (C) Tuf (D) Meicy (C) Regulex (D) Perle von Marbach (C), Pfalzer Juni (D)	3 5 7
20. პარკი: (+) სისქე (*)	MS QN	ძალიან წვრილი წვრილი საშუალო მსხვილი ძალიან მსხვილი	Booster (D) Bergamo (D) Rentegevers (C) Impact (D) Flagrano (D) Donna (C) Emerite (C) Mondiam (D) Maxidor (D) Kerprim (D) Hilda (C)	1 3 5 7 9
21. პარკი: (+) შეფარდება სისქე/სიგანე	MS QN	პატარა საშუალო განიერი	Pascal(D) Pfalzer Juni(D) Regulex (D) Tuf (D) Tendercrop White Seeded (D)	3 5 7
22. პარკი: (+) ნიადაგის ფერი (*)	VG PQ	ყვითელი მწვანე იასამნისფერი	Goldfish (D) Golddukat (D) Goldmarie (C) Diva (D) Filetty (D) Fortissima (C) Purpiat (D) Purple Teepee (D)	1 2 3
23. პარკი: ნიადაგის (+) ფერის ინტენსივობა (b) ფორმა	VG QN	ღია საშუალო მუქი	Erato (D) Fortissima (C) Gabriella (D) Fillety (D) Prelude (D) Golduka(D) Decibel (D) Purpiat (D)	5 7
24. პარკი: მეორადი (*) ფერის არსებობა (C)	VG QL	არ არსებობს არსებობს	uf (D) Marbel (D)	1 9
25. პარკი:(*) მეორადი ფერი (C)	VG PQ	ვარდის ფერი წითელი იასამნისფერი	IPR Juriti (C) Borlotto lingua di fuoco 2 (C) Marbel (D)	1 2 3

26. პარკი: მეორადი(C) ფერის ლაქების სიმკვრივე	VG QN	იშვიათი საშუალო მკვრივი		3 5 7
27. პარკი: (*) ღარის ბოჭკოვანება (+)	VG QL	არ არის არსებობს	Cabri (D) Tuf (D) Facta (D) Marbel (D)	1 9
28. პარკი: გრეხილობის (+) ხარისხი	VG QN	არა, ან ძალიან სუსტი სუსტი საშუალო ძლიერი ძალიან ძლიერი	Nerina (D) Goldfish (D) Groffy (D) Ryco (D)	1 3 5 7 9
29. პარკი: გრეხილობის (+) ფორმა	VG PQ	ჩაზნექილი წვორმის ამოზნექილი	Admires (D) Ideaal (D) Calima (D)	1 2 3
30. პარკი :(+) ცენტრისგან მოშორებული ფორმა (წვერის გარდა)	VG PQ	ბასრი ბასრი წაკვეთილი წაკვეთილი	Aiguillon (D) Calas (D) Cesar (D) Faria (D) guille vert (D) Afrio (D) Alcade (D) Divel (D)	1 2 3
31. პარკი: წვერის(*) სიგრძე	VG/MS QN	მოკლე საშუალო გრძელი	Amity(D), Ryco(D) Goldfish(D) Optimus (D) Facta (D) Golddukat (D) Vilbel (D)	3 5 7
32. პარკი: ზედაპირის (სტრუქტურა)	VG QN	პრიალა ან ოდნავ უხეში ზომიერად უხეში ძალიან უხეში	Prelude(D) Tuf (D) Blauhilde (C) Daisy (D) Longking (D)	1 2 3
33. პარკი: სკდომა (მშრალ ფაზაში)	QN	არ არსებობს, ან ძალიან სუსტი საშუალო ძლიერი	Pascal(D) Regulex (D) Mechelse Trons (C)	1 2 3
34. თესლი: წონა (*) (+)	MG QN	ძალიან დაბალი დაბალი საშუალო მაღალი ძალიან მაღალი	Cabri (D) Decibel (D) Label (D) Belfin (D) Ingo (D) Duplika (D) Juwagold (C) Konserventolz (D) Fidel(C), Regulex (D) Facta (D), Precores (C) Rote von Paris (D)	1 3 5 7 9
35. თესლი: ფორმა (+) სიგრძივი	VG PQ	წრიული წრიული ელიფსური ელიფსური თირკმლისებრი ფორმის მართკუთხა	Coblan (D) Coco nain Blane precoce (D) Rapsani(D)Coco noir (D)nerina (D) Pros (D) Tuf (D) Orex (D) Rubico (D) Palmasres (D) Re mida (D) Polanka (D)	1 2 3 4 5

36. ჯიშები მხოლოდ თირკმლისებრი ფორმის თესლით: თესლი: გრეხილობის ხარისხი	VG QN	სუსტი საშუალო ძლიერი	Farcybel (D) Janus (D) (Jakar (D) Faria (D) Farno (D) Niver (D) Chevrier vert(D) Hador (D)	3 5 7
37. თესლი: განივი (+) კვეთის ფორმა	VG PQ	ბრტყელი ვიწრო ელიფსური საშუალო ელიფსური ფართოდ ელიფსური წრიული	Soisson Nain hatif (D) Roi de Belges (D) Samurai (D) Orlinel (D) Pluto (D) Rachel (D) Obelisque (D) Odessa (D) Primanor (D) Pactol (D) Romulus (D) Starnel (D)	1 2 3 4 5
38. თესლი: განივი (+) კვეთის სიგანე	MS/VG QN	ვიწრო საშუალო ფართო	Cabri (D) Golddukat (D) Pfazer Juni (D) Rote von Paris (D)	3 5 7
39. თესლი: სიგრძე (+)	MS/VG QN	მოკლე საშუალო გრძელი	aba (D) Igolomska (D) Nigeria (D)	3 5 7
40. თესლი: ფერთა (*) რაოდენობა	VG QL	ერთი ორი ორზე მეტი		1 2 3
41. თესლი: ძირითადი (*) ფერი (უდიდესი ფართობი)	VG PQ	თეთრი მწვანე ან მომწვანო რუხი ყვითელი ჩალისფერი ყავისფერი წითელი იასამნისფერი შავი	Goldfish (D), Tuf (D) Muriel (D) Pascal (D) Centaure (D) Opal (D) Gele Citroen (D) Blauhilde (C) Purple Teepee (D) Primel (D) Sunray (D) Flageolet rouge (D) Garrafal enana (D) Surpasse phenix (D) Delinel (D) Vilbel (D)	1 2 3 4 5 6 7 8
42. თესლი: მეორადი (*) ფერი (+)	VG PQ	რუხი ყვითელი ჩალისფერი ყავისფერი წითელი იასამნისფერი შავი	Abonder (D) Tarot (D) Talisman (D) Fori (D) Marbel (D) Brittle Wax (D)	1 2 3 4 5 6 7
43. თესლი: მეორადი(+) ფერის გადანაწილება	QL	თესლის ნაწიბურის გარშემო მარცვლის ნახევარი მთელ ზედაპირზე	Brittle Wax (D)	1 2 3

44. თესლი: ფერთა (*) რაოდენობა	VG QL	ერთი ორი ორზე მეტი		1 2 3
45. თესლი: დამარღვა	VG QN	სუსტი საშუალო ძლიერი	Prelude (D) Ryco (D) Loma (D) Daisy (D) Flo (D)	3 5 7
46. ყვავილობის დრო (*) (მცენარეთა 50 % არანაკლებ ერთი ყვავილით)	MG QN	ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო გვიანი ძალიან გვიანი	Pfalzer Juni (D) Fortissima (C) Prelude (D) Perle von Marbach (C) Fanion (D) Groofy (D) Hilda (C) Precores (C) Necores (C)	3 5 7
47. გამძლეობა ლობიოს (+) ანტრაკნოზის მიმართ (Colletotrichum Lindemuthi anum)				
48. Race Lambda	VG QL	არ გააჩნია გააჩნია	Daisy (D) Tuf (D) Belfin (D) Label (D) Reskia (D)	1 9
49. Race Kappa	VG QL	არ გააჩნია გააჩნია	Belfin (D) Label (D) Reskia (D)	1 9
50. გამძლეობის ტიპი (*) ლობიოს ცნობილი(+) მოზაიკური ვირუსის	VG QL	მოზაიკური განვითარება არსებობს, შავი ფესვის განვითარება არ არის მოზაიკური განვითარება არ არსებობს, შავი ფესვის განვითარება არის მოზაიკური განვითარება არ არსებობს, შავი ფესვის განვითარება არ არის	ichelite (D) Rapier (D) Spinel (C) Arena (D) Masai (D) Odessa (D) Topcrop (D) Felspar (C) Great northern 31 (D)	1 2 3
51. გამძლეობა–მიმართ Halo (+) Blight (syringae Pv. Phaseo licola Pseudomonas				
52. US Race 1	VG QL	არ არსებობს არსებობს	Amboy (D) Michelite (D) RM UI-3 (D) RM UI -34 (D) Forum (D) Masai (D)	1 9
53. US Race 2	VG QL	არ არსებობს არსებობს	RM UI -3 (D) RM UI -34 (D) Forum (D) Masai (D)	1 9

მუხლი 8. დაკვირვების მიმდინარეობის ახსნა და მეთოდები

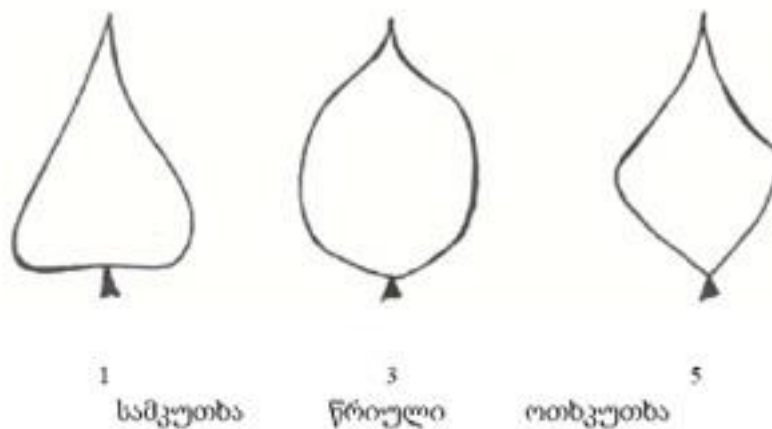
1. მახასიათებლები უნდა იყოს შესწავლილი ქვემოთ მოცემული პირობის მიხედვით:

ა) ფოთოლი: ყველა დაკვირვება ფოთოლზე უნდა იყოს ჩატარებული მისი სრული ყვავილობისას (ყველა მცენარის ყვავილი გაფურჩქნულია);

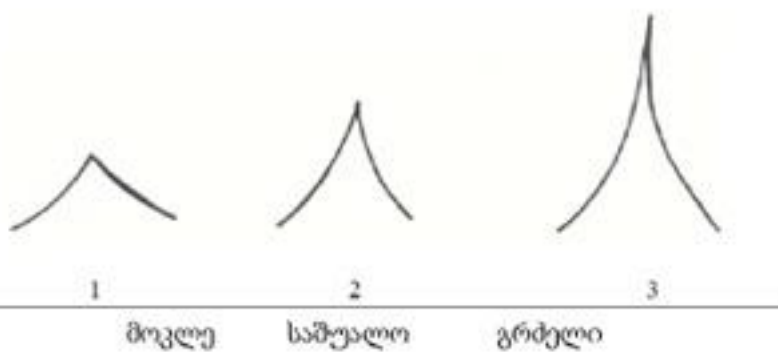
ბ) პარკი: ყველა დაკვირვება ჭოტზე უნდა ჩატარდეს სიმწიფის პერიოდში და მშრალი თესლის სტადიაზე;

გ) თესლი: ყველა დაკვირვება უნდა ჩატარდეს მშრალ თესლზე მოსავლის აღების დროს.

2. ინდივიდუალურ მახასიათებელთა განმარტებები, დღეების რაოდენობა ლეზნის ფოთლის სტადიასა და 1.5 მეტრი სიმაღლის მიღწევისას, საბოლოო ფოთოლაკი - ფორმა:

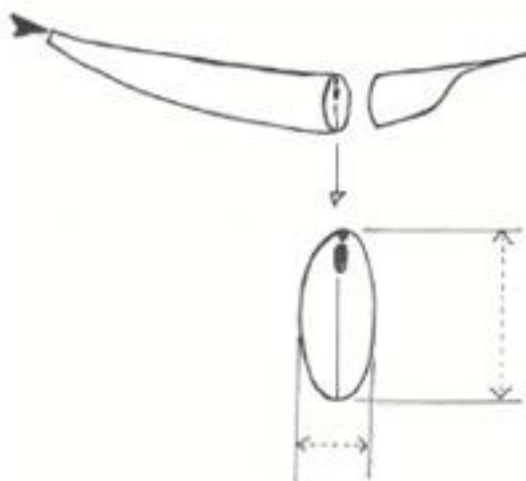
3. ზედა ფოთოლაკი: წვერის სიგრძე

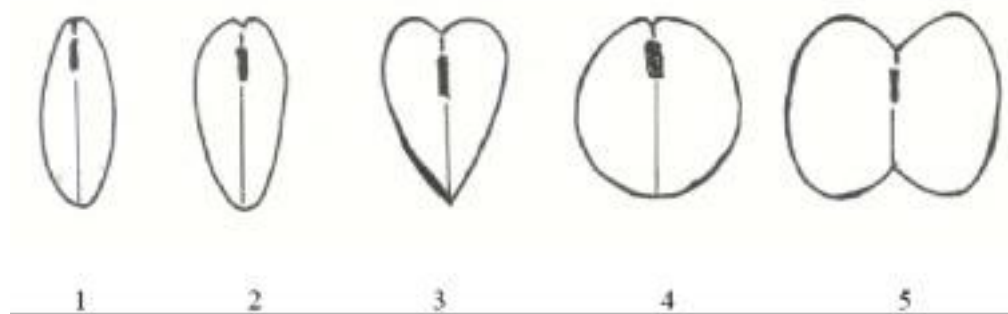
M

4. პარკი: სიგანე.

5. პარკი: სიხტე.

6. პარკი: ფორმა ნიადაგის ჭრილში (თესლის გარშემო)

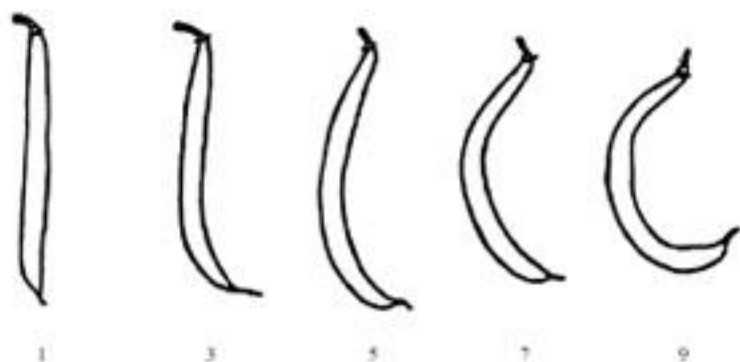
ელიფსური ოვალური გულისებრი წრიული რვანის ფორმის

7. პარკი: შეფარდება სისქე/სიგანე.

8. პარკი: ნიადაგის ფერი, ნიადაგის ფერის ინტენსივობა .

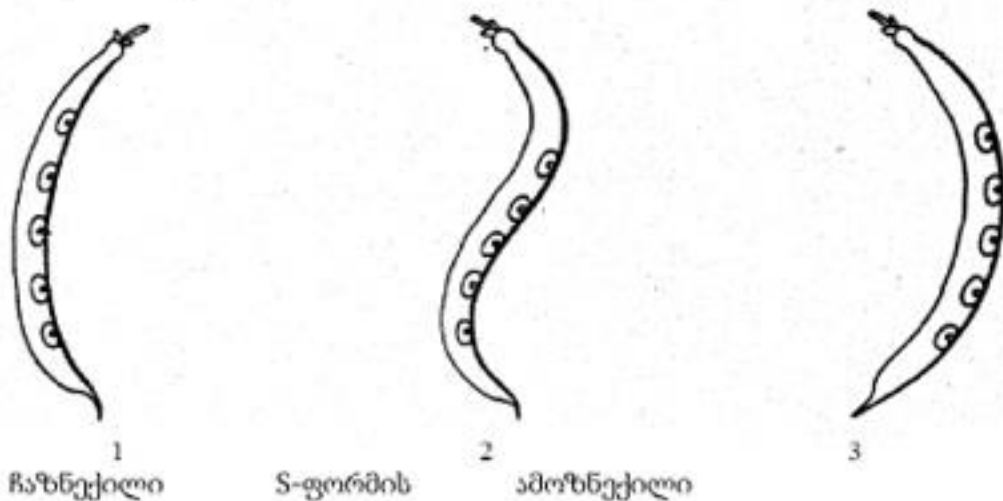
9. პარკი: ღარის დამარღვა, ეს მახასიათებლები უნდა იქნეს შესწავლილი სრული სიმწიფის ფაზაში. წვერის მოწყვეტით და ჭოტიდან მისი ამოღებით.

10. პარკი: სიმრუდის ხარისხი

A არ არის ან ხუხტი საშუალო ძლიერი ძალიან ძალიანსუსტია
ლიერი

11. პარკი: სიმრუდის ფორმა

ჩაზნექილი

S-ფორმის

ამოზნექილი

12. პარკი: გარეგანი ნაწილის ფორმა (წვეროს გარდა)

1 მზისრი 2 მზისრი წაკვეთილისკენ 3 წაკვეთილი

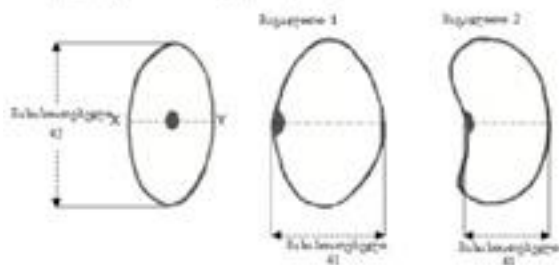
13. თესლი: თესლის წიმა უნდა იქნას გაზომილი 100 თესლის 4 ნიმუშზე.

14. თესლი: სიგრძივი ხეცეკის ფორმა

1 წრიული 2 წრიული 3 ელიფსური 4 თირკმლის 5 მართკუთხა
ელიფსური ფორმის

15. თესლი: ფორმა ნიადაგის ჰრილში

ა) მახასიათებელი 40: ფორმა ნიადაგის ჰრილში ($X-Y$ = ნიადაგის ჰრილი);

ბ) მახასიათებელი 41: ნიადაგის ჰრილის სიგანე;

გ) მახასიათებელი 42: სიგრძე.

16. თესლის-მეორადი ფერის გავრცელება ხდება:

1 მარცვლის გარშემო 2 მარცვლის ნახევარზე 3 მთელ ზედაპირზე

17. ლობიოს ანტრაქნოზისადმი გამძლეობა (*Collectotrichum lindemuthianum*):

1. წამოზრდილი თესლის შენარჩუნება (დაახლოებით 4-5 დღე)	სინჯარაში გლუკოზო-პექტონურ აგარზე სულ ცოტა ორჯერ ათავსებენ 10 თესლს, 20 გრადუს ტემპერატურაზე და ზიგზაგისებურად თესვენ პეტრის თასებზე. წამოზრდის შემდეგ (ფესვის სიგრძის 1-2 სმ) თესლს კანი ძვრება.
2. სათესი მასალის მომზადება და ინოკულირება	ზრდა ერთლიტრიან კოლბებში მიმდინარეობს 12-14 დღის განმავლობაში. სათესი მასალის გამოცლა სკრეპერით. წამოზრდილ თესლებს ათავსებენ <i>Colletotichum lindemuthianum</i> -ის სუსპენზიაში 2 წუთით. სპორების კონცენტრაცია შესაძლოა იყოს 1 მილიონი სპორა 1 მლ-ზე, თესლი იფარება ქვიშით 1 სმ-ზე.
3. დათესვა	პარკებს ათავსებენ ფიტოტრონზე 20 გრადუს ტემპერატურაზე, დღის სინათლეზე 16 საათის განმავლობაში. რეგულარული დატენიანება საჭიროა
4. მცენარეთა კულტურა	წამოზრდილი მცენარის სიმპტომები ნათლად შეინიშნება 10 დღის შემდეგ. დაკვირვებები შეიძლება დაიწყოს მე-10 დღიდან მე-14 დღემდე.
5. დაკვირვება	გამძლეობა სახეზეა: ჯანმრთელი მცენარეები, რომლებსაც არ გააჩნიათ სიმპტომები ან სუსტი რეაქცია აქვთ ნეკროზისადმი არიან წერტილოვანი ან ზოლიანი ფორმის.
6. დაკვირვების სქემა	გამძლეობა არ გააჩნია: 5 დანეკროზებული ღეროს რეაქცია ან ძლიერი რეაქცია ნეკროზზე, რომელიც 3 მმ-ზე ფართეა, გადადის ქსოვილში ან მცენარე იღუპება გაზრდის პროცესში ან მას შემდეგ.

18. ლობიოს ცნობილი მოზაიკური ვირუსის (BCMV) გამძლეობის ტიპი

1. დაინფიცირებული მასალის წარმოქმნა: ა) საკვები არე; ბ) სპეციალური კონდიციები;	მცენარეები ან მშრალი ფოთლები ღრმად გაყინული ფოთლები (NL 3 ვირუსის გამოყენება)
2. ცდების ჩატარება: ა) მცენარის სტადია; ბ) ტემპერატურა; გ) სინათლე; დ) კულტურა ე) სათესი მასალის ტიპი.	ორფოთლოვანი კულტურას ათავსებენ 20-25 გრადუსზე, შემდგომი ინოკულირებით 30 გრადუსზე 8 დღის განმავლობაში. ნორმალურ დღის სინათლეზე, თუ საჭიროა დაჩრდილავენ. სათბური; მექანიკური, სათეს მასალას ახეხვენ ფოთოლს.
3. ცდების ხანგრძლივობა: ა) დათესვა; ბ) ინოკულირება; გ) დაკვირვებისათვის; დ) გამოსაცდელი მცენარეების რაოდენობა.	8-დან 9 დღემდე; 6-დან 21 დღემდე; 60 (20 ჰოტი თითო 3 მცენარით)/

19. მეთოდის აღწერილობა:

ა) NL 3 სახეობის ვირუსი გამოიყენება გამძლეობის ტესტისთვის, რადგან ის პრაქტიკულად მოიცავს ლობიოს ცნობილი მოზაიკური ვირუსის ყველა ჯგუფს. თუ დავიწყებთ, კუტი ლობიოს ჯიშ «Dufrix»-ით ან სხვა ჯიშით, რომელიც მგრძნობიარეა ამ ვირუსისადმი და დაინფიცირებულია,

გაზაფხულის დასაწყისში შესაძლოა შევიდეს ვირუსი, რომელიც მოიპოვება საკუთრივ კულტურის შენარჩუნებით ან ფოთოლთა სუბლიმაციით. დაინფიცირებული მცენარეები გამოიყენება ორი თვის შემდეგ, რათა ვირუსშემცველი წვენი გამოვიყენოთ მცენარეთა ინოკულირების ტესტის ჩასატარებლად;

ბ) ინოკულირება-ვირუსშემცველი წვენი ზავდება ინოკულირებისათვის (დაახლოებით ერთი წილი წვენი, ორ წილ წყალთან) ორი ფოთლის შემდეგ, როდესაც ისინი მიძინებულ მდგომარეობაშია. ფოთლები ირეცხება 15-დან 20 წუთის შემდეგ გამდინარე წყლით;

გ) ინკუბაცია ინოკულაციის დასრულებისას, ჰაერის ტემპერატურა სათბურში უნდა შევინარჩუნოთ 30 გრადუს C-ზე სულ ცოტა ერთი კვირის განმავლობაში. პირველი დაზიანება შეიძლება გამოჩნდეს 3-4 დღის შემდეგ. უმაღლესი დანეკროზება თვალსაჩინო გახდება ინოკულირების ერთი კვირის თავზე. ჯიშები რომელთაც არ გააჩნიათ ტოლერანტობა, ორი კვირის შემდეგ ავლენენ ტიპიურ მოზაიკურ სიმპტომებს. საბოლოო დაკვირვებები შეიძლება ვაწარმოოთ ინოკულირებიდან სამი კვირის თავზე;

დ) დაკვირვება – პირველი შეფასება უნდა გაკეთდეს ინოკულირებიდან მეექვსე დღეს. მოზაიკური და ნეკროზული სიმპტომები, შესაძლებელია განვასხვაოთ შემდეგნაირად:

დ.ა) მოზაიკური სიმპტომებია ბაცად შეღებილი ფოთლები; ღია და მუქი მწვანე მოზაიკა; მუქი მწვანე ფართობი ძარღვს შორის; ფოთლის კიდესა და ძარღვის გასწვრივ ქლოროზით დაზიანებული ჯგუფები. სხვადასხვანაირი სიმპტომი შეიძლება გამოვხატოთ სხვადასხვა ხარისხით. მოზაიკური სიმპტომები შეიძლება გამოვხატოთ სკალის გამოყენებით 1-დან 9-მდე რომ შევაფასოთ კანდიდატი ჯიშების რეაქცია (1 = უსიმპტომო, 9 = გამოხატვის ძლიერი დონე).თუ კანდიდატი ჯიშები არ აჩვენებს მოზაიკურ სიმპტომებს, სტანდარტული ჯიშში ადვილად აჩვენებს, აქედან გამომდინარე კანდიდატი ჯიშები მიეკუთვნება მოზაიკის მიმართ გამძლე ჯიშს;

დ.ბ) შავი ფესვის სიმპტომები არსებობს ორი ტიპის ნეკროზი (განსაკუთრებით როდესაც გამოიკვდება NL 3 სახეობით), რომლებიც კლასიფიცირდებიან როგორც “შავი ფესვი”;

დ.გ) ლოკალური ნეკროზები (ლოკალური ჰიპერმგრძნობიარობა) ხასიათდება ყავისფერი ნეკროზული ბადით (არღვები) მოთავსებული ფოთლის ფირფიტის ერთ ნაწილზე;

დ.დ) სისტემური ნეკროზები (უმაღლესი ნეკროზები) ხასიათდება ნეკროზის სწრაფი განვითარებით ღეროს გარშემო, ფოთლის ყუნწი და ფესვები დანეკროზებულია. (თუკი ინოკულირებას მოვახდენთ მცენარის ახალგაზრდა სტადიაზე, ღეროს ძარღვები, ფოთლის ყუნწი და საბოლოოდ ფესვები გადაიქცევა ყავისფრად, რასაც ვუწოდებთ “შავ ფესვს”);

დ.ე) ჯიშები და სახეობები, რომლებიც უჩვენებენ შავი ფესვის სიმპტომებს (ორივე ლოკალური ჰიპერმგრძნობიარობით და უმაღლესი ნეკროზით) ძირითადად რეზისტენტულნი არიან მოზაიკის მიმართ; გამძლეობის მიმართ გამოცდის მიმდინარეობისას ლოკალური ნეკროზები ვითარდებიან უმაღლეს ნეკროზებად.

20. Halo Blight – დაავადებისადმი გამძლეობა (*Pseudomonas syringae* pv. *Phaseolicola*)

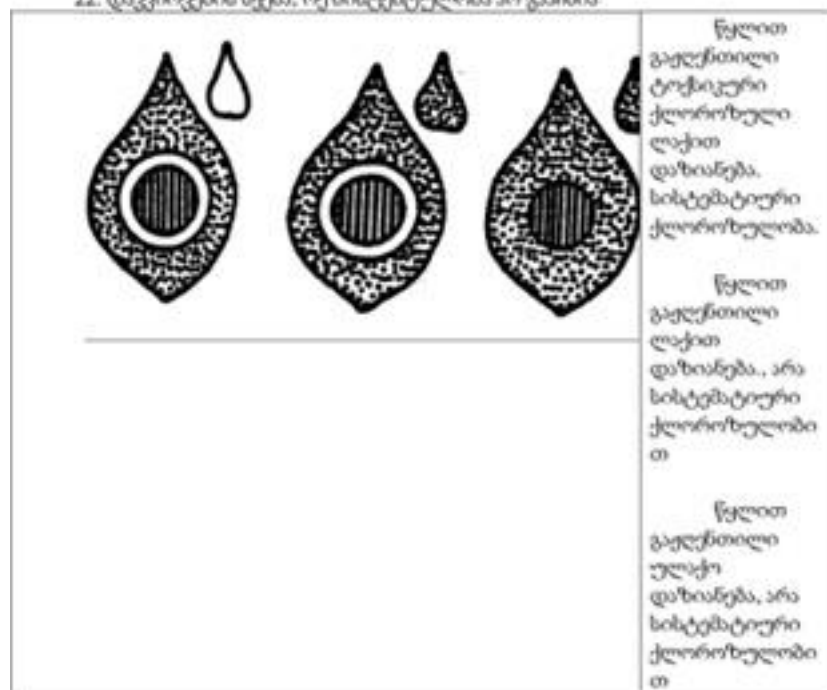
1. ძარღვების შენარჩუნება: ა) საშუალო ნიმუში ბ) იდენტიფიცირება	დაინფიცირებული, მშრალი ფოთლები პირველადი ცდების საფუძველზე, ევროპულ სახეობას აქვს უფრო მაღალი ვირულენტობის დონე, ვიდრე წარმოშობა 1 და წარმოშობა 2 ამერიკულს
2. ცდების ჩატარება: ა) მცენარის ზრდის სტადია ბ) ტემპერატურა	როდესაც პირველი და მეორე სამფოთლოვანი ფოთლებიან არიან 2-3 სმ სიგრძეში დღისით 24 C ღამით 18 C
3. ტენიანობა:	100% შესაბამისი ტენიანობა, სანამ ინოკულირებული ფოთლები სრულად არ განვითარდება

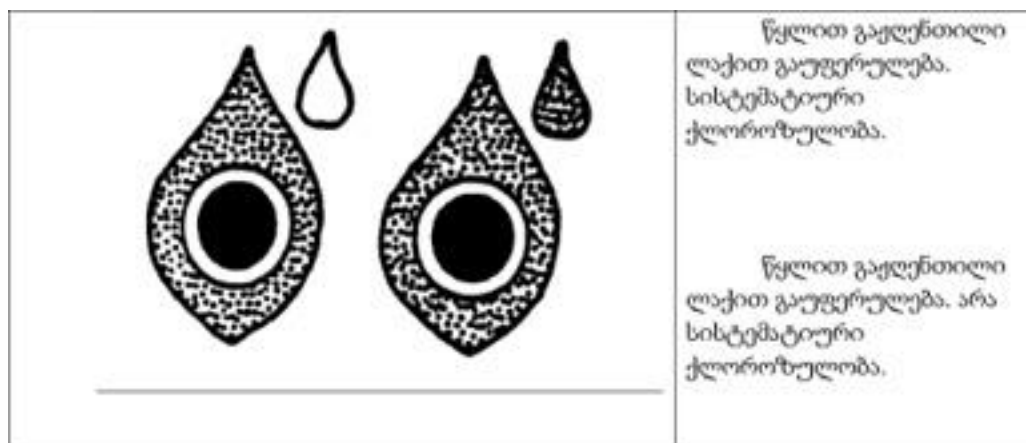
4. გაზრდის მეთოდი: ა) ინოკულირება ბ) ინოკულირების მეთოდი	სათბურში ბაქტერიული სუსპენზია ბაქტერიული უჯრედების კონცენტრაციით 108 / უჯრედი მლ-ზე მექანიკური, აქლების ბეწვის ფუნჯის გამოყენებით
5. ცდების ხანგრძლივობა: ა) ინოკულირებიდან წაკითხვამდე; ბ) გამოსაცდელ მცენარეთა რაოდენობა; გ) ბაქტერიის გამრავლება/გავრცელება/	სანამ დაინფიცირებული ფოთოლი ბოლომდე არ განვითარდება 10-20 მცენარე 2 g Na_2HPO_4 , 2 g NaH_2PO_4 , 3 g NaCl , 25 g ბულიონ აგარი/1000 მლ გამოხდილ წყალში

21. მიმდევრობითი წარწერები

22. დაავადების სქემა, რეზისტენტულობა არ გააჩნია

23. გამძლეობა სახეზეა

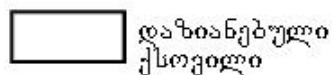
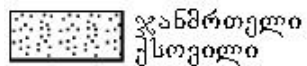
ნეკროზული ლაქა, 1-2 მმ დიამეტრისა, არა სისტემატიური ქლოროზულობა ან უჯრედის ზომა მოყავისფრო-წითელი მგრძნობიარე ნეკროზული ლაქები ან ჯანმრთელი, არადაინფიცირებული მცენარე

24. გამძლეობა გავრცელებული Blight-ისადმი (*Xanthomonas campestris* pv. *Phaseoli*):

ა) ჯიშის შენარჩუნება, საშუალო ნიმუში:	დაინფიცირებული, მშრალი ფოთლები
ბ) ტესტის შესრულება, მცენარის ზრდის სტადია:	როდესაც პირველი და მეორე სამფოთლოვანი შემოსვა არის 2-დან 3 სმ სიგრძის
გ) ტემპერატურა:	დღისით: 26 C , ღამით: 20 C
დ) ტენიანობა:	100% სათანადო ტენიანობა 1-დან 2 დღის პერიოდში, ინოკულაციის პერიოდის შემდეგ
ე) გაზრდის მეთოდი	სათბურში
ვ) ინოკულირება	ბაქტერიული სუსპენზია ბაქტერიული უჯრედის 108 /მლ კონცენტრატი
ზ) ინოკულირების მეთოდი	მექანიკური, აქლემის ბეწვის ფუნჯის გამოყენებით
თ) ტესტის ხანგრძლივობა: ინოკულირებიდან წაკითხვამდე	სანამ დაინფიცირებული ფოთოლი ბოლომდე არ განვითარდება 10-20 მცენარე

ი) გამოსაცდელ მცენარეთა რაოდენობა: ბაქტერიის გამრავლება/გავრცელება	20 გრ. საფუარის ექსტრაქტი, 20 გრ. გლუკოზა, 20 გრ CaCO ₃ , 20 გრ. აგარ-აგარ/1000 მლ გამოხდილ წყალში.
---	--

25. მიმდევრობითი წარწერები

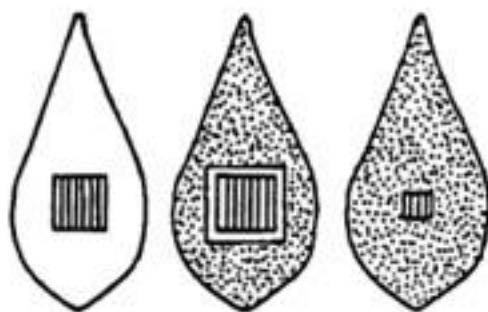

მკვდარი ქსოვილი

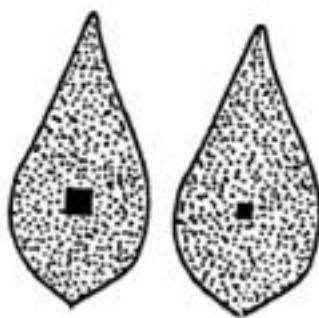
ზოგიერთი უჯრედის ზომის
მოყავისფრო-წითელი მგრძნობიარე
ნეკროზული ლაქები

26. დაკვირვების სქემა - თუ დაზიანებული ქსოვილი (1) და/ან მკვდარი ქსოვილი (2) არის გამოკვლეული, ჯიში მიიჩნევა არარეზისტენტულად, თუ მხოლოდ ზოგიერთი უჯრედის ზომის მოყავისფრო-წითელი ნეკროზული ლაქები (3) არის გამოკვლეული, ჯიში მიიჩნევა რეზისტენტულად.

27. სიმპტომების შესაძლო კომბინაციები, რეზისტენტულობა არ არის

28. რეზისტენტულობა არის

ანკეტა

1. კულტურა – ლობიო Phaseolus vulgaris L.
 (ქართული დასახელება) (ლათინური დასახელება)
 2. განმცხადებელი (სახელი, გვარი, მისამართი) _____

3. ჯიშის დასახელება _____
 4. ინფორმაცია ჯიშის გამოყვანაზე, წარმოშობაზე და გამრავლებაზე.
 გამოყვანის და გამრავლების ხერხი:
 ა) კონტროლირებადი შეჯვარება []
 (უჩვენეთ მშობელი ჯიშები) -----
 ბ) ნაწილობრივ უკონტროლო შეჯვარება []
 (უჩვენეთ ცნობილი მშობელი ჯიშები) -----
 გ) მთლიანად უკონტროლო შეჯვარება
 5. მუტაცია []
 (მიუთითეთ მშობელი ჯიში)-----
 6. გამოვლენა და გაუმჯობესება []
 (მიუთითეთ, როდის და სად გამოვლინდა და როგორ გაუმჯობესდა) -----

 7. სხვა []
 (მიუთითეთ დეტალები)

8. ჯიშის გამრავლების მეთოდი

9. თესლით გასამრავლებელი ჯიშები
 ა) თვითდამტვერვა []
 ბ) სხვა []
 (მიუთითეთ დეტალები)

10. ჯიშის ნიშან-თვისებები (რიცხვები ფრჩხილებში შეესაბამება ნიშნის ნომერს ნიშან-თვისებების ცხრილში) მიეთითება კვადრატულ ფრჩხილებში

მახასიათებლები	ჯიშ-ეტალონი აღნიშვნა
----------------	----------------------

1. მცენარე: ზრდის ტიპი: ა) კუტი; ბ) სარის.	Callide (D) 1 [] Capitole (D) Phenomene (C) 2 [] Bacle (C)
2. ყვავილი: სტანდარტის ფერი: ა) თეთრი; ბ) მოვარდისფრო თეთრი; გ) ვარდისფერი; დ) იისფერი.	Tuf (D) 1 [] Mira (D) 2 [] Maxi (D) Vilbel (D) 3 [] Delinel (D) 4 [] Purple Teepee (D)
3. მხოლოდ კუტი ლობიოპარკი: ა) სიგრძე (წვერის გარდა) ბ) ძალიან მოკლე; გ) მოკლე; დ) საშუალო; ე) გრძელი; ვ) ძალიან გრძელი.	1 [] Prelude (D) Tuf (D) 3 [] Amity (D) Lusie (D) 5 [] Dubra (D), Loma (D) 7 [] Daisy (D) Maja (D) 9 [] Longking (D)
4. მხოლოდ სარის ლობიოპარკი: ა) სიგრძე (როგორც 18) ბ) ძალიან მოკლე; გ) მოკლე; დ) საშუალო; ე) გრძელი; ვ) ძალიან გრძელი.	1 [] Juwagold (C) 3 [] 5 [] Fidel (C) 7 [] Toplong (C) 9 []
5. პარკი: განივი კვეთის ფორმა (თესლის გარშემო) ა) ვიწრო ელიფსური; ბ) ოვალური; გ) გულისებრი; დ) წრიული; ე) რვიანის ფორმის.	Pascal (D) Pfalzer Juni (D) 1 [] Regulex (D) Daisy (D) 3 [] Tuf (D) 4 [] Tendercrop white 5 [] Seeded (D)
6. პარკი: წიაღის ფერი ა) ყვითელი; ბ) მწვანე; გ) იისფერი.	Goldfish (D) Golddukat (D) 1 [] Goldmarie (C) Fortissima (C) Filetty (D) 2 [] Diva (D) Purpiat (D) 3 [] Purple Teepee (D)
7. პარკი: ა) არ არსებობს; ბ) არსებობს.	Cabri (D) Tuf (D) 1 [] Facta (D) Marbel (D) 9 []
8. თესლი: ფერთა რაოდენობა ა) ერთი; ბ) ორი; გ) ორზე მეტი.	1 [] 2 [] 3 []
9. თესლი: ძირითადი ფერი (ფართო ადგილი) ა) თეთრი; ბ) მწვანე ან მომწვანო; გ) რუხი; დ) ყვითელი; ე) ჩალისფერი;	Goldfish (D) Tuf (D) 1 [] Muriel (D) Pascal (D) 2 [] Centaure (D) Opal (D) 3 [] Gele Citroen (D) 4 [] Blauhilde (C) Purple Teepee (D) 5 [] Primel (D) Sunray (D) 6 []

ვ) ყავისფერი; ზ) წითელი; თ) იისფერი; ი) შავი.	Flageolet rouge (D) 7 [] Garrafal enana (D) 8 [] Surpasse phenix (D) Delinel (D) Vilbel (D) 9 []
10. თესლი: მეორადი ფერი ა) რუხი; ბ) ყვითელი; გ) ჩალისფერი; დ) ყავისფერი; ე) წითელი; ვ) იისფერი; ზ) შავი.	1 [] 2 [] Abonder (D) Tarot (D) 3 [] Talisman (D) 4 [] Fori (D) 5 [] Marbel (D) 6 [] Brittle wax (D) 7 []
11. ყავილობის დრო (მცენარეთა 50% სულ ცოტა 1 ყვავილით) ა) ძალიან ადრეული; ბ) ადრეული; გ) საშუალო; დ) გვიანი; ე) ძალიან გვიანი.	Pfalzer Juni (D) 1 [] Fortissima (C) Prelude (D) 3 [] Perle von marbach (C) Fanion (D), Groffy (D) 5 [] Hilda (C) Precoes (C) necores (C) 7 [] 9 []
12. გამძლეობა ლობიოს ანტრაკნოზის მიმართ წარმოშობა Lambda ა) არ არის; ბ) სახეზეა.	Daisy (D), Tuf (D) 1 [] Belfin (D), Label (D) 9 [] Reskia (D)
13. გამძლეობა ლობიოს ანტრაკნოზის მიმართ წარმოშობა Kappa: ა) არ არის; ბ) სახეზეა.	Belfin (D) Label (D) 1 [] Reskia (D) 9 []
14. ლობიოს გამძლეობა გავრცელებული მოზაიკური ვირუსის მიმართ (BCMV) ა) მოზაიკური განვითარება სახეზეა, შავი ფესვის განვითარება არ არის; ბ) მოზაიკური განვითარება არ არის, შავი ფესვის განვითარება სახეზეა; გ) მოზაიკური განვითარება არ არის, შავი ფესვის განვითარება არ არის.	Michelite (D) Rapier (D) Spinel (C) 1 [] Arena (D) Masai (D) Odessa (D) 2 [] Topcrop (C) Felspar (C) Great northern 31 (D) 3 []
15. Halo Blight – ის მიმართ გამძლეობა Pseudomonas syringae pv. Phaseolicola) ამერიკული წარმოშობა 1: ა) არ არის; ბ) სახეზეა.	Amboy (D) Michelite (D) 1 [] UI-3 (D) 9 [] RM UI -34 (D) Forum (D) Masai
16. Halo Blight – ის მიმართ გამძლეობა Pseudomonas syringae pv. Phaseolicola) ამერიკული წარმოშობა 2: ა) არ არის; ბ) სახეზეა.	RM UI-3 (D) 1 [] RM UI -34 (D) Forum (D) Masai (D) 9 []

11. დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც სასარგებლო იქნება ჯიშის შესასწავლად

ა) გარდა იმ ინფორმაციისა, რომელიც მიუთითებულია ნიშან - თვისებების ცხრილებში, არის თუ არა კიდევ დამატებითი ნიშან - თვისებები, რომელიც ჯიშის განსხვავებაში დაგვეხმარება?
დიახ [] არა []

(თუ არის, გთხოვთ მიუთითოთ დეტალები)

ბ) არსებობს თუ არა ჯიშის მოყვანის რაიმე სპეციალური პირობები?

დიახ []

არა []

(თუ არის, გთხოვთ მიუთითოთ დეტალები)

გ) სხვა ინფორმაცია

12. ნებართვა:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა?

დიახ []

არა []

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ []

არა []

გ) თუ მიღებულია, დაურთეთ ნებართვის ასლი.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----

დანართი №6

ტექნიკური რეგლამენტი - განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებასა და სტაბილურობაზე თუთის (Morus alba L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებასა და სტაბილურობაზე თუთის ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებასა და სტაბილურობაზე თუთის ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში – მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს თუთის გვარის საფოთლე, სანაყოფე და დეკორატიული დანიშნულების ყველა ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტებული პირი წყვეტს როდის, სად, რა რაოდენობისა და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნეს წარდგენილი ჯიშთა გამოცდის

ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარმოადგენს მცენარეულ მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტებული პირის მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები.

2. გამოსაცდელი ჯიშის მცენარეული მასალის მინიმალური რაოდენობა უნდა შეადგენდეს ვეგეტატიური გზით გამრავლებულ 40 ძირს.

3. გამოსაცდელად მოწოდებული მცენარეული მასალა ქიმიური საშუალებებით არ უნდა იყოს დამუშავებული, თუ ამას არ მოითხოვს აკრედიტებული პირი. საჭიროების შემთხვევაში თან უნდა ერთოდეს ქიმიური საშუალებებით დამუშავების მეთოდის დაწვრილებითი აღწერა.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა

1. გამოცდა ტარდება მოცემულ ზონაში გავრცელებული ნარგაობის ტიპის შესაბამისად – დაბალშტამბოვანი ირგვება 3X1 მ, საშუალო და მაღალშტამბოვანი 3X3 მ ან 4X4 მ, სანაყოფე ჯიშები 5X5 მ-ზე სიხშირით მიღებულია 4x განმეორება, განმეორებაში 10 ძირი, საჭირო რაოდენობის გარდა უნდა შეირჩეს სარეზერვო მცენარეები 20-25%-ის რაოდენობით და ირგვება საცდელი მცენარეების დარგვისთანავე.

2. გამოცდის ხანგრძლივობა 2-3 წელია, საჭირო მაჩვენებლების აღრიცხვა იწყება მინიმუმ 4-წლიან მცენარეზე. მცენარის ასაკი იანგარიშება მცნობის მომენტიდან.

3. გამოცდის ნაკვეთზე ყველა აგროლონისძიება ამ ზონისთვის რეკომენდებულ ვადებში და ერთგვაროვნად უნდა ჩატარდეს.

4. აღრიცხვების ჩასატარებლად თითოეული განმეორებიდან შეირჩევა 5 ძირი ტიპური მცენარე. დანაყოფებს შორის ირგვება ეტალონური მცენარე განსხვავებულობის შეფასების გამარტივების მიზნით.

5. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №6).

მუხლი 4. მეთოდები და დაკვირვება

1. რეალური განსხვავებულობის შესაფასებლად გამოსაცდელი ჯიშის კვირტით ან კალმით მცნობა ტარდება დედა მცენარეზე. გენოტიპით განპირობებული განსხვავებულობა შენარჩუნდება, ხოლო მოდიფიკაციური ცვალებადობა დაიკარგება. აღრიცხება უმთავრესი ჯიშური ნიშნები, რომლებიც არ ან ნაკლებად ცვალებადობენ გარემო ფაქტორების ზემოქმედებით.

2. ერთგვაროვნების შეფასებისათვის გამოსაცდელი ჯიში მრავლდება ვეგეტატიური გზით – კალმის დაფესვიანებით ან ნაზამთრი კვირტის მცნობით ერთწლიან (ერთი ჯიშის) საძირეზე, რითაც მაქსიმალურადაა უზრუნველყოფილი (99%-ით) მემკვიდრული ნიშან-თვისებების ერთგვაროვნება. დანაყოფის 40 ძირი მცენარიდან არატიპური არ უნდა აღმატებოდეს 2-ს. მიღებული ალბათობა უნდა შეადგენდეს მინიმუმ 95%-ს.

3. სტაბილურობის შეფასებისათვის საჭიროა 3 წლიანი ტესტირება. გამოსაცდელი ჯიშის 5-7-წლიან მცენარეზე წარმოებული ცდების განმეორებადობა სავსებით დამაჯერებელია ამა თუ იმ მემკვიდრული ნიშნის სტაბილურობის შესაფასებლად.

მუხლი 5. ჯიშების დაჯგუფება

1. ჯიშის დახასიათებისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყოფა:

- ა) ტოტის ფორმა;
- ბ) ტოტის კანის ფერი;
- გ) სიმსხო;
- დ) მუხლთაშორისის ზომა;
- ე) კვირტის ზომა;
- ვ) ფოთლის ფირფიტის კონსისტენცია;

- ზ) ყუნწის ზომა;
 თ) ბინიანობა;
 ი) ნაყოფის ფერი.

მუხლი 6. ჯიშის ნიშან-თვისებები და აღნიშვნები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შესაფასებლად გამოყენებული ნიშნები მოცემულია მე-7 მუხლით გათვალისწინებულ ნიშან-თვისებების ცხრილში.
2. შედეგების ელექტრონული დამუშავებისათვის ნიშან-თვისებების გამოკვეთილობის სიდიდეებს მინიჭებული აქვს ინდექსები (1-9).
3. ნიშანი (*) მიუთითებს, რომ მოცემული ნიშან-თვისება უნდა აღირიცხებოდეს ყოველწლიურად ყველა ჯიშის შესაფასებლად.
4. ნიშანი (+) მიუთითებს, რომ ნიშან-თვისების აღწერილობას მეთოდებში თან ახლავს მე-7 მუხლში დამატებითი ახსნა-განმარტებები.

მუხლი 7. ნიშან-თვისებების ცხრილი

№	ნიშან-თვისება	გამოხატვის ხარისხი	ინდექსი	ჯიშ ეტალონი
1.	მცენარე: ფორმა	ხე ბუჩქი	1 2	
2.	ზრდის (+) ინტენსივობა	ძალიან სუსტი (<სმ) სუსტი (1-1,5მ) ზომიერი (2-3 მ) ძლიერი (> 3 მ)	1 3 5 7	კოლტუტ ხართუთა ივერია გრუზნიიშ-4
3.	ვარჯი: (+) ფორმა	კომპაქტური (საგველასებრი) პირამიდული სფერული (ბურთისებრი) გაშლილი დაკიდული	1 2 3 4 5	ქუთათური M.alba var Piramidalis M.alba var globosa გრუზია, Morus alba var Pendula
4.	ტოტების + რაოდენობა *	ცოტა (<15) ზომიერი ბევრი (>30)	3 5 7	ქუთათური ადრეული გრუზია
5.	ორიენტაცია	სწორი მოხრილი დაშვებული	1 2 3	იმერული-1 გურია-10 მტირალა M.alba Pendula
6.	ტოტის ფორმა (+)	სწორი ტეხილი კლაკნილი რკალური შვეული	1 2 3 4 5	იმერული-1 გრუზნიიშ-5, თბილისური M.alba var fleoksuosa მტირალა
7.	ტოტის კანის ფერი	რუხი-ნაცრისფერი ნაცრისფერი ყავისფერი მუქი ყავისფერი	1 2 3 4	იმერული-1 ადრეული თბილნიიშ-2 გურია-10,
8.	ტოტზე წინწკლების რაოდენობა	ცოტა ზომიერი ბევრი	1 2 3	განჯინური ივერია გრუზნიიშ-5
9.	წინწკლების ფორმა	წერტილური მოგრძო	3 5	ტატარიკა თბილისური

		შრეული	7	გრუზია
10. (+) *	ტოტის სიგრძე	პატარა (<1,5მ) ზომიერი (1,8-2,5) დიდი (>3მ)	3 5 7	ხართუთა ივერია თბილნიიშ-7
11. (+) *	ტოტის სიმაღლე (დიამეტრი)	წვრილი (<1სმ) ზომიერი (1,5-2,0) მსხვილი (>2,0)	3 5 7	ოშიმა ივერია იმერული-2
12 (+)	მუხლთაშორისის სიგრძე	მოკლე (<3,5სმ) ზომიერი (4-6 სმ) დიდი (>7 სმ)	1 2 3	ოშიმა გრუზია განჯინური
13.	ყლორტის ფერი	ღია მწვანე მოყვითალო ყავისფერი	1 2 3	გრუზნიიშ-4 გრუზია კოლხეთი-85
14.	ყლორტის შებუსვა	არ აქვს სუსტი ზომიერი ძლიერი	1 3 5 7	– თბილისური გრუზნიიშ-4 ხართუთა
15. (+) *	მზარდი და არამზარდი ყლორტების თანაფარდობა	50%:50% >50% <50%	1 2 3	გრუზია თბილისური-2 იმერული-2
16. (+)	კვირტი: ფორმა	მოგრძო სამკუთხა დაბალი სამკუთხა კონუსური	1 2 3	გრუზია ოშიმა ჰიბრიდი-2
17. (+)	ზომა	დიდი >0,8სმ ზომიერი პატარა <0,5 სმ	1 3 5	გრუზია ივერია ოშიმა
18.	შეფერვა	ჩალისფერი ყავისფერი ზოლებით	1 2	გრუზია იმერული-2
19.	თანაკვირტების არსებობა	კი არა	1 2	თბილნიიშ-2 გრუზია
20. (+) *	ფოთოლი: ზომა	პატარა (10X6 სმ) ზომიერი (22X15) დიდი (30X26) ძალიან დიდი (>30 სმ)	3 5 7 9	M.alba var tatarica ქუთათური გრუზია –
21. (+) *	ფორმა	გულისებრი ოვალური განიერი გულისებრი	1 2 3	მცხეთური გრუზია იმერული-1
22. (+)	დანაკვეთა	მთლიანი სუსტად დანაკვეთული საშუალოდ დანაკვეთული	1 2 3	ივერია იჩინოსე კოლხეთი-85
23 (+)	კიდის დაკბილვა	მრგვალებილა ორმაგი ხერხებილა ხერხებილა	1 2 3	იმერული-1 ტატარიკა კოლხეთი-85
24.	წვერის ფორმა	კონუსური მახვილი მომრგვალებული	1 2 3	ქუთათური გრუზია ქუთაისური-1
25. (+)	ფუძის ფორმა	გულისებრი სწორი	1 2	თბილისური გრუზია

		მომრგვალებული ჩაჭრილი	3 4	ქუთაისური -2 გურია-10
26.	დამარღვა	სუსტი ზომიერი ძლიერი	3 5 7	იმერული-2 გრუზია იმერული-1
27.	ფერი	ფირუზისფერი მუქი მწვანე მწვანე ღია მწვანე მოყვითალო	1 2 3 4 5	ოშიმა გურია-10 ივერია გრუზია ქუთათური
28.	სისქე	თხელი ზომიერი სქელი	3 5 7	რუსსკაია გრუზია განჯინური
29.	ზედაპირი	სწორი პრიალა მარცვლოვანი	1 2	იმერული-1 იმერული-2
30.	შებუსვა ქვედა მხარეს	არ აქვს სუსტად ზომიერი ძლიერი	1 3 5 7	გრუზია გრუზნიიშ-4 ოშიმა ხართუთა
31. *	შეფოთვლის ხასიათი	ყვავილთან ერთად მოგვიანებით (დაყვავილების შემდეგ)	1 2	იმერული-2 იმერული-1
32. *	მე-5 ფოთლის გამოჩენა	საადრეო ზომიერი საგვიანო	1 2 3	ოშიმა გრუზია გრუზნიიშ-4
33.	ფოთლის მდებარეობა ტოტის მიმართ	ზეადმართული ჰორიზონტალური დაშვებული	1 2 3	ქუთაისური-1 იმერული-1 თბილისური-2
34. +	ცისტოლიტების ფორმა	მოგრძო სფერული ყვავილოვანი ბუხისებრი მსხლისებრი ნახევრმთვარისებრი	1 2 3 4 5 6	კატლამა ივერია ტატარიკა იტალიური ოშიმა გრუზია
35.	ყუნწი: ზომა	მოკლე (<3,5 სმ) ზომიერი (4-6 სმ) გრძელი (>7 სმ)	3 5 7	ოშიმა ივერია თბილისური
36.	ჩაღარვა	არ აქვს სუსტი ღრმა	1 2 3	თბილისური ივერია გრუზია
37.	ფერი	მწვანე ყვითელი	1 2	ოშიმა გრუზია
38.	ყუნწსაჯდომის ფორმა	მრგვალი ფუძეგანიერი	1 2	თბილისური გრუზია
39.	შებუსვა	არ არის სუსტი ზომიერი ძლიერი	1 3 5 7	თბილისური-2 გრუზია ივერია ხართუთა
40. *	ყვავილის სქესი	მდედრობითი მამრობითი	1 2	გრუზია გრუზნიიშ-4

		ერთბინიანი	3	ადრეული
41.	ყვავილედი ფორმა	ცილინდრული მომრგვალო	1 2	გრუზია ივერია
42.	ფერი	ყვითელი მწვანე (ნათელი) მოყვითალო-შინდისფერი	1 2 3	გრუზია განჯინური №158
43.	ზომა	მოკლე (<2,0 სმ) ზომიერი (3-4 სმ) გრძელი (>5,0 სმ)	3 5 7	ტატარკა ივერია თბილისური
44. *	ყვავილების სიმჭიდროვე ყვავილედში	სრული მეჩხერი	1 2	განჯინური კოლხეთი-85
45. *	განწყობა ტოტზე	განმზოლოებული ჯგუფური	1 2	გრუზია ივერია
46.	მდედრობითი ყვავილის სვეტის სიმაღლე	მოკლე გრძელი	1 2	M.alba.Lin - ივერია M. Kagagamae koid - გრუზია
47. *	ნაყოფი და ნაყოფედი: მსხმოიარობა	სუსტი ზომიერი კარგი უხვი არ მსხმოიარობს	1 3 5 7 9	იმერული-2 გრუზია ივერია ტრიპლოიდ-13, მამრობითი
48.	ფორმა	მომრგვალო ცილინდრული	1 2	ხართუთა განჯინური
49.	ზომა	ძალიან მოკლე მოკლე ზომიერი გრძელი ძალიან გრძელი	1 3 5 7 9	M.alba var tatarica ხართუთა ივერია, გრუზია განჯინური
50.	ფერი სიმწიფის პიკზე	თეთრი ვარდისფერი იისფერი წითელი მუქი წითელი შავი	1 2 3 4 5 6	განჯინური განჯინური განჯინური გურია-10 ქუთათური ივერია
51.	წვნიანობა	დაბალი ზომიერი მაღალი	3 5 7	ქუთათური გრუზია ხართუთა
52.	სიმკვრივე	რბილი ზომიერი მკვრივი	3 5 7	ივერია გრუზია ქუთათური
53.	სიტკბო	მომჟავო ზომიერი ტკბილი ძალიან ტკბილი	1 3 5 7	ტრიპლოიდ-13 გურია-20 გრუზია განჯინური
54.	ნაყოფედში ნაყოფების სიმჭიდროვე	სრული არასრული	1 2	გრუზია იმერული-2
55.	ნაყოფედის ყუნწის ზომა	მოკლე ზომიერი	3 5	ხართუთა ივერია

		გრძელი	7	გრუზია
56.	ნაყოფედში თესლის + რაოდენობა * (გამოსავალი %)	ძალიან მცირე მცირე ზომიერი ბევრი	1 3 5 7	ხართუთა ტრიპ-13 ივერია ქუთათური
57.	მწიფობის ვადა *	საარდუო ზომიერი საგვიანო	3 5 7	ადრეული გრუზია ხართუთა
58.	ნაყოფიერების (მწიფობის) ხანგრძლივობა	ერთდროული თანდათანობითი	1 2	გრუზია ხართუთა
59.	თესლი: ზომა	წვრილი ზომიერი მსხვილი	1 2 3	ქუთათური ივერია ხართუთა
60.	ფერი	ღია ჩალისფერი მუქი	1 2	განჯინური ივერია

მუხლი 8. დაკვირვების მიმდინარეობის ახსნა-განმარტებები და მეთოდები

1. მცენარის ზრდის ინტენსივობა, ვარჯის ფორმა, ტოტის ფორმა, ორიენტაცია, ფერი, სიმსხო, ტოტზე წინწკლების ფორმა და რაოდენობა, კვირტის ფორმა, ზომა, მუხლთაშორის მანძილი განისაზღვრება შესაბამისი გაზომვებით და ვიზუალური დაკვირვებით მცენარის სავეგეტაციო პერიოდის დაწყებამდე.

2. ყველა განზომილება ტოტზე ტარდება ტოტის შუა მესამედი ნაწილიდან.

3. ყლორტის ფერი, შებუსვა ფასდება მცენარის ინტენსიური ზრდის პერიოდში ექსპლუატაციამდე.

4. ყველა განზომილება ფოთოლზე ტარდება ფიზიოლოგიური სიმწიფის პერიოდში (ივნისი აბრეშუმის ჭიის გამოკვების V ასაკი). ნიმუშები აიღება სამხრეთის ექსპოზიციის ტოტის შუა ნაწილიდან. ოთხივე განმეორების 3-3 ძირი მცენარიდან.

5. შეფოთვლის ხასიათი, მე-5 ფოთლის გაშლა აღირიცხება ფენოლოგიური დაკვირვებით.

6. ფოთლის მდებარეობა ტოტის მიმართ, ყუნწის ზომა, ფერი, ჩაღარვა, შებუსვა, ყუნწსაჯდომის ფორმა – განისაზღვრება ტოტის შუა ნაწილიდან მცენარის ექსპლუატაციამდე.

7. ყვავილობის, შეფოთვლისა და ნაყოფიერების პერიოდი. აღირიცხება თითოეული ფაზის დასაწყისი, მასიური და დასასრული ფენოლოგიური დაკვირვების საფუძველზე კალენდარული დღეების მიხედვით:

ა) დასაწყისად ჩათვლება თარიღი, როცა ესა თუ ის ნიშან-თვისება იცვლება 10%-ით;

ბ) მასიურია ფაზა, როცა ყვავილობს ტოტების 50%-ზე მეტი;

გ) დასასრულად ითვლება ფაზა, როცა ჩამოცვივა ყვავილედები (მამრობით მცენარეებზე), ყალიბდება ნაყოფედი (მდედრობით მცენარეებში).

8. ყვავილედისა და ნაყოფედის ზომები გამოითვლება მილიმეტრული ქაღალდის გამოყენებით.

9. ნაყოფედიდან თესლის გამოსავალი (%) განისაზღვრება წონითი მეთოდით. აიწონება 1 კილოგრამი ნაყოფი სამკერადი განმეორებით, დამზადდება მისგან თესლი ჩვეულებრივი წესით. თესლის მასის შეფარდებით ნაყოფის საწყის მასასთან იანგარიშება თესლის გამოსავალი. ნაყოფედში თესლის რაოდენობა განისაზღვრება დათვლის მეთოდით, საჭიროა ათ-ათი ნაყოფედი თითო განმეორებიდან. მონაცემების შედარებისთვის გამოიყენება ეტალონური ჯიში ქუთათური.

10. თუთის მცენარეთა შეფასება ფოთლის სიხუჭუჭისადმი გამძლეობაზე ხდება ლაბორატორიული და მინდვრის ცდების მეშვეობით:

ა) წინასწარი სადიაგნოსტიკო ნიშანი – ყუნწის მეზიპეციოლში დამატებითი გამტარი კონების რაოდენობა გამოითვლება მიკროსკოპით 1 მმ სისქის განივ ანათლებზე;

ბ) ხელოვნური დაინფიცირება: იზოლატორში (ბოქსებში) მინიმუმ 10 ძირ გამოსაცდელ მცენარეზე დაინფიცირება ტარდება ქსოველთა ტრანსპლანტაციით ან დაავადებულ მწერის ინოკულაციით. დაკვირვება წარმოებს ერთი სავეგეტაციო პერიოდის განმავლობაში. სიმპტომების გამოვლენის დასაჩქარებლად გამოიყენება მაღალი ტენიანობა, ტემპერატურა 35°C, ჭარბი აზოტოვანი კვება. შედარებისათვის ეტალონად გამოყენებული უნდა იქნეს გამძლეობის მიხედვით კონტრასტული ჯიშები. მიმღებიანი (გრუზია-Kagayamae Koidz) და გამძლე (ომიმა – Morus Bombycis Koidz).

გ) მინდვრის ცდების მეშვეობით - ბუნებრივ ინფექციურ ფონზე გამოვლენილი სიმპტომების შესაბამისად აღირიცხება: დაავადების ინტენსივობა და დაავადების განვითარების ხარისხი.

11. დაავადების ინტენსივობა განისაზღვრება დაავადებულ მცენარეთა რაოდენობისა და დაკვირვებაში მყოფი მცენარეთა რაოდენობის თანაფარდობით (%).

12. დაავადების განვითარების ხარისხი ფასდება 4-ბალიანი სკალით:

ა) პირველი ბალი – უმნიშვნელო დაავადება, ნაზარდი არ მცირდება;

ბ) მეორე ბალი – დაავადების ნიშნები შეიმჩნევა ვარჯის 25%-ზე. ტოტების ნაზარდიც და ფოთლების ზომაც მცირდება;

გ) მესამე – დაავადების სიმპტომები (უმეტესად ფოთლების ქლოროტიულობა) აღინიშნება ვარჯის ტოტების 50%-ზე და მეტი;

დ) მეოთხე – დაავადებულია ვარჯი მთლიანად. ფოთოლი გამომშრალი და დაპატარავებულია.

13. გამძლეობა ბაქტერიოზისადმი ფასდება 3-ბალიანი სკალით:

ა) პირველი – მარღვების სუსტი დაზიანება, ერთეულ ყლორტებზე ლაქებით;

ბ) მეორე – ყლორტის კენწრული ნაწილის დაზიანება (მინიმუმ 5 ფოთოლი) ყლორტზე ლაქების საკმაო რაოდენობა;

გ) მესამე – ფოთლებისა და ყლორტების სრული დაზიანება.

14. გამძლეობა ცილინდრიოსპორიოზისადმი მცენარეთა დაზიანების ხარისხის მიხედვით ფასდება 3-ბალიანი სკალით:

ა) პირველი – ერთეული ფოთლების დაზიანება;

ბ) მეორე – ფოთლების რაოდენობის 25%-ის ძლიერი დაზიანება;

გ) მესამე – ფოთლების მთლიანი რაოდენობის 75%-ის დაზიანება.

15. გამძლეობა მავნე ორგანიზმების მიმართ: საქართველოში გავრცელებული თუთის მავნებლები (მწერები, ტკიპები, მოლუსკები, ნემატოდები და სხვ) დიდ ზიანს აყენებენ თუთის კულტურას, მათი უარყოფითი ზემოქმედება აისახება მცენარის (ჯიშის) რეაქციაში, რომელიც შეიძლება იყოს:

ა) ლეტალური – როდესაც მცენარე მთლიანად ნადგურდება;

ბ) ტრამვატოლოგიური – როდესაც ზიანდება მცენარის რომელიმე ორგანო;

გ) ზრდის, როდესაც ხდება ზრდის შეფერხება;

დ) იზოლაციის – როდესაც მცენარე უზვად გამოყოფს ფისს, კორპს და წარმოიქმნება კალუსი.

16. პირველი დაკვირვება ხდება ადრე გაზაფხულზე (მარტი-აპრილი) მეორე შუა მაისიდან ივლისამდე. მესამე ივლისის პირველი რიცხვებიდან ოქტომბრამდე და მეოთხე ოქტომბრიდან დეკემბრამდე.

17. ეტალონად აიღება დაზიანების ხარისხის მიხედვით კონსტრასტული ჯიშები და აღირიცხება დაზიანების ინტენსივობა (%) – ფართობის ერთეულზე დაზიანებული და დაუზიანებელი მცენარეთა რაოდენობის თანაფარდობით, ხოლო მავნეობის კოეფიციენტი – წონითი მეთოდით, რაც გულისხმობს მცენარის მოსავლის შემცირებას.

18. თუთის ფოთლის ხარისხი – განისაზღვრება ქიმიური მეთოდით ფოთოლში:

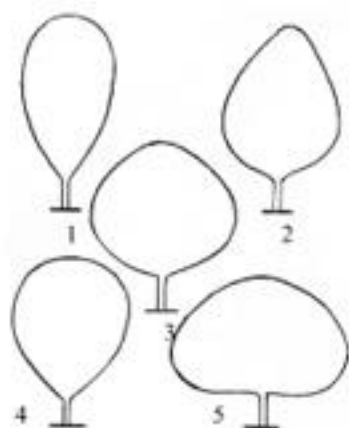
ა) საყუათო სამარაგო საკვები ნივთიერებების ცილების, ცხიმების, ნახშირწყლების, ვიტამინების, მინერალური და სხვა ორგანული ნივთიერებების კომპონენტური შემცველობით და მათი ურთიერთთანაფარდობა. ნიმუშები აიღება ივნისის თვეში (დილის საათებში) ტოტის შუა ნაწილიდან განმეორებების მიხედვით;

ბ) წყლის შემცველობა (საწყისი ტენის ბალანსი) ისაზღვრება ნიმუშის აღებისთანავე – წონითი მეთოდით ტესტირებისათვის საჭიროა ორი წლის საშუალო მონაცემები, შედარებისთვის გამოიყენება ეტალონური ჯიში გრუზია.

19. თუთის ნაყოფის კვებითი ღირებულება – განისაზღვრება ლაბორატორიული წესით.

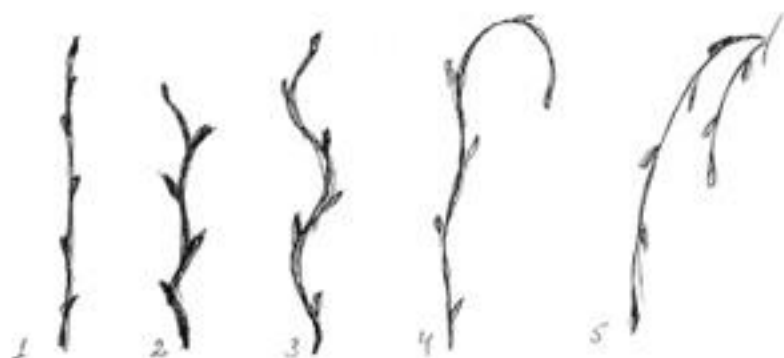
20. უხვად მსხმოიარე თუთის ჯიშებში უნდა განისაზღვროს ნაყოფის წვნიანობა, წვენი მჟავიანობა, შაქრების, ვიტამინების, ანტოციანების და სხვა მინერალური და ორგანული ნივთიერებების შემცველობა, რომლებიც განაპირობებენ მის გემურ თვისებებსა და ხარისხს. ტესტირება ტარდება ნაყოფის სრული სიმწიფის პიკზე, მონაცემების შედარებისთვის გამოიყენება ეტალონური ჯიში განჯური (თეთრნაყოფა).

21. ვარჯის ფორმა:

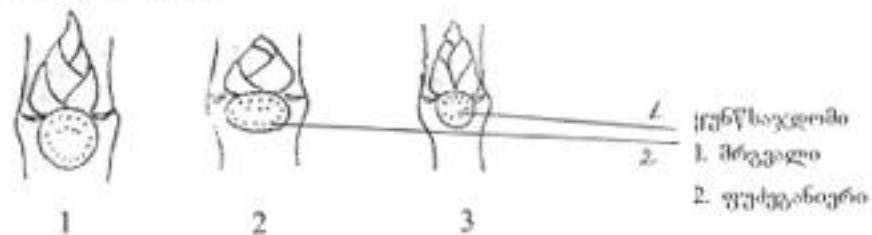
1. კომპაქტური (საგველა)
2. პირამიდული
3. სფერული
4. გაშლილი
5. დაკიდული

22. ერთწლიანი ტოტის ფორმა:

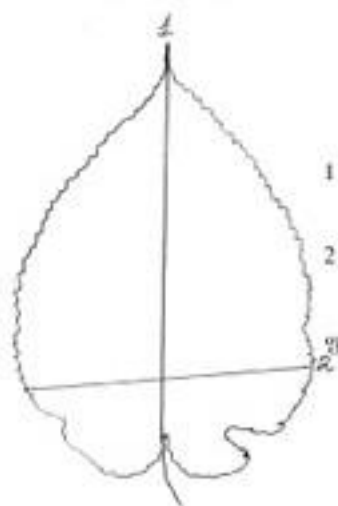
1. სწორი 2. ტეხილი 3. კლაკნილი 4. რკალური 5. შვეული

23. კვირტის ფორმა:

1. მაღალი სამკუთხა 2. ფუტეგანიერი დაბალი 3. კონუსური

24. ფოთლის ფორფიტის ზომა (ხოგრძე-სიგანე):

- 1 - ხოგრძე იანგარიშება ფუძიდან (უვნწთან)
წვეროსთან ნაწილის ჩათვლით (სმ)
2 - სიგანე - ფორფიტის უკიდურესი განიერი ნაწილის
გაზომვით (სმ)
ფოთლის ინდექსი (I) - იხაზღვრება ხოგრძის
შუფარდებით სიგანესთან

1. გულისებრი
2. შიგრი
3. განიერი გულისებრი

1. მთლიანფორტიანსი
დანაკეთული

2. ხუტად დანაკეთული

3. სამულოდ

25. კიდის დაკბილვა:

1. ხერხბილა

2. ორმაგი ხერხბილა

3. მრგვალებილა

26. წვერის ფორმა:

1. კრუჩხური

2. ჩახვილი

3. მომრგვალებული

1) გულისებრი

2) ხწორი

3) მომრგვალებული

4) ჩატრილი

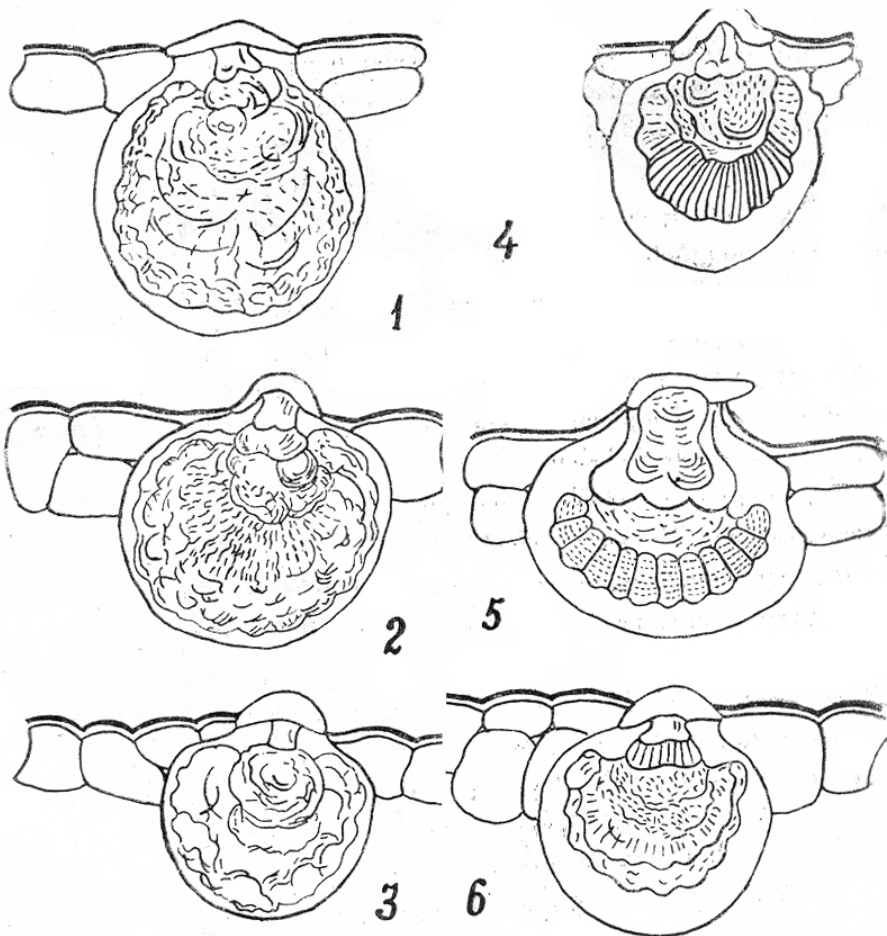

27. ფოთოლში ცისტოლითების რაოდენობა და ფორმა:

ა) ცისტოლითების უხვადშემცველი თუთის ჯიშები უკეთესი კვებითი ღირებულებისაა. მათი ფორმა სპეციფიკურია ჯიშის ფარგლებში და დამაჯერებელია განსხვავებულობის დასადგენად, უნდა გაიზომოს ფოთლის ფართობი მილიმეტრულ ქაღალდზე ამოხაზვით,

მომზადდეს მისგან ჰერბარიუმი (მშრალ ფოთოლში ცისტოლითი უკეთ ჩანს), ამოიხაზოს ფოთლის შუა ნაწილიდან 0,25 სმ² უჯრები და მიკროსკოპით განისაზღვროს ცისტოლითების ფორმა და რაოდენობა;

ბ) აიღება ტოტის შუა ნაწილის ფოთლები 2-2 ცალი თითო განმეორებიდან, შედარებისთვის გამოიყენება შემდეგი ეტალონური ჯიშები: კატლამა _ *Morus alba* Lin (1); ივერია _ *Morus alba* Lin (2); ტატარია _ *Morus alba* Lin (3); იტალიური _ *Morus boninensis* Koidz (4); ოშიმა _ *Morus bonbycis* Koidz (5); გრუზია _ *Morus Kagayamae* Koidz (6).

დანართი №6

ანკეტა

1. კულტურა – თუთა
ქართული დასახელება
2. განმცხადებელი -----

Morus alba L
ლათინური დასახელება

(სახელი, გვარი, მისამართი)

3. ჯიშის დასახელება -----

4. ინფორმაცია ჯიშის გამოყვანის შესახებ (წარმოშობა, გამოყვანისა და გამრავლების ხერხი – ჰიბრიდი, კლონი, მუტანტი...)

5. ტესტირების წლები -----

6. სხვა ინფორმაცია -----

7. ჯიშის ნიშან-თვისებები მიეთითება კვადრატულ ფრჩხილებში (რიცხვები ფრცხილებში შეესაბამება ნიშნის ნომერს ნიშან-თვისებების ცხრილში)

№	ნიშან-თვისება	ინდექსი	გამოხატვის ხარისხი	ეტალონი ჯიში
1	ტოტის ზრდის ინტენსივობა	1 [] 3 [] 5 [] 7 []	ძალიან სუსტი სუსტი ზომიერი ძლიერი	კოლტუტ ხართუთა ივერია გრუნნიმ - 4
2	ტოტის ფორმა	1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 []	სწორი ტეხილი კლაკნილი რკალური შვეული	იმერული-1 გურია-10 თბილისური M. alba var fleoksuosa მტირალა
3	ტოტის კანის ფერი	1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 []	რუხი-ნაცრისფერი ნაცრისფერი ყავისფერი მუქი ყავისფერი ყვითელი	იმერული-2 ადრეული თბილნიმ-2 გურია-20 იმერული
4	ტოტის სიმსხო	3 [] 5 [] 7 []	წვრილი ზომიერი მსხვილი	ოშიმა ივერია იმერული-2
5	მუხლთაშორისის ზომა	1 [] 2 [] 3 []	მოკლე ზომიერი დიდი	ოშიმა ივერია განჯინური
6	კვირტის ზომა	1 [] 3 [] 5 []	დიდი ზომიერი პატარა	გრუზია ივერია ოშიმა
7	ფოთლის ფირფიტის ზომა	3 [] 5 [] 7 [] 9 []	პატარა ზომიერი დიდი ძალიან დიდი	ტატარკა მცხეთური გრუზია —
8	ფორმა	1 [] 2 [] 3 []	გულისებრი ოვალური განიერი გულისებრი	სამგორული მცხეთური იმერული-1
9	დანაკვთის ხასიათი	1 [] 2 [] 3 []	მთლიანი დანაკვთ. სუსტად დანაკვთ. საშუალოდ	გრუზია ოშიმა კოლხეთი-85
10	დამარღვა	3 []	სუსტი	ივერია

		5 [] 7 []	ზომიერი ძლიერი	გრუზია იმერული-1
11	ფერი	1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 []	ფირუზისფერი მუქი მწვანე მწვანე ღია მწვანე მოყვითალო	ოშიმა გრუზნიიმ-5 ტრიპლოიდ-13 ადრეული ქუთათური
12	სისქე	3 [] 5 [] 7 []	თხელი ზომიერი სქელი	რუსკაია გრუზია განჯინური
13	შეფოთვლის ხასიათი	1 [] 2 []	ყვავილთან ერთად დაყვავილების შემდეგ	იმერული-2 იმერული-1
14	შეფოთვლის ინტენსივობა ფოთლების რაოდენობა 1 მ ტოტზე	1 [] 3 [] 5 []	ცოტა ზომიერი ბევრი	იმერული-2 გრუზია თბილისური
15	მზარდი და არამზარდი ყლორტების თანაფარდობა	1 [] 2 [] 3 []	50%:50% >50% <50%	გრუზია თბილისური იმერული-2
16	ფოთლის მდებარეობა ტოტის მიმართ	1 [] 2 [] 3 []	ზეადმართული ჰორიზონტალური დასვეებული	ქუთაისური-1 იმერული-1 თბილისური-2
17	ცისტოლითების ფორმა	1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 [] 6 []	მოგრძო სფერული ყვავილოვანი ბუხრისებრი მსლისებრი ნახევარმთვარისებრი	კატლამა ივერია ტატარიკა იტალიური ოშიმა გრუზია
18	ყუნწის ზომა	3 [] 5 [] 7 []	მოკლე ზომიერი გრძელი	ოშიმა ივერია თბილისური
19	ბინიანობა	1 [] 2 [] 3 []	მდედრობითი მამრობითი ერთბინიანი	გრუზია გრუზნიიმ-4 ადრეული
20	ნაყოფის ფერი	1 [] 2 [] 3 [] 4 [] 5 [] 6 []	თეთრი ვარდისფერი იისფერი წითელი მუწი წითელი შავი	განჯინური განჯინური განჯინური გურია-10 ქუთათური ხართუთა
21	ნაყოფიდან თესლის გამოსავალი	1 [] 3 [] 5 [] 7 []	მაღიან მცირე მცირე ზომიერი ბევრი	ხართუთა ტრიპლოიდ-13 ივერია ქუთათური

8. დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც დაგვეხმარება ჯიშთა გამოცდაში, მავნებელ - დაავადებებისადმი გამძლეობა:

დასახელება	არ გააჩნია	გააჩნია	არ გამოცდილა
------------	------------	---------	--------------

1. ფოთლის სიხუჭუჭე	☐	☐	☐
2. თუთის ხის ბაქტერიოზი	☐	☐	☐
3. ფესვის სიდამპლე	☐	☐	☐
4. ფოთლის მურა ლაქიანობა	☐	☐	☐
5. თუთის ხის ნაცარი	☐	☐	☐
6. ფოთლის ანატომიური სტრუქტურა:			
ა) მესრისებრი და ღრუბლისებრი პარენქიმის თანაფარდობა	☐	☐	☐
ბ) ყუნწის მედულაში ლაფნის რაოდენობა	☐	☐	☐
7. თუთის ფოთლის ქიმიური ანალიზი:			
ა) ცილა/ნახშირწყლების თანაფარდობა	☐	☐	☐
ბ) ნაყოფედის ქიმიური ანალიზი	☐	☐	☐
გ) ნაყოფედიდან თესლის გამოსავალი	☐	☐	☐

9. ჯიშის გამოყენების მიმართულება:

ა) საფოთლე – (მეაბრეშუმეობისათვის);

ბ) საწაყოფე – მეთესლეობის სადგურებისათვის;

გ) საკონსერვო დანიშნულებისათვის (კვების მრეწველობისათვის);

დ) დეკორატიული;

ე) სხვა ინფორმაცია -----

10. ნებართვა:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა?

დიახ ☐

არა ☐

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ ☐

არა ☐

გ) თუ მიღებულია, დაურთეთ ნებართვის ასლი.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----

დანართი №7

ტექნიკური რეგლამენტი – განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებასა და სტაბილურობაზე ხახვის (*Allium cepa* L.) და ჭლაკვის (*Allium ascalonicum* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებასა და სტაბილურობაზე ხახვის და ჭლავკის ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებასა და სტაბილურობაზე ხახვის და ჭლავკის ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში – მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს ხახვის და ჭლავკის ყველა ახალი ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტირებული პირები წყვეტენ სად, რა რაოდენობის და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნეს წარმოდგენილი მცენარის ახალი ჯიშის გამოცდის ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარადგენს მცენარეულ მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტირებული პირის მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები.

2. გამოსაცდელი ჯიშის მცენარეული მასალის მინიმალური რაოდენობა უნდა შეადგენდეს:

ა) ვეგეტატიურად გასამრავლებელი ჯიშების გამოცდისათვის ღია გრუნტის პირობებში - 500 ბოლქვი;

ბ) თესლით გასამრავლებელი ჯიშებისათვის - 60 გრ., ერთჯერადი თესვისათვის.

3. გამოცდისათვის გადაცემული მცენარეული მასალის ხარისხობრივი მაჩვენებლები უნდა აკმაყოფილებდეს თესლის ტენიანობის, გაღივების, აღმოცენების, სიწმინდის და მავნებელ-დაავადებებით დასნეოვნების დადგენილ ნორმებს.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა

1. გამოცდის ხანგრძლივობა უნდა შეადგენდეს ორ სავეგეტაციო პერიოდს.

2. გამოცდა უნდა ჩატარდეს ერთ ადგილზე, ხოლო, თუ ამ ადგილზე შეუძლებელია ჯიშის რომელიმე ნიშან-თვისების დადგენა, მაშინ გამოცდა უნდა ჩატარდეს დამატებით სხვა ადგილზე.

3. გამოცდა უნდა ჩატარდეს ნორმალური ზრდა-განვითარების პირობებში. მიწის დანაყოფის ფართობი შეირჩეს ისე, რომ სავეგეტაციო პერიოდის ბოლომდე არ დაზიანდეს მცენარე და ჩასატარებელ გამოცდა-აღრიცხვას ხელი არ შეეშალოს. ყოველ სავეგეტაციო პერიოდში ჯიშის გამოცდა ტარდება 100-200 თესლზე, რომლებიც მიღებულია ვეგეტატიური გამრავლების გზით ორ განმეორებად.

4. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №7^ა).

მუხლი 4. მეთოდები და დაკვირვებები

1. ყველა სახის დაკვირვება, რომელიც ითვალისწინებს გაზომვას, აწონას და სხვა ანათვლების აღებას წარმოებს 60 მცენარეზე, ან ამ 60 მცენარიდან აღებულ ნაწილებზე – თითოეულზე ცალ-ცალკე.

2. ერთგვაროვნების შეფასებისათვის 100 მცენარიდან დასაშვებია 3 არატიპური მცენარე და ისინი აღინიშნებიან ეტიკეტით.

3. ყველანაირი დაკვირვება ფოთოლზე უნდა მოხდეს მის ჩახმობამდე.

4. ყველანაირი დაკვირვება ბოლქვზე უნდა ჩატარდეს მოსავლის აღებამდე მისი სრული სიმწიფის დროს.

მუხლი 5. ჯიშების დაჯგუფება

ცალკეული ნიმუშების შეფასების გასაიოლებლად განსხვავებულობის შესაფასებლად ახალი ჯიშები უნდა დაიყოს ჯგუფებად. ჯიშის დახასიათებისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყოფა:

- ა) ბოლქვი გამოყოფილი ლებნებად, თითოეული ლებანი გარშემო მშრალი ქერქლით;
 ბ) ბოლქვი ლებანი – საშუალო ზომის ფორმით;
 გ) ბოლქვი ლებანი – ძირითადი ფერითა და ქერქლით;
 დ) მამრობითი სტერილობა.

მუხლი 6. ნიშან-თვისებები და აღნიშვნები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნების და სტაბილურობის შესაფასებლად ნიშან-თვისებათა ცხრილში მითითებულია აბრევიატურა იმის გასარკვევად, თუ რომელია ხახვი (0) და რომელია ჭლავკვი (S).

2. მონაცემთა ელექტრონული დამუშავებისათვის ნიშან-თვისებების სიმკვეთრის სიდიდეებს მინიჭებული აქვს ინდექსები. აღნიშვნა: (*) – მიუთითებს, რომ მოცემული ნიშან-თვისება ჩართულია ჯიშის აღწერილობაში მის შესაფასებლად ყოველ სავეგეტაციო პერიოდში, როგორც საერთაშორისო სრულყოფისათვის მნიშვნელოვანი ნიშან-თვისება.

მუხლი 7. ნიშან-თვისებათა ცხრილი

№	ნიშან-თვისებები და მათი გამოხატვის ხარისხი	ჯიში, ეტალონი	ინდექსი
1. (*)	ფოთლების რაოდენობა ყელზე მცირე	SY300 (O)	3
	საშუალო	The Kelsae (O)	5
	დიდი	Yellow Sweet Spanish (O)	7
2. (*)	ფოთლის პოზიცია სწორი	Pikant(S), Santé(S)	1
	სწორიდან ნახევრად სწორამდე	Cannon(O), Keep Well(O),	2
	ნახევრად სწორი	Success(S)	3
	ნახევრად სწორიდან ჰორიზონტალური	Sou thport Red Globe (O)	4
	ჰორიზონტალური	Macador(S), Pikant(S) Hygro(O)	5
3. (*)	ფოთლის ცვილისებრი ნადების რაოდენობა ძალიან მცირე	Yellow Sweet Spanish(O), Yellow Sweet Spanish(O),	1
	მცირე	Success(S)	3
	საშუალო	Hikeeper(O), Golden Gourmet(S)	5
	ძლიერი	Calypso(O), Flevo(O),	7
	ძალიან ძლიერი	Santé(S)	9
4. (*)	ფოთლის სიმწვანის ხარისხი ღია	Guimar(O), Yellow Sweet Spanish(O), Tropix(S)	3
	საშუალო	Caribo (O), Texas grano 502 (O), Golden Gourmet(S)	5
	მუქი	Hikeeper(O), La Reine(O), Santé(S)	7
5. (*)	ფოთლის სიმრუდე ძალიან სუსტი		1

	სუსტი	Pikant(S),	3
	საშუალო	Golden Bear (O),	5
	ძლიერი	Sante(S)	7
	ძალიან ძლიერი	Hyduro (O)	9
6.	თავიანი ხახვის ფოთლის სიგრძე		
	ძალიან მოკლე	Barletta(O),Pompei(O)	1
	მოკლე	nocera(O)	3
	საშუალო	Jetset(O)	5
	გრძელი	Staro (O)	7
	ძალიან გრძელი	The Kelsae(O)	9
7.	ჭლაკვის ფოთლის სიგრძე		
	ძალიან მოკლე		1
	მოკლე	Pikant(S)	3
	საშუალო	Spring Field(S)	5
	გრძელი	Ambition(S)	7
	ძალიან გრძელი		9
8.(*).	ხახვის ფოთლის დიამეტრი		
	ვიწრო	nocera(O), Paris(O)	3
	საშუალო	Hyfast(O)	5
	ფართო	Dorata di Parma(O)	7
9.(*).	ჭლაკვის ფოთლის დიამეტრი		
	მცირე	Pikant(S)	3
	საშუალო	Spring Field(S)	5
	ფართო	Ambition(S)	7
10.	ხახვის ყელის სიგრძე		
	მოკლე	Barletta(O)	3
	საშუალო	The Kelsae(O),	5
	გრძელი	Hyduro(O) Goldito(O)	7
11.	ხახვის ყელის დიამეტრი		
	ვიწრო	Coler(O)	3
	საშუალო	Calypso(O), Justo(O), La Reine(O)	5
	ფართო	Blanca grande tardia de Lerida(O), The Kelsae(O)	7
12. (*)	ხახვის ბოლქვის დაყოფა პატარა ბოლქვებად		
	სუსტი	Pompei(O)	1
	ძლიერი	Pikant(S)	9
13. (*)	ჭლაკვის ბოლქვის დაყოფა პატარა ბოლქვებად		
	სუსტი	Atlas(S)	3
	საშუალო სიძლიერის	Sante(S)	5
	ძლიერი	Griselle(S)	7

14. (*)	ხახვის ბოლქვის ზომა		
	პატარა		3
	საშუალო	Rijnsburger 7 (O),	5
	დიდი	The Kelsae(O),	7
15. (*)	ჭლაკის ბოლქვის ზომა		
	მცირე	Atlas(S) Spring Field(S),	3
	საშუალო	Topper(S)	5
	დიდი	Delicato(S), Sante(S)	7
16, (*)	ხახვის ბოლქვის სიმაღლე		
	მოკლე	nocera(O), Stuttgarter Riesen(O)	3
	საშუალო	Golden Bear(O), Rijnsburger 7(O),	5
	გრძელი (მაღალი)	Birnformige(O), The Kelsae(O)	7
17. (*)	ჭლაკის ბოლქვის		
	სიმაღლე		
	ძალიან მოკლე		1
	მოკლე	Atlas(S)	3
	საშუალო	Topper(S)	5
	მაღალი	Matador(S)	7
	ძალიან მაღალი	Longor(S)	9
18. (*)	ხახვის ბოლქვის დიამეტრ		
	მცირე	nocera(O), Owa(O)	3
	საშუალო	Rijnsburger 7 (O)	5
	დიდი	Stuttgarter Riesen (P)	7
19. (*)	ჭლაკის ბოლქვის დიამეტრი		
	მცირე	Pikant(S)	3
	საშუალო	Success(S)	5
	დიდი	Sante(S)	7
20. (*)	ხახვის ბოლქვის სიმაღლის შეფარდება მის		
	დიამეტრთან		
	ძალიან მცირე	Pompei(O)	1
	მცირე	La Reine(O)	3
	საშუალო	Rijnsburger 7 (O), Valenciana Temprana (O)	5
	დიდი	Arad(O), The Kelsae (O)	7
	ძალიან დიდი	Owa(O)	9
21. (*)	ჭლაკის ბოლქვის სიმაღლის შეფარდება მის		
	დიამეტრთან		
	ძალიან მცირე		1
	მცირე	Topper(S)	3
	საშუალო	Pikant(S), Success(S)	5

	დიდი	Longor(S)	7
	ძალიან დიდი		9
22. (*)	ბოლქვის დიამეტრის მაქსიმალური პოზიცია წვეროსკენ შუაში ძირისაკენ	Sweet Sandwich(O), Texas grano 502(O) Rijnsburger 7 (O), Valenciana tardia de exportacion (O), Red Sun(S) The Kelsae (O)	1 2 3
23.	ბოლქვის ყელის სიგანე ძალიან ვიწრო ვიწრო საშუალო ფართო ძალიან ფართო	Pikant(S) La Reine (O), Topper(S) Hyduro(O), Sante(S) Blanca grande tardia de Lerida(O)	1 3 5 7 9
24. (*)	ბოლქვის გრძივი ფორმა ელიფსური ოვალური განივად ელიფსური მრგვალი განივად ოვალური განივად მსხლისებრი რომბული განივად ელიფსური განივად ბრტყელ-ელიფსური	Owa(O), Longor(S) Birnenformige(O), Rossa lunga di Firenze(O) Ailsa Craig(O), Beacon(O), Early Yellow Globe(O), Hiball(O) Rijnsburger 7 (O), Pikant(S) Hysam(O) Lilia(O), Texas grano 502(O), Sweet Sandwich(O) Zittauer gelbe(O), Matador(S) Sturka(O), Stuttgarter Riesen(O), Atlantic(S), GoldenGourmet(S) Brunswijker(O), De Moissac(O), Paille des vertus(O), Pompei(O)	1 2 3 4 5 6 7 8 9
25. (*)	ბოლქვის ფოჩის ფორმა ჩაზნეკილი ბრტყელი სუსტად ამალელებული მომრგვალებული სუსტად წაწვეტებული	Dorata di Parma(O) La Riene(O), Sweet Sandwich(O) Valenciana Temprana(O) Rijnsburger 7(O), Valenciana tardia de exportacion(O)	1 2 3 4 5

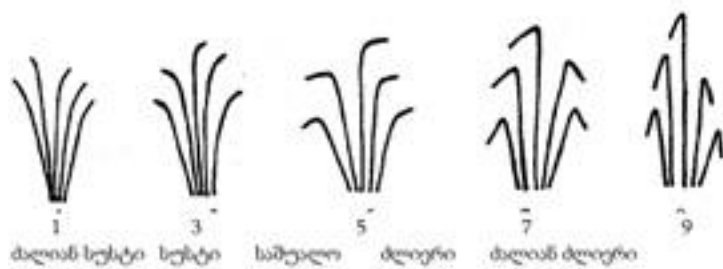
	ძლიერად დაწვეტებული	Ailsa Craig(O), Rouge pale de niort(O), Owa(O)	6
26. (*)	ბოლქვის ძირის ფორმა		
	ჩაღრმავებული	Paille des vertus(O)	1
	ბრტყელი	nocera(O), Valenciana Temprana(O)	2
	მრგვალი	Rijnsburger 7 (O), Valenciana tardia de exportacion (O),	3
	სუსტად კონუსური	Atlas(S), Delicato(S) Pompei(O), The Kelsae(O),	4
	ძლიერად კონუსური	Bonilla(S), Sante(S) Owa(O), Ambition(S)	5
27.	სრული სიმწიფისას ბოლქვის კერქლის კროზის სიმჭიდროვის დონე		
	სუსტი	Ailsa Craig(O), Tropix(S)	3
	საშუალო	Rijnsburger 7 (O), Golden Gourmet (S)	5
	ძლიერი	Stuttgarter Riesen(O), Bonilla(S), Sante(S)	7
28.	მშრალი ბოლქვის კერქლის სისქე		
	თხელი	La Reine(O), Pikant(S)	3
	საშუალო	Sturon(P), Sante(S)	5
	სქელი	Birnformige(O), Espagnol(O)	7
29. (*)	ბოლქვის კერქლის ძირითადი ფერი		
	თეთრი	La Reine(O)	1
	ნაცრისფერი	Griselle(S)	2
	მწვანე	Zittauer gelbe (O), Creation(S), Golden, Gourmet(S), Topper(S)	3
	ყვითელი	Valenciana Temprana(O),	4
	ყავისფერი	Ambition(S), Delicato(S)	5
	ვარდისფერი	Colorada de Figueras(O), Rox(S)	6
	წითელი	Brunswijker(O), Red Baron(O)	7
30. (*)	ბოლქვის კერქლის ფერის სიმუქის ხარისხი		
	ღია ფერი		3
	საშუალო		5
	მუქი ფერი		7
31. (*)	ბოლქვის კერქლის გარდამავალი ფერი		
	უფერული	Pompei(O)	1
	მონაცრისფრო	Otto(O)	2
	მომწვანო	Topper(S)	3
	მოყვითალო	Sante(S), Success(S)	4
	მოყავისფრო	Delicato(S)	5

	მოვარდისფრო	Southport Red Globe(O),	6
	მოწითალო	Ambition(S), Mikor(S),	7
	მეწამული	Pikant(S)	8
32. (*)	ხახვის შიდა ქერქლის ეპიდერმისის ფერი უფერული	Sturon(O), Golden	1
	მომწვანო	Gourmet(S)	2
	მოწითალო	Brunswijker(O), Ruby(O), Sante(S), Pikant(S)	3
33	ბოლქვზე ვეგეტატიური წერტილების რაოდენობა ძალიან მცირე	Barletta(O), Pompei(O)	1
	მცირე	Figaro(O), Owa(O)	3
	საშუალო	Atlas(S), Longor(S)	5
	ბევრი	Mikor(S), Topper(S)	7
	ძალიან ბევრი	Griselle(S)	9
34.	ბოლქვის მშრალი ნივთიერების რაოდენობა ძალიან დაბალი	Exhibition(O)	1
	დაბალი	Golden Bear(O), The Kelsae(O)	3
	საშუალო	Rijnsburger 7 (O), Golden Gourmet(S), Topper(S)	5
	მაღალი	Birnformige(O), Zittauer gelbe(O),	7
	ძალიან მაღალი	Creation(S), Longor(S) Griselle(S)	9
35.	ხახვის ყვავილობის სიხშირე გაზაფხულზე ძალიან სუსტი სუსტი	Desihidrobat(O) Stuttgarter Riesen(O),	1 3
	საშუალო	Zittauer gelbe(O)	5
	ძლიერი	Legio(O)	7
	ძალიან ძლიერი	Bronze d'Amposta(O)	9
36.	ხახვის ყვავილობის დასაწყისი გაზაფხულზე ადრეული	Bronze d'Amposta(O)	3
	საშუალო	Legio(O)	5
	საგვიანო		7
37.	ხახვის ყვავილობის ტენდენცია შემოდგომით ძალიან სუსტი	Coler(O)	1
	სუსტი	Valenciana Temprana(O)	3
	საშუალო	Arad(O)	5
	ძლიერი	Guimar(O)	7

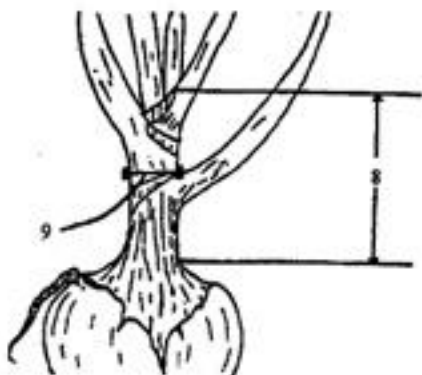
	ძალიან ძლიერი	Valenciana tardia de exportacion(O)	9
38.	ხაზვის ყვავილობის დასაწყისი შემოდგომით ადრეული		3
	საშუალო		5
	გვიანდელი		7
39. (*)	ხაზვის ბოლქვის სიმწიფის დრო შემოდგომით (როცა მცენარეთა ფოთლების 80% ხმება) ძალიან საადრეო	Coler(O)	1
	საადრეო	La Reine(O), Sonic(O)	3
	საშუალო	Buffalo(O), Imai Early Yellow(O),	5
	საგვიანო	Valenciana Temprana(O) Guimar(O), Senshyu Semi Globe Yellow(O),	7
	ძალიან საგვიანო	Shakespeare(O) Valencia tardia(O)	9
40. (*)	ხაზვის ბოლქვის სიმწიფის დრო გაზაფხულზე საადრეო	Golden Bear(O), Buffalo(O)	3
	საშუალო		5
	საგვიანო	Piroska(O) Beacon(O)	7
41. (*)	ჭლაკის მოსავლის სიმწიფის დრო საადრეო	Rox(S) Creation(S), Pikant(S)	3
	საშუალო	Golden Gourmet(S),	5
	საგვიანო	Sante(S)	7
	საშუალო	Hygro(O), Hyper(O)	5
	საგვიანო	Marion(O)	7
42. (*)	მამრობითი სტერილობა ძალიან სუსტი	Rijnsburger 5 (O)	1
	სუსტი	Hyduro(O), Creation(O)	2
	ძლიერი	Sweet Sandwich(O), Atlas(S)	3

მუხლი 8. ნიშან-თვისებათა ცხრილის განმარტება

1. ფოთლის სიმრუდე

2. ზახვის ყელის სიგრძე და დიამეტრი ცრუ ღეროს სიგრძე ყველაზე მაღლა მყოფ მწეანე ფოთლამდე (8) და დიამეტრი (9)

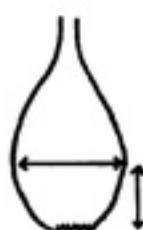
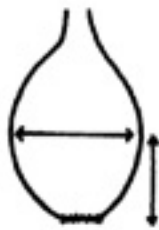
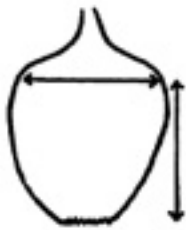
3. ზახვის ბოლქვის დაყოფა პატარა ბოლქვებად

შეიმწნევა

არ შეიმწნევა

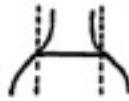
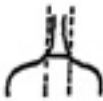
4. ზოლქების დიამეტრის მაქსიმალური პოზიცია

1. კეწქეროში

2. ზედაში

3. ძირში

5. ზოლქების ყელის სიგანე

ძალიან ვიწრო

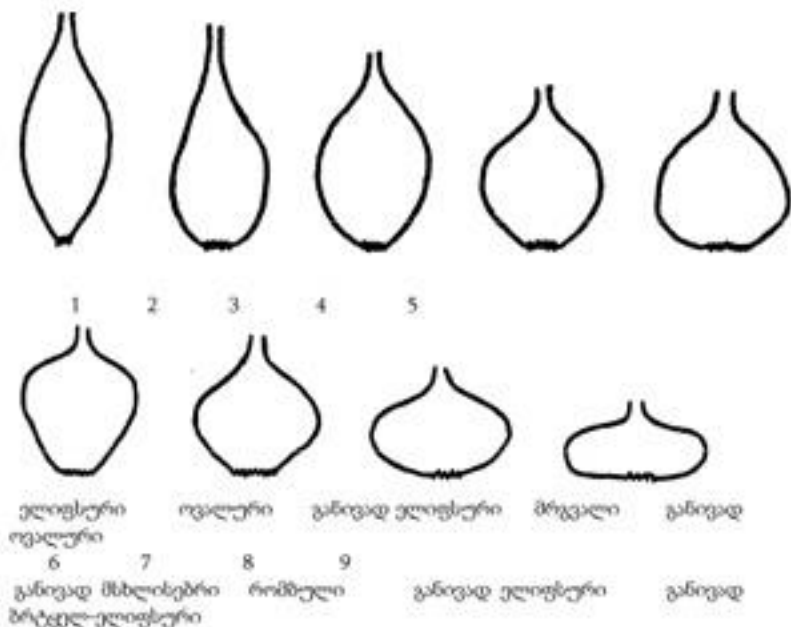
ვიწრო

საშუალო

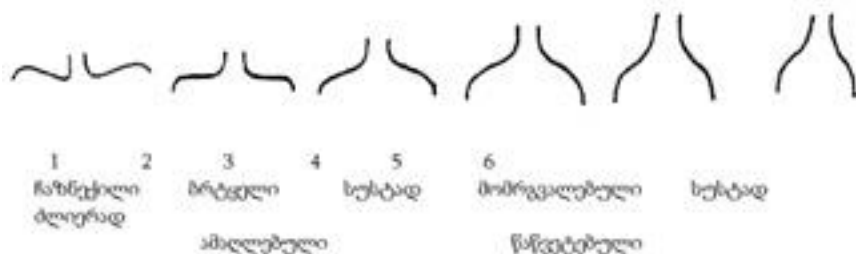
ფართო

ძალიან ფართო

6. ბოლქვის გრძივი ფორმა

7. ბოლქვის ფიჩის ფორმა

8. ბოლქვის ძირის ფორმა

9. ბოლქვზე ვეგეტატიური წერტილების რაოდენობა გამოიკვეთება აღმოცენების დაწყებიდან განვითარების სრულად დასრულების შემდეგ. ღერძთა ზუსტი რაოდენობის დასადგენად ბოლქვი უნდა დაიჭრას ბოლქვის ძირის ყველაზე ფართო წერტილიდან წვერის მიმართულებით ღერძთა სიმტკიცის გათვალისწინებით.

10. ბოლქვს ცილდება მშრალი ქერქლი და 20 ბოლქვის ჩასაყრელი ნიმუშები ქუცმაცდება 1-5მმ ზომის პატარა ნაწილებად. ნიმუში უნდა აიწონოს დაჭრისთანავე, რადგან უჯრედის დაზიანებისთანავე იწყება შექერბისა და კარბოჰიდრატების დაშლა. ნიმუშები უნდა გაშრეს 2 სთ-ის განმავლობაში 105°C-ზე და შემდეგ ტემპერატურა უნდა დაეწიოს 65°C-მდე მომდევნო 22 საათის

განმავლობაში. 24 საათის შემდეგ შეიძლება მშრალი ნივთიერების გამოთვლა და რეფრაქტომეტრით მისი გაზომვა.

11. ბოლქვის გაღვიძების დრო საწყობში:

ა) საწყობის ტემპერატურა უნდა შენარჩუნდეს 20°C -სა და 50°C შორის კარგი ვენტილაციის პირობებში, რათა არ დაზიანდეს ბოლქვები;

ბ) გრილი ზაფხულის პირობებში, ბოლქვები 2 კვირის განმავლობაში $30-35^{\circ}\text{C}$ -ზე უნდა ვამყოფოთ. ხოლო 40°C -ზე მაღალი ტემპერატურის დროს თავიდან უნდა ავიცილოთ ასპერგილლუს ნიგერ-ის (შავი ობის სოკო) ზრდის საფრთხე;

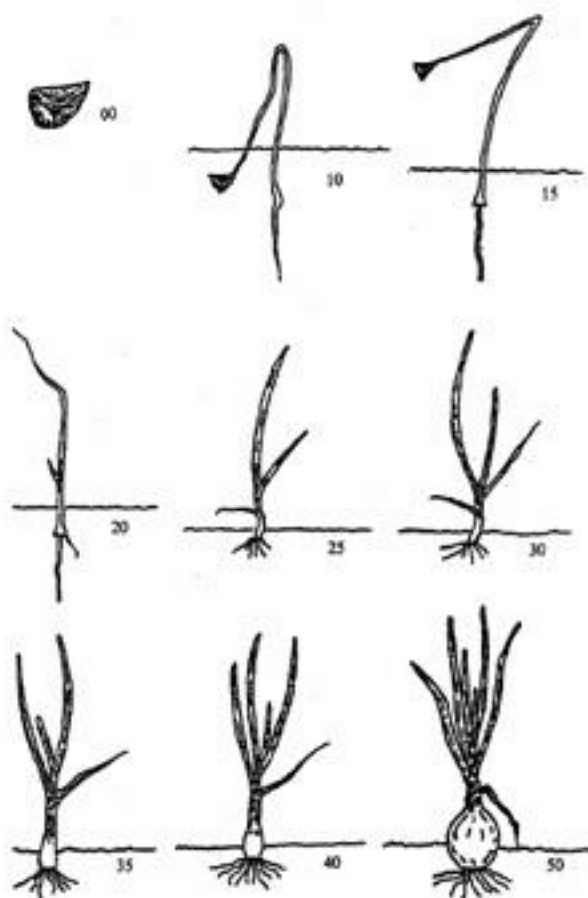
გ) გაღვიძების შეფასებისათვის გამოყენებულ იქნება მინიმუმ 50 ბოლქვი. დაკვირვება ტარდება ყოველ 2-4 კვირაში.

12. ზრდის პირველი სტადია: თესლიდან ბოლქვამდე

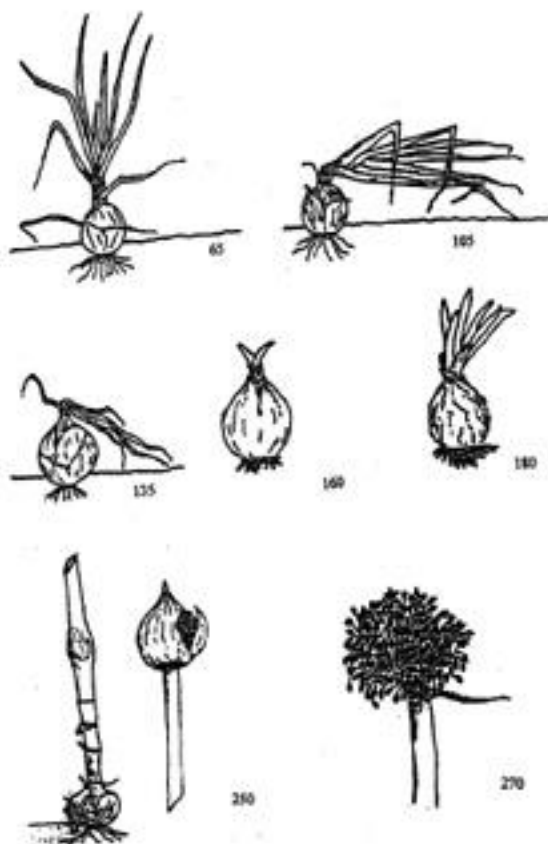
ზრდის სტადიები	ზოგადი სახის დახასიათება
1. ვეგეტაციური ციკლი	
00	მშრალი თესლი
0	გაღვიძება
2. ნერგის ზრდა	
10	ლივის გამოჩენა “მარყუჟის სტადიაში”
15	ლივს თავი მიწის ზემოთ აქვს თუმცა ჯერ კიდევ მიმაგრებულია თესლზე
20	პირველი ნამდვილი ფოთლის გამოჩენა
25	მეორე ნამდვილი ფოთლის სტადია
30	მესამე ნამდვილი ფოთლის სტადია
35	მეოთხე ნამდვილი ფოთლის სტადია
40	მეხუთე ნამდვილი ფოთლის სტადია
3. მცენარის ზრდა	
45	მეექვსე ფოთლის სტადია
50	მეშვიდე ფოთლის სტადია-პირველი დაბერებული ფოთოლი
55	მერვე ფოთლის სტადია
60	
65	მეათე ფოთლის სტადია; მეორე და მესამე ფოთლები ბერდება; ბოლქვის ადრეული განვითარება;
70	
75	
80	
85	
90	
95	
100	არსებულ ფოთოლთა მთლიანი ექსპანსია, ანუ ფოთოლთა ჭკნობა, გრძელდება ბოლქვის ჩამოყალიბება
105	იწყება ცვენა ფოთლების, ცრუ ღეროს შესუსტება;
115	ფოთლების გამოშრობა, ბოლქვი აგრძელებს გაზრდას, მისი ქერქლი მუქდება
120	
125	
130	
135	ბოლქვი სიმწიფის სტადიაშია
140	

145	
150	ფოთლის სრული კვდომა, ბოლქვი გადადის მოსვენების პერიოდში
4. ზრდის მეორე სტადია: ბოლქვიდან თესლამდე	
1. ზრდის სტადიები	ზოგადი სახის დახასიათება
160.1	ბოლქვი საწყობში გაღივებას იწყებს, ჩნდება ფესვური წარმონაქმნები ანდა ყლორტი ბოლქვის თავზე
170.1	
180.1	გაღივებული ბოლქვი გამოშვებული ფოთლებით
2. ზრდის სტადია	
190.1	
200.1	სკდება გარეთა ქერქლი
210.1	ჩნდება ღერო და განუვითარებელი საყვავილე ისარი
220.1	ღერო იწყებს დაგრძელებას და გვაქვს საშუალო ზომის ნერგი
230.1	
240.1	ყვავილედის საფარველის გაბერვა
250.1	სკდება საფარველი
260.1	ზრდას იწყებს ქოლგა
270.1	ყვავილელი იწყებს გაშლას (კარგად განოყიერებულ ნიადაგში) ფერტილობის შემთხვევაში
280.1	ყვავილების დამტვერვა
290.1	თესლის ჩამოყალიბების დაწყება, გამოიკვეთება დამტვერილი კვერცხუჯრედი
300.1	
310.1	
320.1	ქოლგებში ვითარდება მომწიფებული თესლები
330.1	
340.1	
350.1	მშრალი თესლი
5. ზრდის მესამე სტადია: ბოლქვიდან ბოლქვუკებამდე	
ზრდის სტადიები	ზოგადი სახის დახასიათება
150	მშრალი ბოლქვი, ფოთლის სრული კვდომით
160.2	
170.2	ბოლქვის ფორმა ნახევრად მრგვალი ხდება
180.2	
190.2	ბოლქვის ფორმა არათანაბარია და ქერქლის საფარ ქვეშ ჩნდება პატარა ბოლქვუკები
200.2	
210.2	ბოლქვის თავიდან გამოიკვეთება ერთზე მეტი საყვავილე ისრები
220.2	
230.2	ბოლქვის შიდა ნაწილში ბოლქვუკების განვითარება და ბოლქვის დიფერენციაცია
240.2	
250.2	
260.2	
270.2	ბოლქვში ბოლქვუკები გამოყოფილია ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი მშრალი ქერქლით
280.2	
290.2	ბოლქვუკების სრული განცალკევება
300.2	ბევრი ფოთლის განვითარება

13. ჭლავის ზრდის პირველი და მეორე სტადიის ილუსტრაციები

14. ხახვის ზრდის პირველი და მეორე სტადიის ილუსტრაციები

დანართი №7

ანკეტა

1. ჯიში:

ა) კულტურა ხახვი

Allium cepa L

ბ) კულტურა ჭლაკვი

Allium ascalonicum L.

(ქართული დასახელება)

(ლათინური დასახელება)

2. განმცხადებელი _____
(სახელი, გვარი, მისამართი)3. ჯიშის დასახელება _____
(შემოთავაზებული სახელწოდება და რეკომენდაცია)

4. ინფორმაცია ჯიშის წარმოშობაზე, გამოყვანასა და გამრავლებაზე

- ა) ჯიში
 ბ) ჰიბრიდი
 გ) სამმაგი ჰიბრიდი
 დ) კლონი
 ე) სხვა ტიპი (მიუთითეთ როგორი)
 ვ) დამატებითი ინფორმაცია
-
-
-
-

5. ჯიშისთვის დამახასიათებელი ნიშან-თვისებები

№	ნიშან-თვისებები და მათი გამოხატვის ხარისხი	ჯიში, ეტალონი	ინდექსი
1.	ფოთლების რაოდენობა ცოტა საშუალო ბევრი	SY300 (O) The Kelsae (O) Yellow Sweet Spanish (O)	3 5 7
2.	ფოთლის სიმწვანის ხარისხი ღია შეფერილობის საშუალო მუქი	Guimar(O)Yellow Sweet Spanish(O)Tropix(S) Caribou (O), Texas grano 502 (O), Golden Gourmet(S) Hikeeper(O),La Reine(O), Santé(S)	3 5 7
3.	ხახვის ბოლქვის დაყოფა პატარა ბოლქვებად სუსტად გამოხატული მკვეთრად გამოხატული	Pompei(O) Pikant(S)	1 9
4.	ხახვის ბოლქვის ზომა მცირე საშუალო დიდი	Rijnsburger 7 (O) The Kelsae(O)	3 5 7
5.	ქლაკვის ბოლქვის ზომა მცირე საშუალო დიდი	Atlas(S) Spring Field(S), Topper(S) Delicato(S), Sante(S)	3 5 7
6.	ბოლქვის გრძივი ფორმა ელიფსური ოვალური	Owa(O), Longor(S) Birnenformige(O), Rossa lunga di Firenze(O)	1 2 3

	ფართოდ ელიფსური მრგვალი განივად ოვალური განივად მსხლისებრი რომბული განივად ელიფსური განივად ბრტყელ-ელიფსური		Ailsa Craig(O), Beacon(P), Early Yellow Globe(O), Hiball(O) Rijnsburger 7 (O), Pikant(S) Hysam (O) Lilia(O), Texas grano 502(O), Sweet Sandwich(O) Zittauer gelbe(O), Matador(S) Sturka(O), Stuttgarter Riesen(O), Atlantic(S), Golden Gourmet(S) Brunswijker(O), De Moissac(O), Paille des vertus(O), Pompei(O)	4 5 6 7 8 9
7.	ბოლქვის ქერქლის ძირითადი ფერი თეთრი ნაცრისფერი მწვანე ყვითელი ყავისფერი ვარდისფერი წითელი		La Reine(O), Griselle (S) Zittauer gelbe (O), Creation(S), Golden, Gourmet(S), Topper(S) Valenciana Temprana(O), Ambition(S), Delicato(S) Colorada de Figueras(O), Brunswijker(O), Atlas (S), Red Baron(O)	1 2 3 4 5 6 7
8.	ბოლქვის ქერქლის ფერის სიმუქის ხარისხი უფერული მონაცრისფრო მომწვანო მოყვითალო მოყავისფრო მოვარდისფრო მოწითალო მეწამული		Pompei(O) Otto(O) Topper(S) Sante(S), Success(S) Delicato(S) Southport Red Globe(O), Ambition(S), Mikor(S) Pikant(S)	1 2 3 4 5 6 7 8
9.	ხაზვის ბოლქვის სიმწიფის დრო შემოდგომაზე ძალიან ადრეული ადრეული საშუალო საგვიანო ძალიან საგვიანო		Coler(O) La Reine(O), Sonic(O) Buffalo(O), Imai Early Yellow(O), Valenciana Temprana(O) Guimar(O), Senshyu Semi Globe Yellow(O), Shakespeare(O) Valencia tardia(P)	1 3 5 7 9
10.	ხაზვის ბოლქვის სიმწიფის დრო გაზაფხულზე ადრეული საშუალო საგვიანო		Golden Bear(O), Buffalo(O) Piroska(O) Beacon(O)	3 5 7
11.	ქლაკვის მოსავლის სიმწიფის დრო ადრეული		Rox(S) Creation(S), Pikant(S)	3 5

	საშუალო საგვიანო		Golden Gourmet(S), Sante(S)	7
12.	მამრობითი სტერილობა არ შეინიშნება, ან ძალიან სუსტია სუსტად გამოხატული ძლიერად გამოხატული		Rijnsburger 5(O) Hydуро(O), Creation(O) Sweet Sandwich(O), Atlas(S)	1 2 3

6. ჯიშებს შორის საერთო ნიშნები და განსხვავებანი:

ა) ახალი ჯიშის დასახელება;

ბ) ახალი ჯიშის გარეგნული და განმასხვავებელი ნიშან-თვისებები;

გ) შესადარებელი ჯიშის გარეგნული და განმასხვავებელი ნიშან-თვისებები.

7. დამატებითი ინფორმაცია:

ა) მავნებელ-დაავადებათა მიმართ გამძლეობა

ბ) ჯიშის სხვა განმასხვავებელი ნიშნები

გ) დღის ხანგრძლივობის პირობები ბოლქვის ნორმალური განვითარებისას:

გ.ა) მოკლე ნათების დღე

გ.ბ) ხანგრძლივი ნათების დღე

დ) მშრალი ნივთიერების შემცველობა:

დ.ა) დაბალი 1

დ.ბ) საშუალო 2

დ.გ) მაღალი 3

ე) შენახვის უნარი

ე.ა) არ ინახება 1

ე.ბ) მცირე ხნით 2

ე.გ) დიდი ხნით 3

ვ) სხვა ინფორმაცია

8. ნებართვა:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა?

დიახ []

არა []

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ []

არა []

გ) თუ მიღებულია, დაურთეთ ნებართვის ასლი.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----

დანართი №8

ტექნიკური რეგლამენტი – განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე კომბოსტოს (*Brassica oleracea* L.) ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები

მუხლი 1. განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე კომბოსტოს ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნებისა და გამოცდის მეთოდების საგანი

განსხვავებულობაზე, ერთგვაროვნებაზე და სტაბილურობაზე კომბოსტოს ახალი ჯიშის მიმართ მოთხოვნები და გამოცდის მეთოდები (შემდგომში – მეთოდები) გამოყენებული უნდა იქნეს კომბოსტოს ყველა ახალი ჯიშისათვის.

მუხლი 2. გამოცდის ჩატარებისათვის საჭირო მასალები

1. „ცხოველთა და მცენარეთა ახალი ჯიშების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად განსაზღვრული აკრედიტირებული პირები წყვეტენ როდის, სად, რა რაოდენობის და ხარისხის მცენარეული მასალა უნდა იქნას წარმოდგენილი კომბოსტოს ახალი ჯიშის გამოცდის ჩატარებისათვის. პირი, რომელიც წარადგენს საგამოცდო მასალას, ვალდებულია დაიცვას აკრედიტირებული პირების მიერ დადგენილი პროცედურა და მოთხოვნები. გამოსაცდელი ჯიშის მცენარეული მასალის მინიმალური რაოდენობა უნდა შეადგენდეს:

ა) ვეგეტატიურად გასამრავლებელი ჯიშების გამოცდისათვის – 60 მცენარე;

ბ) თესლით გასამრავლებელი ჯიშებისათვის – 20 გრ. ან 5000 თესლი.

2. საგამოცდოდ გადაცემული მცენარეული მასალის ხარისხობრივი მაჩვენებლები უნდა აკმაყოფილებდეს თესლის სიწმინდის, ტენიანობის, გაღივების, აღმოცენების, მავნებელ-დაავადებით დასნებოვნების დადგენილ ნორმებს.

3. ჯიშის გამოსაცდელად კომპენტენტური პირისათვის მიწოდებული საგამოცდო მასალა ქიმიური საშუალებებით არ უნდა იყოს დამუშავებული. თუ ამას მოითხოვს კომპენტენტური პირი, ასეთ შემთხვევაში საგამოცდო მასალას თან უნდა ერთოდეს ქიმიური საშუალებებით დამუშავების მეთოდის დაწვრილებითი აღწერა.

მუხლი 3. გამოცდის მიმდინარეობა

1. გამოცდის ხანგრძლივობა უნდა შეადგენდეს ორ სავეგეტაციო პერიოდს, რათა ნათლად დავინახოთ სახასიათო და განმასხვავებელი ნიშან-თვისებები.

2. გამოცდა უნდა ჩატარდეს ერთ ადგილზე, ხოლო, თუ ამ ადგილზე შეუძლებელია ჯიშის რომელიმე ნიშან-თვისების გამოკვლევა, მაშინ გამოცდა უნდა ჩატარდეს დამატებით სხვა ადგილზე.

3. გამოცდა უნდა ჩატარდეს მცენარისათვის ნორმალური ზრდა-განვითარების პირობებში. მიწის დანაყოფის ფართობი უნდა შეირჩეს ისე, რომ სავეგეტაციო პერიოდის ბოლომდე ჩასატარებელ გამოცდას და აღრიცხვას ხელი არ შეეშალოს. ყოველ სავეგეტაციო პერიოდში გამოცდა ტარდება 40 მცენარეზე, ორ განმეორებად.

4. გამოცდის საფუძველზე მიღებული შედეგების მიხედვით დგება მცენარის ახალი ჯიშის აღწერილობა ანკეტის შესაბამისად (დანართი №8^ა).

მუხლი 4. მეთოდები და დაკვირვებები

1. ნიშან-თვისებათა ცხრილში მოცემული იქნება დაკვირვების მეთოდი, რომელშიც მითითებული იქნება მცენარეთა გარკვეული ჯგუფის ან მცენარეთა ნაწილების სათითაოდ გაზომვის საშუალო, ინდივიდუალურად მცენარის ან მცენარეთა ნაწილების გაზომვა, მცენარეთა გარკვეული ჯგუფის, ერთი მცენარის ან მცენარის ნაწილებზე დაკვირვების ვიზუალური შეფასება, ასევე თვისობრივი და რაოდენობრივი ნიშნები (არსებობის შემთხვევაში ფსევდო-თვისობრივი ნიშნებიც).

2. ყველა სახის დაკვირვება, რომელიც ითვალისწინებს გაზომვას, აწონას და სხვა ანათვლების აღებას, წარმოებს 20 მცენარეზე ან ამ 20 მცენარიდან აღებულ ნაწილებზე.

3. ერთგვაროვნების შეფასებისათვის საკვლევი 40 მცენარიდან მხოლოდ 2 შეიძლება იყოს არატიპური მცენარე.

4. თუ ახალ ჯიშში სტაბილურობა საეჭვო იქნება, მაშინ დამატებით უნდა ჩატარდეს გამოცდა ერთი სავეგეტაციო პერიოდის განმავლობაში.

5. ყველა დაკვირვება გრძელდება ნაყოფის სრულ სიმწიფემდე.

მუხლი 5. ჯიშების დაჯგუფება

1. განსხვავებულობის შესაფასებლად ჯიშის ნიშან-თვისებები უნდა იყოს გამოთანაბრებული და ცდაში არ უნდა ცვალებადობდეს, ან ახასიათებდეს უმნიშვნელო ცვალებადობაც კი.

2. ჯიშის დახასიათებისათვის რეკომენდებულია შემდეგი ნიშან-თვისებების გამოყოფა:

- ა) საფარი ფოთლის შეფერილობა;
- ბ) თავის გრძივი ფორმა;
- გ) თავის დიამეტრი;
- დ) თავის ფოთლების სიმჭიდროვე;
- ე) მოსავლის სიმწიფის დრო.

მუხლი 6. ჯიშის ნიშან-თვისებები და აღნიშვნები

1. განსხვავებულობის, ერთგვაროვნობის და სტაბილურობის შესაფასებლად გამოყენებული ნიშნები მოცემულია მე-6 მუხლით გათვალისწინებულ ნიშან-თვისებების ცხრილში.

2. შედეგების ელექტრონული დამუშავებისათვის ნიშან-თვისებების სიმკვეთრის სიდიდეებს მინიჭებული აქვს ინდექსები (1-9).

3. ნიშანი * – მიუთითებს, რომ მოცემული ნიშან-თვისება ჩართულია ჯიშის აღწერილობაში მის შესაფასებლად ყოველ სავეგეტაციო პერიოდში, როგორც საერთაშორისო სრულყოფისათვის მნიშვნელოვანი ნიშან-თვისება.

მუხლი 7. ნიშან-თვისებათა ცხრილი

ნიშან-თვისებები და მათი გამოხატვის ხარისხი		ჯიში, ეტალონი	ინდექსი
1.	კომპოსტოს მცენარის სიმაღლე		
ა) (*)	თეთრთავიანი ძალიან დაბალი		1
	დაბალი	Gouden akker (W), Miniqole(W)	3
	საშუალო	Marner Frihrotkohl (R), Ruby ball (R)	5
	მაღალი	Amoger hochstunking(W), Thumer (W), Zerlina (W)A	7

	ძალიან მაღალი	Filderkraut (W)	9
ბ) (*)	წითელთავიანი ძალიან დაბალი	Langedijker Allervroegste (R) primero (R)	1
	დაბალი	Marner Frihrotkohl(R), Ruby Ball (R)	3
	საშუალო	Allrot (R), Roxy (R)	5
	მაღალი	Langedijker Bewaar 3 (R), Langedijker Herfst (R), Rovita (R)	7
	ძალიან მაღალი		9
გ)	სავოს ძალიან დაბალი		1
	დაბალი	Fitis (s), Varbote 2 (s)	3
	საშუალო	Thumer Cron kopf (s),	5
	მაღალი	Hammer (s), Roi de l'hiver (s)	7
	ძალიან მაღალი	Bloemeudaalse Gele (s)	9
2.	კომბოსტოს მაქსიმალური დიამეტრი		
ა) (*)	თეთრთავიანი (საფარი ფოთლების ჩათვლით) მცირე	Wiam (W), Hincide (W),	3
	საშუალო	Marner Augustkohl (W), Minicole (w),	5
	დიდი	Roem van Enkhuijen 2 (w), hobuster (w)	7
ბ) (*)	წითელთავიანი (საფარი ფოთლების ჩათვლით) მცირე	Frihrst (R), Primero (R)	3
	საშუალო	Allrot (R), Ruby Ball (R)	5
	დიდი	Marner Septemberrot(R), Rovita (R)	7
გ) (*)	სავოს (საფარი ფოთლების ჩათვლით) მცირე	Varbote 2 (s)	3
	საშუალო	Marner Gronhop F (s)	5
	დიდი	Hammer (s),	7

3.	მცენარის საფარი ფოთლების დიამეტრი		
	მცირე	Braunschwaiger(W); Minicole (w), Vorox (R); Spivoy (S)	3
	საშუალო	Bortolo (W), Septemberrot(w), Congedijker Bevaar (R), Belvoy (s);	5
	დიდი	Amoger hochstunking(W), Robuster (W), Pompa (S);	7
4. (*)	მცენარის საფარი ფოთლების პოზიცია სწორი	Filderkraut (W), Slawdena (W),	1
	ნახევრად სწორი	Braunschwaiger(W);	3
	განრთხმული	Chiristmas Dsumhead (W), Spring Hero (W)	5
5.	კომპოსტოს საფარი ფოთლების ზომა		
ა) (*)	თეთრთავიანი მცირე	Golden Gross (W),	3
	საშუალო	Braunschwaiger(W); Marner Logerweiss (W), Atria (W);	5
	დიდი	Thurner (W), Robustor (W)	7
ბ) (*)	წითელთავიანი მცირე	Langedijker Allervroegste (R) primero (R)	3
	საშუალო	Langedijker Vroge (R), Ruby Ball (R)	5
	დიდი	Marner Logerrot (R), Langedijker Herfet (R), Rovita (R)	7
გ) (*)	სავოს მცირე	Promosa (S)	3
	საშუალო	Belvoy (S)	5
	დიდი	Vertus 3 (S)	7
6.	საფარი ფოთლების ფორმა ელიფსური	Fildevkraut (W)	1
	განივად ოვალური	September (W)	2
	წრიული	Wiam (W)	3
	განივად ელიფსური	Rokie (R)	4
	კვერცხისებრი	Marksman (W)	5
7.	საფარი ფოთლების ფორმა შეზნექილი	Slavdena (W), Celsa (S)	1
	ბრტყელი	Golden Gross (W), Allrot (R)	2
	ამოზნექილი	Comparsa (S)	3

8.	კომბოსტოს საფარი ფოთლების გოფრირების დონე		
ა) (*)	თეთრ და წითელთავიანი არ შეინიშნება	Slavdena (W), Rokie (R)	1
	ზომიერი	Fildrocket (W), Langeclijker Herfst (R)	2
	ძლიერი	Roem van Enkhireu 3 (W), Kissenclrup (R),	3
ბ) (*)	სავოს არ შეინიშნება ან ძალიან სუსტია	De Pointoise 2 (S)	1
	სუსტია	Celsa (S)	3
	საშუალო	Savoy King (S)	5
	ძლიერი	Hammer (S)	7
	ძალიან ძლიერი	Novusa (S), Roi de l'hiver 2 (S)	9
9.	კომბოსტოს საფარი გოფრირებული ფოთლების რაოდენობა		
ა) (*)	თეთრ და წითელთავიანი მცირე	Hispi (W), Allrot (R)	3
	საშუალო	Roem van Enkhireu 2 (W); Kissenclrip (R)	5
	დიდი	Jasou (W)	7
ბ) (*)	სავოს მცირე	Roi de l'hiver 2(s)	3
	საშუალო	Hammer (S)	5
	დიდი	Vertus 2 (S)	7
10. (*)	სავოს კომბოსტოს საფარი ფოთლების დახვევის დონე: სუსტი	Dauwerwirsing (S)	3
	საშუალო	Savoy King (S)	5
	ძლიერი	Hammer (S)	7
11. (*)	საფარი ფოთლების შეფერილობა (ცვილისებრი ნაღებით) მოყვითალო მწვანე	April (W)	1
	მწვანე	Hammer (S)	2
	მონაცრისფრო მწვანე	Bison (W), Gloria (W), Roi de l'hiver 2(s)	3
	მოლურჯო მწვანე	Market Prire (W)	4
	იისფერი	Langedijker Bewar 2 (R),	5

12.	საფარი ფოთლების შეფერილობის ინტენსივობა ღია	Gouden akker (W), Rebus (R); Bloemendaa Gele (S);	6
	საშუალო	Cabri (W), Redsky (R), Kilosa (S)	5
	მუქი	Exel (W); Intego (R); Norma (S);	7
13.	წითელთავიანი კომბოსტოს საფარ ფოთლებზე მწვანე ჩრჩილის არსებობა	Kissendrup (R), Autoro (R);	1
	არ შეინიშნება	Roxy (R), Kempero (R);	9
14.	საფარი ფოთლების ცვილისებრი ნადები: არ შეინიშნება ან ძალიან სუსტია	First of June (W)	1
	სუსტია	Derby Day (W), Octoking (W)	3
	საშუალო	Wiam (W), Celtic (S);	5
	ძლიერი	Thurnev (W), Bison (W)	7
	ძალიან ძლიერი	Rivera (W), Indaro (R)	9
15. QN	საფარი ფოთლების სიხუჭუჭე კიდზე: არ შეინიშნება ან ძალიან სუსტია	Minicole (W)	1
	სუსტია	Holsteiner platter (W)	3
	საშუალო	Saturn (W), Dacato (S)	5
	ძლიერი	Snovoy (S)	7
	ძალიან ძლიერი	Roxy (R)	9
16.	საფარი ფოთლების დახვევის მაჩვენებელი კიდზე: არ შეინიშნება	Slavdena (W),	
	შეინიშნება	Rinda (W)	
17. (*)	თავის ფორმა გრძივი ჭრილის დროს განივად წვრილი ელიფსური	Braunschwaiger (W),	1
	განივად ელიფსური	Centurio (W), Conguistador (W), De Pointoise 2 (S);	2
	წვრილი	Ockoking (W), Roen van Enkhuizen 2 (W)	3
	ფართოდ ელიფსური	Langedijker Hefst (R)	4
	ფართოდ კვერცხისებრი	Langedijker Bewaar (W)	5
	ფართოდ ოვალური	Cape Horn (W)	6

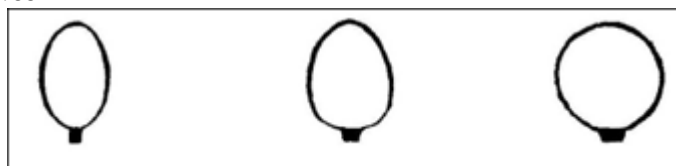
	კუთხოვანი ოვალური	Filderkraut (W), Hispi (W)	7
18.	თავის ძირის (ქვედა მხარის) ფორმა გრძივად: მრგვალი		1
QN	გაშლილი		2
	მორგალული		3
19. (*)	თავის სიგრძე მოკლე	Marner Allgon (W); Vorbote (Z)S;	3
	საშუალო	Belvoy (S); Pompa (S)	5
	გრძელი	Oggewhom 3(W)	7
20.	თავის დიამეტრი მცირე	Marner Allgon (W); Vorbote (Z)S;	3
	საშუალო	Colsa (S); Pompa (S)	5
	დიდი	Braunschwaiger (W); Quintal d' Alsave (w)	7
21.	თავის მაქსიმალური დიამეტრის პოზიცია ზედა ნაწილისკენ	Slawdena (w)	1
	შუაში	Derby Day (w); Gouden Akker (w);	2
	ქვედა ნაწილისკენ	Hispi (w)	3
22.	თავის შეკვრის დონე: შეკრული	Late Putjes (s)	1
	ნაწილობრივ შეკრული	Holsteiner platter (w)	2
	მთლიანად შეკრული	Langeolijker Bewaar 2 (R)	3
23. (*)	სავოს კომბოსტოს საფარი ფოთლის ამობურცვის დონე: არ შეინიშნება	De Pointoise 2 (s)	1
	სუსტია	Coltic (s)	3
	საშუალო	Julius (s)	5
	ძლიერი	Hammer (s)	7
	ძალიან ძლიერი	Roi de l'hiver 2 (s)	9
24.	თავის შეზნექილობა საფარი ფოთლის კიდეზე: არ შეინიშნება	Morgan (w); Apex (w);	1
	შეინიშნება	Orbit (w)	9
25. (*)	საფარი ფოთლის შეფერილობა მოყვითალო მწვანე	April (w); Octoking (w)	1
	მწვანე	Hammer (s)	2

	მონაცრისფრო მწვანე	Roi de l'hiver (s)	3
	მოლურჯო მწვანე		4
	იისფერი	Kisseudnip (R)	5
26.	საფარი ფოთლის ფერის სიმკვეთრის ხარისხი		
	ღია		3
	საშუალო		5
	მუქი		7
27.	თეთრთავიანი და სავოს კომბოსტოს საფარი ფოთლის ანტოციანური შეფერილობის დონე: არ შეინიშნება ან ძალიან სუსტია	Hammer (S)	1
	სუსტია	Slawdena (w)	3
	საშუალო	De Pointoise 2 (s)	5
	ძლიერი	Marabel (s)	7
	ძალიან ძლიერი		9
28. (*)	თავის შიდა შეფერილობა		
	მოთეთრო	Slawdena (w)	1
	მოყვითალო	Langedijker Bawaarele (s)	2
	მომწვანო		3
	იისფერი	Langedijker Herfet (R)	4
29.	წითელთავიანი კომბოსტოს შიდა ფერის ინტენსივობა		
	ღია		3
	საშუალო		5
	მუქი		7
30. (*)	თავის სიმჭიდროვის ხარისხი: ძალიან მეჩხერი	Mignou (w)	1
	მეჩხერი	Hornspi (w)	3
	საშუალო	Dacato (s); Splvoy (s)	5
	მჭიდრო	Pompa (S)	7
	ძალიან მჭიდრო	Slawdena (w)	9
31. (*)	თავის შიდა სტრუქტურა		
	ნაზი	Slawdena (w); Quintal d'Alsace (w)	3
	საშუალო	Langedijker Herfet (R)	5
	უხეში	Roem van Enkhuiaren Z (w) Filderkraut (w)	7
32. (*)	მურკის სიგრძე თავის სიგრძესთან შედარებით:		
	მოკლე	Erdeno (w)	3
	საშუალო	Slawdena (w)	5
	გრძელი	Braunschwaiger (W); Belvoy (s)	7

33.	კომბოსტოს სიმწიფის ფაზები		
ა) (*)	თეთრთავიანი ძალიან საადრეო	Colden Cross (w)	1
	საადრეო	Green Express (w); Hijula (w)	3
	საშუალო	Roem van Enkhuioren 2 (w)	5
	საგვიანო	Holsteiner platter (w), Marner Lagerweiss (w), Strikton (w)	7
	ძალიან საგვიანო	Bartolo (w)	9
ბ) (*)	წითელთავიანი საადრეო	Ruby Ball (R), Langedijker Vroege (R), normiro (R)	3
	საშუალო	Langedijker Herfst (R), Marner Septemberrot (R), Autoro (R)	5
	საგვიანო	Langedijker Bewaar 2 (R), Marner lagerrot (R), Huzaro (R)	7
გ) (*)	სავოს ძალიან საადრეო	Spivoy (s)	1
	საადრეო	Walasa (s)	3
	საშუალო	Belvoy (s)	5
	საგვიანო	Hammer (s)	7
	ძალიან საგვიანო	Alexander's nO 1 (s)	9
34.	თავის გახსნა სიმწიფის შემდეგ საადრეო	Winnigstadt (w); Primero (R); Curosa (s)	3
	საშუალო	Excel (w), Plutou (R); Ruboy Ball (R); Emerald (s)	5
	საგვიანო	Quisto (w); Induro (R); Belvoy (s)	7
35. (*)	მამრობითი სტერილობა არ შეინიშნება	Winnigstadt (w); Pluton (R); Belvoy (s)	1
	შეინიშნება	Unifor (w); Rpdnick (R); Emerald (s)	9
36.	თეთრი ობის სოკოსადმი ამტანობა:		
	არ შეინიშნება	Roem van Enkhuiou 2 (w)	1
	შეინიშნება	Delight YR (w); Gloria (W)	9

მუხლი 8. ნიშან-თვისებათა ცხრილის განმარტება

1. ფოთლის ფორმა

1. ელიფსური

2. ფართოდ ოვალური

3. მრგვალი

4. განივად ფართოდ ელიფსური

5. კვერცხისებური

2. ფოთოლი უნდა იყოს რაც შეიძლება გლუვი.

3. სავოს კომბოსტოს საფარი ფოთლების დახვევის დონე – დახვევა გულისხმობს ფოთლის ქსოვილის დატალღოვნების ხარისხს მეორად ძარღვებს შორის.

4. გარე ფოთლის შეფერილობა – იგულისხმება თავზე საფარი ფოთლის შეფერილობა ცვილიანად.

5. თავის ფორმა გრძივად

1

2

3

4

განივად წვრილ-ელიფსური განივად ელიფსური მრგვალი ფართოდ ელიფსური

5

6

7

ფართოდ კვერცხისებრი
ოვალური

ფართოდ ოვალური

კუთხოვანი

6. ფუძის ფორმა გრძივად

1

2

3

მომრგვალებული

ბრტყელი

მორკალული

7. თავის შეკვრის დონე

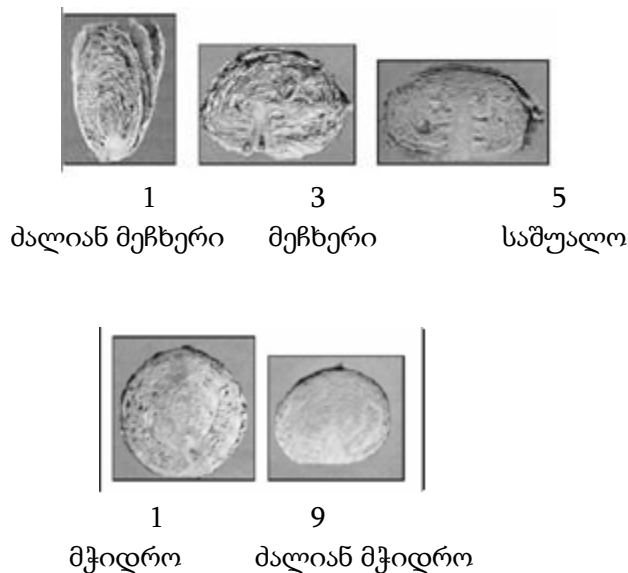
1

2

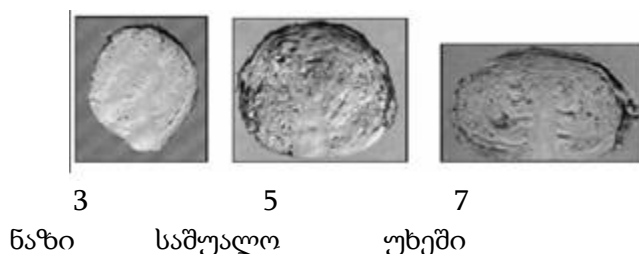
3

არაა შეკრული ნაწილობრივ შეკრულია შეკრულია

8. თავის სიმჭიდროვე

9. თავის შიდა სტრუქტურა

10. მურკის სიგრძის თავის სიგრძესთან შეფარდება:

- ა) მურკი მოკლეა, როცა მურკის სიგრძის შეფარდება თავის სიგრძესთან არის 1:8-სთან;
 ბ) მურკი საშუალოა, როცა მურკის სიგრძის შეფარდება თავის სიგრძესთან არის 1:4-თან;
 გ) მურკი გრძელია, როცა მურკის სიგრძის შეფარდება თავის სიგრძესთან არის 1:2-თან.

11. მამრობითი სტერილობის დროს მოწმდება ყვავილის მტვრის არსებობა მტვრიანაზე

- ა) თუ მტვერი არ შეიმჩნევა მტვრიანაზე, მაშინ მამრობითი სტერილობა არ აღინიშნება;
 ბ) თუ მტვერი შეიმჩნევა მტვრიანაზე, მაშინ მამრობითი სტერილობა აღინიშნება.

12. თეთრი ობის სოკოსადმი ამტანობა - ჩანაწერი უნდა გაკეთდეს დაავადების კონტროლის პირობებში.

13. ჯიშების მოვლა ხდება აგარ მედიუმის სითხეში 20⁰ C-ზე

14. გამრავლება: ხდება აგარ მედიუმის სითხეში ნაწილების გადატანით. წვენი გამუდმებით უნდა ვანჯღრიოთ სანჯღრეველათი.

მუხლი 9. გამოცდის ჩატარების პირობები

1. მცენარეთა ჩითილების გამოზრდა უნდა მიმდინარეობდეს დათესვიდან 2 კვირის განმავლობაში, დაახლოებით 25°C ტემპერატურაზე, ნორმალური განათების პირობებში. თესლი უნდა ჩაითესოს ტორფიან ნიადაგში დღისით $12\text{-დან-}14^{\circ}\text{C}$ ტემპერატურაზე, საღამოს $10\text{-}12^{\circ}\text{C}$ -ზე. ჩითილები ნიადაგიდან უნდა ამოვიღოთ და ფესვები 5 წუთით უნდა ავკლინოთ სპორების სუსპენზიით და მიცელიუმის ნაწილებით.

2. გამოცდის მიმდინარეობის დრო დათესვიდან დამუშავებამდე ხანგძლივობა უნდა იყოს 2 კვირა და სიმპტომების შესახებ პირველი ჩანაწერი უნდა გაკეთდეს დამუშავებიდან 7 დღეში, ხოლო, საბოლოო ჩანაწერი დამუშავებიდან 18 დღეში.

3. საცდელი მცენარეების რაოდენობა უნდა შეადგენდეს 30 ცალს.

დანართი №8

ანკეტა

1. კულტურა – კომბოსტო
(ქართული დასახელება)

Brassica oleracea L
(ლათინური დასახელება)

2. განმცხადებელი -----

სახელი, გვარი, მისამართი

ტელეფონის ნომერი -----

ფაქსის ნომერი -----

ელექტრონული ფოსტა -----

3. ჯიშის დასახელება -----

შემოთავაზებული სახელწოდება

4. სელექციონერის ინფორმაცია მშობელი ფორმების წარმოშობაზე, გამოყვანაზე და გამრავლებაზე:

- ა) შერჩევა;
- ბ) შეჯვარება (მიუთითეთ მშობელი ჯიშები);
- გ) მუტაცია (მიუთითეთ მშობელი ჯიშები);
- დ) ჯიშის გავრცელების ფორმა;
- ე) თვითდამტვერვა;
- ვ) ჯვარედინი დამტვერვა;
- ზ) ჰიბრიდი;
- თ) კეპიტატიურად გამრავლებადი ჯიშები;

5. სხვა ინფორმაცია -----

6. ნიშან-თვისებები და მათი გამოხატვის ხარისხი		ჯიში, ეტალონი	ინდექსი
1.	კომბოსტოს მცენარის სიმაღლე.		
	თეთრთავიანი ძალიან დაბალი		1

	დაბალი	Gouden akker (W), Minicole(W)	3
	საშუალო	Marner Cagerweiss (W), Strukfon (W)	5
	მაღალი	Amoger hochstunking(W), Thumer (W),Zerlina (W)A	7
	ძალიან მაღალი	Filderkraut (W)	9
2.	კომბოსტოს მცენარის სიმაღლე.		
	წითელთავიანი ძალიან დაბალი	Langedijker Allervroegste (R); Primero (R)	1
	დაბალი	Marner Frihrotkohl(R), Ruby Ball (R)	3
	საშუალო	Allrot (R), Roxy (R)	5
	მაღალი	Langedijker Bewaar 3 (R), Langedijker Herfst (R), Rovita (R)	7
	ძალიან მაღალი		9
	სავოს კომბოსტოს სიმაღლე ძალიან დაბალი		1
	დაბალი	Filis (S) Vaibore 2 (S)	3
	საშუალო	Marner Crokvpof (S),	5
	მაღალი	Hammer (s); Roi de l'hiver 2 (s)	7
	ძალიან მაღალი	Bloenrendaalse Gele (S)	9
3.	კომბოსტოს საფარი ფოთლის ზომა		
	თეთრთავიანი მცირე	Colden Cross (W)	3
	საშუალო	Braunschwaiger (W); Atria (W); Marner Lagorweiss (W);	5
	დიდი	Thusner (W); Robustar (W);	7
4.	კომბოსტოს საფარი ფოთლების ზომა		
	წითელთავიანი მცირე	Langedijker Allervroegste (R); Primero (R)	3
	საშუალო	Langedijker Vroege (R); Ruby Ball (R)	5
	დიდი	Marner Lagemot (R), Langedijker Herfst (R), Rovita (R)	7
5.	კომბოსტოს საფარი ფოთლების ზომა		
	სავოს მცირე	Promasa (S)	3
	საშუალო	Belvoy (s)	5
	დიდი	Vertis 3 (S)	7

6.	კომბოსტოს საფარი ფოთლის გოფირების დონე:		
	თეთრ და წითელთავიანი არ შეიმჩნევა ან სუსტია	Slawdena (w); Radu (R)	1
	ზომიერია	Heldrocket (W); Langedijker Herfst (R),	2
	ძლიერია	Roen van Enkhuijen 2 (w); Hiseeendrup (R);	3
7.	კომბოსტოს საფარი ფოთლის ამობურცვის დონე:		
	სავლის		
	არ შეიმჩნევა ან სუსტია	De Pointose2 (s)	1
	სუსტი	Colsa (S)	3
	საშუალო	Sawoy King (S)	5
	ძლიერი	Hammer (S);	7
	ძალიან ძლიერი	Wausa (S); Roi de l'hiver 2(S)	9
8.	საფარი ფოთლის შეფერილობა (ცვილისებრი ნადებით) მოყვითალო მწვანე	April (w);	1
	მწვანე	Hammer (s)	2
	მონაცრისფრო მწვანე	Bisan (W) Gloria (W); Roi de l'hiver (s);	3
	მოლურჯო მწვანე	Marner Rride (W)	4
	იისფერი	Langedijker Bawaar 2 (R)	5
9.	საფარი ფოთლის შეფერილობის ინტენსივობა ღია	Gouden akker (W), Rebus (R), Bloememdaalse Gele (S)	3
	საშუალო	Cobri (W), Redvky (R), Kilosa (s)	5
	მუქი	Exel (W), Integro (R), norma (s)	7
10.	თავის ფორმა გრძივად:		
	განივად წვრილი ელიფსური	Braunschwaiger (W);	1
	განივად ელიფსური	Centurion (W), Conguistador (W), De Pointoise 2 (s),	2
	მრგვალი	Octoking (w), Roen van Enkhuijen 2 (w)	3
	ფართოდ ელიფსური	Langedijker Herfst (R), Rovita (R)	4
	ფართოდ კვერცხისებრი	Langedijker Bewaar (R),	5
	ფართოდ ოვალური	Cape Horn (W)	6
	კუთხოვანი ოვალური	Filderkraut (w), Hispi (W)	7
11.	თავის დიამეტრი: მცირე	Marner Allfroh (W), Vovbole 2 (s)	3

	საშუალო	Celsa(s),Pompa(s)	5
	დიდი	Braunschwaiger(W) Quintal d Alsace (w)	7
	თავის სიმჭიდოვე	Winnigstadt (w); Pluton (R); Belvoy (s)	1
	ძალიან მეჩხერი	Mignou (w)	
	მეჩხერი	Hornspi(w)	3
	საშუალო	Dacato(s);Splvoy (s)	5
	მჭიდრო	Pompa(S)	7
	ძალიან მჭიდრო	Slawdena(w)	9
12.	თეთრთავიანი კომბოსტოს სიმწიფის ფაზები:		
	ძალიან საადრეო	Colden Cross (w)	1
	საადრეო	Green Express (w); Hijula (w)	3
	საშუალო	Roan van Enkhuijen 2 (w)	5
	საგვიანო	Holsteiner platter (w), Marner Lagerweiss (w), Strikton (w)	7
	ძალიან საგვიანო	Bartolo (w)	9
13.	წითელთავიანი კომბოსტოს სიმწიფის ფაზები: საადრეო	Langedijker Vroege (R), normiro (R),Ruby Ball (R),	
	საშუალო	Langedijker Herfst (R), Marner Septemberrot (R), Autoro (R)	
	საგვიანო	Langedijker Bawaar 2 (R), Mamer lagemot (R), Hurano (R)	
14.	სავლის კომბოსტოს სიმწიფის ფაზები:		
	ძალიან საადრეო	Spivoy (s)	
	საადრეო	Walasa (s)	
	საშუალო	Belvoy (s)	
	საგვიანო	Hammer (s)	
	ძალიან საგვიანო	Alexander's no 1 (s)	

7. ჯიშებს შორის მსგავსებები და განსხვავებები

	მამრობითი სტერილობა არ შეინიშნება	Winnigstadt (w); Pluton (R); Belvoy (s)	1
	შეინიშნება	Unifor (w); Rpdenick (R); Emerald (s)	9

- ა) ჯიშის სახელწოდება -----
- ბ) ახალი ჯიშის გარეგნული ნიშან-თვისებები-----
- გ) ჯიში ეტალონის გარეგნული და განმასხვავებელი ნიშან-თვისებები -----
- დ) კომენტარები:-----

8. ნებართვა:

ა) საჭიროა თუ არა ჯიშზე წინასწარი ნებართვა, რათა დაშვებულ იქნეს მისი თესვა-მოყვანა კონკრეტულ პირობებში, თანახმად ბუნების დაცვის და სხვა კანონებისა?

დიახ []

არა []

ბ) მიღებული არის თუ არა ასეთი ნებართვა?

დიახ []

არა []

გ) თუ მიღებულია, დაურთეთ ნებართვის ასლი.

რიცხვი “-----” ----- წ. ხელმოწერა -----